

**СОВЕТ ГОРОДА МАМАДЫШ
МАМАДЫШСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**

ул. М. Джаилия, 23/33, г.
Мамадыш, 422190

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МАМАДЫШ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
МАМАДЫШ ШӘҺӘРЕ СОВЕТЫ**
М.Жәлил ур., 23/33, Мамадыш ш.,
422190

тел.(85563) 3-15-90, факс 3-24-00 ; e-mail:gorsovet.madysh@tatar.ru

**КАРАР
№ 1-31**

**РЕШЕНИЕ
« 27 » август 2025 ел**

**«Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының Мамадыш шәһәре»
муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында**

“Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, “Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының Мамадыш шәһәре” муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, Мамадыш муниципаль районы Мамадыш шәһәре территориясендә төзекләндерү объектларын чистартуға һәм тәртиптә тотуға бердәм таләпләр билгеләү максатларында Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының Мамадыш шәһәре Советы КАРАР КАБУЛ ИТТЕ:

1. «Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының Мамадыш шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен расларга (кушымта итеп бирелә).

2. Түбәндәге карарларны үз көчен югалткан дип танырга:

- Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының Мамадыш шәһәре” муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында” 2018 елның 19 апрелендәге 2-24 номерлы Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Советы карары;

- “Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Мамадыш шәһәре” муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләренә үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында” Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының Мамадыш шәһәре Советы карары.

2. Әлеге карарны “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә <http://madysh.tatarstan.ru> адресы буенча һәм Татарстан Республикасының рәсми хокукий мәгълүмат порталында (pravo.tatarstan.ru) урнаштырырга.

3. Әлеге карар Татарстан Республикасының рәсми хокукий мәгълүмат порталында (pravo.tatarstan.ru) рәсми басылып чыккан (халыкка житкерелгән) көненнән үз көченә керә.

7. Карарның үтәлешен тикшереп торуны үз жаваплылыгымда калдырам.

Татарстан Республикасы
Мамадыш муниципаль районы
Мамадыш шәһәре Шәһәр башлыгы

В.И.Никитин

«Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының Мамадыш шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләре

I. Гомуми нигезләмәләр

1. «Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының Мамадыш шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләре (алга таба текст буенча - кагыйдәләр) "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законны үтәү йөзеннән, әйләнә-тирә мохитне саклау, халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге, башка норматив хокукый Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы актлары һәм муниципаль норматив хокукый актлар, әйләнә-тирә мохитне саклау турындагы федераль закон, халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында Россия Федерациясенең, Татарстан Республикасының һәм муниципаль норматив хокукый актлар нигезендә эшләнгән.

2. Әлеге Кагыйдәләр, оештыру-хокукый рәвешенә бәйсез рәвештә, барлык физик һәм юридик затлар өчен мәжбүри.

3. Әлеге Кагыйдәләр "Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының Мамадыш шәһәре" муниципаль берәмлегенең бөтен территориясендә (алга таба текст буенча - Шәһәр жирлегенә) эшли һәм түбәндәге таләпләргә билгели:

1) биналарны (торақ йортларны да кертеп), алар урнашкан корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен тоту буенча тиешле биналарның, корылмаларның һәм корылмаларның тышкы күренешен саклау;

2) төзекләндерү эшләре исемлегенә һәм аларны үтәү ешлыгы;

3) биналар милекчеләренең (алардагы урыннар) һәм янәшәдәге территорияләргә төзекләндерүдә катнашу тәртибен билгеләү;

4) шәһәр жирлегенә территориясен төзекләндерүгә оештыру (урамнарны яктыртуны, территорияне яшелләндерүне, урамнар исемнәре һәм йортларның номерлары булган күрсәткечләр урнаштыру, кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тотуны да кертеп).

4. Территорияләргә төзекләндерү элементларын проектлау һәм урнаштыру шәһәр төзелеше һәм жир законнары, махсус нормалар һәм кагыйдәләр, дәүләт стандартлары, муниципаль берәмлекнең Генераль планы, Жирдән файдалану һәм

төзелеш кагыйдэләре, билгеләнгән тәртиптә расланган проект документациясе нигезендә гамәлгә ашырыла.

5. Әлеге Кагыйдәләр шәһәр жирлегә территориясендә көнкүреш һәм сәнәгать калдыкларын жыюны, алып китүне, транспортировкауны, утильләштерүне һәм эшкәртүне оештыру буенча мөнәсәбәтләрне жайга салмый.

Төп төшенчәләр

6. Әлеге Кагыйдәләрне гамәлгә ашыру максатларында түбәндәге төшенчәләр кулланыла:

арборицидлар - чүп булып саналучы агач-куакларга каршы кулланыла торган химик матдәләр;

Сосновский балтырганы - зонтиклылар семьялыгына керә торган биек булып үсүче үсемлек. Үсемлек озак вакыт төзәлми торган көчле пешүләр китереп чыгарырга сәләтле;

гербицидлар - үсемлекләрне юкка чыгару өчен кулланыла торган химик матдәләре;

жирле әһәмияттәге автомобиль юлы - транспорт чаралары хәрәкәте өчен билгеләнгән һәм автомобиль юлының бүленгән полосасы чикләрендә һәм аларда урнашкан яисә алар астында урнашкан конструктив элементларны (юл полотносы, юл өслегә һәм шуңа охшаш элементлар) һәм аның технологик өлеше булган юл корылмаларын - саклагыч юл корылмаларын, ясалма юл корылмаларын, житештерү объектларын, автомобиль юлларын төзекләндерү элементларын үз эченә алган транспорт инфраструктурасы объекты;

архитектур яктырту - кичке вакытта сәнгати-тәэсирле визуаль мохит формалаштыру, әлеге Кагыйдәләрдә каралган очракларда, жирлек территориясендә урнашкан аерым бинаны яисә корылманы, биналар комплексын, мәдәни мирас объектларын, төзекләндерү элементларын, архитектура-ландшафт объектларын караңгылыктан һәм образлы интерпретацияләүдән ачыклау өчен кулланыла;

фасадның архитектур үзенчәлекләре - бинаның фасадның, шәһәр төзелеше мохитенә конструктив һәм эстетик сыйфатларын чагылдыра торган аермалы характеристикалары (стиль һәм композицион бөтенлек, ритм, ярашлылык һәм пропорциональ булу, визуаль кабул итү, ачык һәм ябык киңлекләр балансы);

фонсыз конструкцияләр - тышкы мәгълүмат чараларын әзерләү ысулы, корылма аерым хәрәфләрдән, билгеләрдән, декоратив элементлардан тора;

территорияне төзекләндерү - әлеге Кагыйдәләрдә гражданның яшәү шартларының уңайлылыгын тәмин итүгә һәм арттыруга, жирлек территориясенә санитария һәм эстетик хәлен яхшыртуга, торак пунктлар территориясен һәм аның

территориясендә урнашкан объектларны, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрен, жир кишәрлекләрен, биналарны, корылмаларны, территорияләрен карап тотуга юнәлдерелгән чаралар комплексын гамәлгә ашыру эшчәнлеге;

вертикаль яшелләндерү - биналарның фасад өслекләрен һәм корылмаларны, шул исәптән балконнарны, көймәләрен, галереяларны, терәк стеналарын һ.б. куллануны, аларда стационар һәм мобиль яшел утыртмаларны урнаштыру өчен;

витрина - фасадның бер өлешен биләп торучы тоташ пыялалау рәвешендәге проем (тәрәзә, витраж);

барлыкка килгән төзелешнең тышкы архитектур йөзе - жирлекнең тышкы образын формалаштыручы авыл жирлегә биналары һәм территорияләре фасадларының архитектур-сәнгать һәм шәһәр төзелеше үзенчәлекләре;

тышкы яктырту ысулы - мәгълүмати конструкцияне яктырту ысулы, ул вакытта мәгълүмат кыры аңа юнәлтелгән утның еракта урнаштырылган чыганагы белән яктыртыла;

квартал эчендәге (жирле) юл - магистраль урамнардан торак йортлар төркемнәренә һәм кварталның башка урыннарына таба транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте өчен билгеләнгән автомобиль юлы;

төзекләндерүне торгызу - юлларның, хужалык проездының, тротуарның бөтен киңлегенә сыйфатлы асфальт түшәмәне торгызуны, бордюр ташын кире урнаштыруны, туфракның уңдырышлы катламын торгызу, газ үләннәре чәчелү һәм бозылган яшел утыртмалар утырту тырмасы астына газлар ремонтлауны, реклама конструкцияләрен һәм төзекләндерүнең башка элементларын торгызуны үз эченә алган эшләр комплексы;

газон - махсус сайлап алынган үләннәр орлыклары чәчелә торган, ул утырту өчен фон, парк корылмалары һәм ландшафт композициясенә мөстәкыйль элементы булып тора, шулай ук табигый үлән капламы;

декоратив-монументаль сәнгать - ул төзекләндерү элементлары, шул исәптән массакүләм йөрү биналары һәм корылмалары, гомуми файдалану территорияләре өчен, декоратив-сәнгать бизәлешен кулланып махсус билгеләнгән кече архитектура формалары;

декоратив-сәнгати бизәлеш - монументаль яисә декоратив сыннар рәвешендәге декоратив-монументаль сәнгать элементлары, монументаль яисә декоратив рәсем сәнгате, кырмыска, мозаика, орнамент, стрит-арт, инсталляция, барельеф, нәфис металл һәм объектның сәнгатьлелеген һәм имиджын күтәрүгә йогынты ясый торган башка төрләр;

мәгълүматны тапшыруның динамик ысулы - мәгълүматны электрон чыганаклардан файдаланып тапшыру ысулы һәм мәгълүматны алмаштыруны күздә

тоткан табло;

йорт биләмәсе - ишегалды корылмалары булган индивидуаль торак йорт һәм әлеге йорт урнашкан жир кишәрлеге;

ишегалды корылмалары - жир кишәрлегендә урнашкан вакытлы ярдәмче корылмалар (базлар, күгәрченнәр, сарайлар һ.б.);

бина - автоном рәвештә яшәргә, реконструкцияләнергә һәм эксплуатацияләнергә мөмкин булган бердәм күләм төзелеш системасын (төзелешкә бер рөхсәт нигезендә төзелгән) тәшкил итүче капитал төзелеш объекты;

яшел утыртмалар - табигый һәм ясалма килеп чыккан агач-куаклык һәм үләнчел үсемлекләре җыелмасы (паркларны, урманнарны, махсус сакланылучы табигать территорияләрен, бульварларны, скверларны, бакчаларны, бакчаларны, газоннарны, чәчәклекләрен, шулай ук аерым торучы агачларны һәм куакларны да кертеп);

жир кишәрлеге - жир өслегенң характеристикалары булган, аны индивидуаль билгеле бер әйбер сыйфатында билгеләргә мөмкинлек бирә торган өлеше;

жир эшләре - туфрак казуга, салуга, камилләштерелгән яисә туфрак катламы бозылуга йә юлларны һәм тротуарларны камилләштерелгән жәюгә (салуга) бәйле эшләр;

инженерлык коммуникацияләре - шәһәр жирлеге территориясендә гамәлдә булган яисә салына торган инженерлык-техник тәмин итү челтәрләре: суүткәргеч, канализация, җылыту, торбаүткәргеч, электр тапшыру линияләре, элемент һәм башка инженерлык корылмалары;

Түбәләрне яшелләндерү – биналар һәм корылмаларның түбәләрен, аларда архитектура-ландшафт объектлары (газоннар, чәчәкләр, бакчалар, агачлар һәм куаклар белән мәйданчыклар һ.б.) булдыру өчен куллану.

яңгыр канализациясе (яңгыр сулары) - өске (яңгыр сулары, таллар), су юу һәм дренаж суларын транспортировкалау өчен билгеләнгән технологик яктан бәйле инженерлык корылмалары (улаклар, яңгыр сулары, лотоклар һәм торбалар) комплексы;

жемелдәвек яктылык - яктылык агымы характеристикаларын (төс, яктылык, керешү чираты һ.б.) алмаштыруны күздә тоты торган яктылык-динамика нәтижә;

тышкы яктырту - торак пунктның магистральләр, урамнар, мәйданнар, парклар, скверлар, бульварлар, ишегаллары һәм жәяүлеләр өчен билгеләнгән элементлар җыелмасы;

килеп туган төзелешнең тышкы архитектур йөзен бозу - шәһәр жирлегендә барлыкка килгән төзелешнең тышкы архитектур йөзен саклау кирәклеген исәпкә

алып, урнаштыруга рөхсәт ителә торган һәм рөхсәт ителми торган тышкы мәгълүмат урнаштыру чараларының тибына һәм төренә карата таләпләрне, шул исәптән тышкы күренешкә яисә мондый конструкцияләрне урнаштыру урынына таләпләрне үтәмәү;

санкцияләnmәгән чүплек - үз белдеге (рөхсәтсез) ташландыру (урнаштыру) яисә каты көнкүреш, эре габаритлы, төзелеш калдыкларын, юридик яисә физик затлар эшчәнлегә барышында барлыкка килгән башка чүп-чарны берләштерү, 50 кв. метрдан артык мәйданда һәм 30 куб. метрдан артык күләмле;

стационар булмаган сәүдә объекты - ул сәүдә объекты (павильон һәм киоск), ул, күчмә корылмалардан тыш, жир кишәрлегә белән нык бәйлә булмаган вакытлы корылма яисә вакытлы конструкция булып тора;

яшелләндерү - үсемлек компонентларын актив кулланып муниципаль берәмлек тирәлеген формалаштыруны тәмин итә торган территорияне төзекләндерү һәм ландшафт оешмасы элементы, шулай ук инженерлык әзерлегенә төрлө төрләре буенча эшләр үткәргә (вертикаль планлаштыру, терраслау, кронирование һ.б.) бәйлә комплекслы процесс һәм яшелләндерелгән территорияләрне төзекләндерү: турыдан-туры агач утырту, шул исәптән эре үлчәмнәр, куаклыklar, үләнчел газлар, чәчәклекләр, альпинарийлар һәм рокарийлар булдыру, махсуслаштырылган бакчалар төзү һ.б.лар төзү белән бәйлә комплекслы процесс;

гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр - гомуми файдаланудагы территорияләрдә урнашкан скверлар, парклар, бакчалар һәм бульварлар;

чикләнгән файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр - предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләргә яшелләндерелгән территорияләре;

махсус билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләр - санитария зоналары, су саклау зоналары, зиратларны яшелләндерү, үсентеләр питомниклары;

махсус сакланылучы табигать территорияләре - табигать комплекслары һәм аеруча табигатьне саклау, фәнни, мәдәни, эстетик, рекреацион һәм савыктыру әһәмиятенә ия булган, жирле үзидарә органнары карарлары тарафыннан тулысынча яисә өлешчә хужалык файдалануыннан алынган һәм алар өчен махсус саклау режимы билгеләнгән жир, су өслеге һәм алар өстендәге һава кичкәге участкалары;

жәмәгать транспортының көтү һәм туктау урыннары - жәмәгать транспортын туктату, пассажирлар утырту һәм төшерү зонасына һәм жәмәгать транспортында пассажирлар көтеп тору зонасына ия махсус жиһазландырылган мәйданчык;

пыялаланган фасад - фасадның бөтен яссылыгын яисә аның шактый өлешен алып тора торган тоташ пыяладан эшләнгән фасад;

яктыртуның ачык ысулы - яктылык чыганагының аны тарату өчен каршылыklары булмаган мәгълүмати конструкцияне яктырту ысулы;

объектның архитектур яктырту паспорты - билгеләнгән тәртиптә килештерелгән, аерым бинаның яисә корылманың, биналар комплексының, мәдәни мирас объектларының, төзекләндерү элементларының, жирлек территориясендә урнашкан архитектура-ландшафт объектларының бәйрәм (вакыйгалар) яктыртуын да кертеп, бердәм архитектура-сәнгать яктыртуын билгели торган һәм аның Внешняя бизәлешенә таләпләр билгели торган документ;

биналар һәм корылмалар фасадларының колористик хәл итү паспорты, шул исәптән фасадларның некапиталь (фасадларның төсле хәл ителеше) - билгеләнгән тәртиптә расланган фасадларның (фасадларның элементларын да кертеп) Внешняя бизәлешенә таләпләр билгели торган бердәм архитектура һәм төсләр чишелешен билгели торган документ;

жәяүлеләр өчен зоналар - халыкны ял итү һәм мәдәни-көнкүреш максатларында хәрәкәт итә торган авыл жирлегә территорияләре участкалары, транзит хәрәкәт итү максатларында һәм билгеле бер характеристикаларга ия: урамнан тыш һәм жир өсте жәмәгать транспорты тукталышы булу, хезмәт күрсәтү объектларының, тарих һәм мәдәният һәйкәлләрененң, рекреацияләрененң күп туплануы һ.б.лар, жәяүлеләр агымнарының суммар тыгызлыгы югары. Пешеходная зоналар эспландаларда, Пешеходная урамнарында, торак пункт мәйданнарының Пешеходная частыларында формалашырга мөмкин;

йорт алды территориясе - яшелләндерү һәм төзекләндерү элементлары булган күпфатирлы йорт урнашкан жир кишәрлегә, әлегә йортка хезмәт күрсәтү, эксплуатацияләү һәм төзекләндерү өчен билгеләнгән һәм күрсәтелгән жир кишәрлегендә урнашкан башка объектлар;

якындагы территория - гомуми файдаланудагы территория, ул Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртип нигезендә бинага, төзелешкә, корылмага, жир кишәрлегенә, әгәр шундый жир кишәрлегә төзелгән булса һәм чикләре жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән очракта, гомуми файдаланудагы территория;

тышкы мәгълүмат чараларын (паспортны) урнаштыру проекты - муниципаль хокукый акт белән расланган, ул төзекләндерү элементларының Внешняя күренешен һәм төгәл урынын, ә атап әйткәндә тышкы мәгълүмат чараларын билгели торган һәм аны идентификацияләү өчен кирәкле башка белешмәләренә үз эченә алган билгеләнгән рәвештәге документ;

территорияне санитар чистарту - аерым территориядән жыю, каты көнкүреш һәм эре габаритлы калдыкларны алып китү һәм утильләштерү (зарарсызландыру);

яктылык тартмасы - тышкы мәгълүмат чараларын эзерләү ысулы, корылма эчке яктыртылган бер күләмнән яисә күләмле элементлардан гыйбарәт;

махсулаштырылган оешмалар - муниципаль контрактлар нигезендә авыл

жирлеге территориясен төзеклөндөрү өлкәсендәге эшчәнлекнең махсус төрләрен гамәлгә ашыручы төрле оештыру-хокукий рәвештәге юридик затлар;

территорияләргә карап тоту - жир кишәрлегендә урнашкан биналарны, корылмаларны, кече архитектура формаларын, коймаларны, төзелеш мәйданчыкларын, яшел утыртмаларны, жир асты инженерлык коммуникацияләрен һәм аларның конструктив элементларын, транспорт инфраструктурасы объектларын үз вакытында ремонтлау һәм фасадларын карап тотуга бәйле чаралар комплексы;

жирле эһәмияттәге юлларны карап тоту - юлларның, юл корылмаларының, юлларны комплекслы төзеклөндөрү элементларының транспорт-эксплуатация торышын тәмин итә торган эшләр комплексы;

Тышкы мәгълүматны (вывеска) урнаштыру чарасы - территорияне төзеклөндөрү элементы, ул биналарны һәм корылмаларны, шул исәптән капитал булмаган корылмаларны, мәгълүмати рәсмиләштерү максатларында оешма урнашкан урында һәм (яисә) турыдан-туры товар реализацияләү, хезмәтләр күрсәтү урынында урнаштырыла торган мәгълүмати конструкция булып тора, "кулланучылар хокукларын яклау турында" Федераль законның 9 статьясы нигезендә, атап әйткәндә, оешманың фирма исеме (исеме), урнашкан урыны (адресы) һәм аның эш режимы турындагы мәгълүматны, шулай ук закон нигезендә урнаштыру мәжбүри булган яисә эшлекле әйләнеш гадәте нигезендә урнаштырыла торган һәм реклама белән бәйле максатларны күздә тотмаган мәгълүматны үз эченә алган мәгълүматны күрсәтү мәжбүри. "Тышкы мәгълүматны урнаштыру чаралары" һәм "тышкы мәгълүмат чарасы" төшенчәләре тәңгәл;

суперграфика - фасадларның архитектур-сәнгати бизәлеше алымнарының берсе (рәсем, орнамент, барельеф, мозаика);

тактиль өслек - өске катлам фактурасының сизелерлек үзгәреше булган өслек;

территорияләргә жыештыру - житештерү һәм куллану калдыкларын, башка чүп-чарны, карны махсус билгеләнгән урыннарда жыюга, алып китүгә бәйле эшчәнлек төре, шулай ук халыкның экология һәм санитар-эпидемиологик иминлеген һәм әйләнә-тирә мохитне саклауга юнәлдерелгән башка чаралар;

Күрсәткечләр - урамнарның, йортларның һәм жир участкаларының исемнәре, подъездларның һәм фатирларның номерлары күрсәткечләре, янғын гидранты, грунт геодезик билгеләре, магистраль һәм су үткәрү чөлтәре коелары, канализация, жир асты газүткәргече корылмалары, полигонометрик билге, бина фасадына урнаштырыла торган инвалидлар өчен объектның файдалана алуы күрсәткечләре, жирлек турында гомумиләштерелгән мәгълүматны, туризм өлкәсендәге объектларның, мәгариф объектларының, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләрнең аерым торучы стела рәвешендәге урнашуы;

торак пункт урамнары һәм юллары - гомуми файдаланудагы территорияләр, аларның мохите эстетикасына югары таләпләр куелган юллар Торак пунктның урамнары һәм юллары исемлегә, жирлекнең муниципаль хокукий актлары белән

раслана;

вәкаләтле органнар - шәһәр жирлегә башкарма комитетының үз компетенциясе чикләрендә шәһәр жирлегә территориясен оештыруны, координацияләүне һәм тикшереп торуны гамәлгә ашыручы функциональ һәм территориаль органнары, аерым вәкаләтләр бирелгән очракта һәм жирле үзидарәненң башка органнары;

фасад - бинаның тышкы ягы (төп, ян, ишегалды). Бинаның төп фасады күз күрәме иң зур зонага ия, кагыйдә буларак, магистраль һәм / яки башка әһәмияткә ия урамнарны кабул итүгә юнәлдерелгән;

фон конструкцияләре - хәрәфләр, билгеләр һәм декоратив элементлар фон өслегендә урнашкан тышкы мәгълүмат чараларын әзерләү ысулы;

фриз - фасадның декоратив әйләнә торган элементы яки горизонталь полоса рәвешендәгә козырек;

фронтон - бинаның фасадының соңгы кат тәрәзәләрененң өске билгеләреннән яисә чыгыш ясаучы элементлардан фасадның өске ноктасына кадәр үлчәнгән түбәдән югарырак күтәрелүче йомгаклау өлеше;

төзекләндерү элементлары - территорияне төзекләндерүнең состав өлеше буларак кулланыла торган декоратив, техника, планлаштыру, конструктив жайланмалар, яшеллеләндерү элементлары, жиһазларның һәм бизәлешнең төрле төрләре, шул исәптән биналарның, корылмаларның фасадлары, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар корылмалар һәм корылмалар, мәгълүмати щитлар һәм күрсәткечләр.

II. Территорияләрне төзекләндерүгә, карап тотуны һәм жыештыруны оештыруга гомуми таләпләр

7. Жирлекнең бөтен территориясе һәм анда урнашкан барлык биналар (торак йортларны да кертеп) һәм корылмалар (алга таба - биналар, корылмалар) төзекләндерелергә, карап тотылырга һәм жыештырылырга тиеш.

8. Гомуми файдаланудагы территорияләрне, шул исәптән мәйданнар, урамнар, машина юллары, жирле әһәмияттәге автомобиль юллары, яр буйлары, скверлар, бульварлар, пляжлар, башка объектлар белән шөгыйльләнүче жир кишәрлекләрен карап тотуны һәм жыештыруны үз вәкаләтләре чикләрендә гамәлгә ашыралар.

9. Физик һәм юридик затлар, аларның оештыру-хокукый рәвешләренә бәйсез рәвештә, милек хокукындагы, башка хокуктагы яисә мәжбүри хокуктагы (алга таба - жир кишәрлекләрененң хокук ияләре), янәшәсендәгә территорияне, шулай ук законнарда һәм әлегә Кагыйдәләрдә каралган күләмдә биналарны, корылмаларны, мөстәкыйль рәвештә яисә махсуслаштырылган оешмаларны үз акчалары исәбеннән жәлеп итеп гамәлгә ашыралар.

Бина, корылма милекчелек хокукында яисә башка әйбер хокукында булган яисә берничә зат өчен мәжбүри хокукта булган очракта, жыештырылырга тиешле территория милек хокукындагы өлешкә яисә күчемсез милек объектына башка хокукка пропорциональ рәвештә билгеләнә.

Жир кишәрлеге территориясендә төрле затларга караган берничә бина, корылма булса, территорияне тоту һәм жыештыру чикләре яклар килешүе белән билгеләнергә мөмкин.

Килешү булмаса, жыештырылырга тиешле территория биналарның, корылмаларның барлык милекчеләре яисә башка хужалары (кулланучылар) арасында тигез өлешләрдә билгеләнә.

Физик яисә юридик зат биләмәсендәге жир кишәрлеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта, биләмәсендәге фактта урнашкан жир кишәрлеге чиге, шулай ук аның янәшәсендәге территория жыештырылырга тиеш.

Бина, корылма милек хокукында яисә башка төрле хокукта булган очракта, берничә зат мәжбүри хокукта булса, фасадның эчтәлегә якларның килешүе белән билгеләнергә мөмкин.

Килешү булмаса, фасадның эчтәлегә милек хокукында яисә күчемсез милек объектына башка хокукта өлешләргә пропорциональ рәвештә гамәлгә ашырыла.

10. Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын тоту һәм жыештыру муниципаль заказны урнаштыру нәтижәләре буенча әлегә төр эшләренә үткәргә конкурс откан махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

11. Күпфатирлы йортларның һәм аның янәшәсендәге территорияләренң йорт яны территорияләрен тоту һәм жыештыру күпфатирлы йортлар белән идарә итүнең бер ысулы: торак милекчеләре ширкәте яисә торак кооперативы яисә башка махсуслаштырылган Потребительская кооперативы, идарәче оешма, коммуналь оешмалар каты коммуналь калдыкларны булдырганда һәм чыгарганда, күпфатирлы йортта гомуми мөлкәтне тоту һәм ремонтлау эшләрен башкаручы затлар тарафыннан әлегә йортта урыннар милекчеләре күпфатирлы йорт белән турыдан-туры идарә иткәндә гамәлгә ашырыла (алга таба - идарәче оешмалар).

12. Индивидуаль торак йортлар һәм аңа якин территорияләр территорияләрен тоту һәм жыештыру мондый йортларның милекчеләре (яллаучылар) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

13. Яшелләндерү һәм төзекләндерү элементларын тоту һәм карау түбәндәгеләрне гамәлгә ашыра:

1) жир кишәрлеге милекчеләре яисә башка хокук ияләре - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә (яисә, жир кишәрлеге билгеләнгән тәртиптә

рәсмиләштерелмәгән очракта, жир кишәрлегенәң фактта урнашкан чиге буенча) һәм йорт биләмәсе периметры буенча территория 10 м яисә урамның машина йөрү өлешенә кадәр (юл буйлап объект урнашкан очракта);

2) гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр чикләрендә - муниципаль заказны урнаштыру нәтижәләре буенча әлегә эшләрне башкаруга конкурс откан вәкаләтле орган яисә махсуслаштырылган оешма;

3) чикләнгән файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр (предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр) һәм махсус билгеләнгән урыннар чикләрендә (санитария зоналары, су саклау зоналары, зиратлар, питомниклар) - әлегә объектларның хужалары;

4) йорт яны территорияләре чикләрендә - күпфатирлы йортлардагы торак урыннар милекчеләре яисә идарәче оешмалар;

5) жир өсте коммуникацияләренәң, шул исәптән электр челтәрләренәң, яктырту челтәрләренәң, радиолинияләренәң сак зоналарында күрсәтелгән коммуникацияләр хужалары;

6) жир асты коммуникацияләренәң сак зоналарында (әгәр урнаштыру рөхсәт ителгән булса) - күрсәтелгән коммуникацияләр хужалары.

14. Урамнардан һәм юллардан грунт һәм жир өсте суларын чыгару өчен билгеләнгән кюветларны, торбаларны, дренаж корылмаларын жыю һәм чистарту, су сиптерү коллекторларын һәм яңгыр суларын агызу коеларын чистарту аларны эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан башкарыла.

15. Диспетчерлык пунктларын, жәмәгать транспортының ачык мәйданнарын тоту һәм жыештыру пассажирлар транспортын эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан башкарыла.

16. Жәмәгать транспортын көтүнәң павильоннарын тоту һәм жыештыру вәкаләтле территориаль органнар тарафыннан муниципаль заказны урнаштыру нәтижәләре буенча әлегә төр эшләрне үткәргүгә конкурс откан махсуслаштырылган оешмалар белән шартнамәләр нигезендә тәмин ителә.

17. Автомобиль юлларының юл буге полосасында яисә алар янында урнашкан сервис (кибетләр, кафе, отельләр, АЗС, СТО, Отдых мәйданчыклары) объектларына бирелгән территорияләргә тоту һәм жыештыру мондый объектларның хужасы (милекчәсе) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

18. Жәмәгать бәдрәфләрән урнаштыру һәм тоту тәртибә гамәлдәгә законнар, санитария кагыйдәләре һәм нормалары нигезендә билгеләнә.

Бәдрәфләрнең санитар һәм техника хәлен аларның милекчеләре, хужалары,

арендаторлары яки махсуслаштырылган оешмалар тээмин итэ, аларга хезмэт күрсэтэ.

19. Төзеклэндерү эшлэрен башкару чоры, объектларның тиешле санитар һәм техника торышын тээмин итүне исәпкә алып, эшләр заказчысы тарафыннан билгеләнә.

20. Жирлек территориясен карап тоту һәм жыештыру чикләре, әлеге Кагыйдэләрнең VIII бүлгеге нигезендә, бирелгән жир кишәрлегенә чикләре (жир кишәрлегеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән булса, биләмәдәге жир кишәрлегенә фактта урнашкан чиге буенча) һәм биналар һәм корылмалар милекчеләренә, аларда урнашкан территорияләргә төзеклэндерүдә урыннарның катнашу тәртибеге нигезендә әлеге Кагыйдэләрнең VIII бүлгеге нигезендә билгеләнә.

21. вәкаләтле органнар жирлек территориясен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләргә, билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә карап тоту һәм жыештыру эшләренә үтәлешен тикшереп тора.

Шәһәр жирлегеге территориясен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләргә, тоту һәм жыештыру эшләренә үтәлешен билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә тикшереп тору Мамадыш шәһәр жирлегеге башлыгы йөзгәндә вәкаләтле орган тарафыннан гамәлгә ашырыла.

III. Алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен тышкы күренешенә, фасадларның һәм коймаларның, юлларның, индивидуаль торак йортларның, яңгыр канализациясеге челтәрләренә, күзәтү һәм яңгыр сулары коеларының, су бүлеп чыгару корылмаларының, техника элемент чараларының, тышкы яктырту объектларының, кече архитектура рәвешләренә, стационар булмаган объектларның, төзелеш эшләрен житештерү урыннарының, күмү урыннарының тышкы кыяфәтенә, автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау урыннарына карата таләпләр. Жирлек территориясен бәйрәм белән бизәү. Юл сервисы объектлары

Алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен тоту буенча гомуми таләпләр

22. Алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләренә эчтәлеген аларның милекчеләргә яисә башка хокук ияләргә мөстәкыйль рәвештә яисә махсуслаштырылган оешмаларны үз акчалары исәбеннән жәлеп итү юлы белән гамәлгә ашыралар.

23. Алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен тоту биналарны, корылмаларны һәм алар урнашкан жир кишәрлекләрен төзеклэндерүгә үз эченә ала:

1) биналарның, корылмаларның фасадларын карап тоту;

2) жир кишәрлеген жыештыру һәм санитар-гигиена белән чистарту;

3) гражданныр, оешмалар һәм индивидуаль эшқуарлар эшчәнлегә нәтижәсендә барлыкка килә торған житештерү һәм куллану калдыкларын жыю һәм алып китү;

4) жир кишәрлегендә урнашқан яшелләндерү һәм төзекләндерү элементларын карап тоту һәм карау.

24. Биналар, корылмалар фасадларының тышкы күренешенә гомуми таләпләр:

24.1. Биналар, корылмалар фасадлары өчен төп шарт булып архитектура-сәнгать образының, материалларның һәм төслә чишелешнәң стильлә бердәмлегә тора.

Фасадның, детальләренәң, элементларның һәм өстәмә жиһазларның калы участкалары комплекслы карар нигезендә урнаштырылырга тиеш. Тышкы мәғлүматны урнаштыру чаралары, ғамәлгә кую такталарыннан, режим такталарыннан тыш, паспорт нигезендә урнаштырылырга һәм кулланылырга тиеш;

24.2. төслә карар фасадның характеристикаларына һәм стилиенә, объектның функциональ билгеләнешенә, әйләнә-тирә мохиткә туры килергә тиеш;

24.3. Урамнан, стенадан һәм арка юллары ябылудан каралған йорт торналары (ян фасады) тулысынча Главная фасад төсенә буяла;

24.4. Биналарның фасады, корылмаларның төзелеш өлешендәге, декоратив бизәлештәге һәм инженерлык элементларына күренеп торған зыян күрергә тиеш түгел һәм тиешлә эстетик халәттә ярдәм итәргә тиеш. Бинаның фасадын буяу фасадның гомуми мәйданының 5%-тан да артмаска тиеш;

24.5. биналарның фасадларын, аерым детальләрне бетерү яки үзгәртү белән бәйлә корылмаларны үзгәртү норматив хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә рәхсәт ителә;

24.6. Бина фасадының төсләр гаммасы бинаның фасадларының төс чишелешә паспортны нигезендә билгеләнә һәм билгеләнгән тәртиптә килештерелә. Бинаны, корылманы эксплуатацияләгәндә яисә ремонтлаганда төсләр тонын үзгәртү рәхсәт ителми;

24.7. мәдәни мирас объектларын саклау зоналарында урнашқан биналарның фасадларын бизәү мәдәни мирас объектларын саклап калу, алардан файдалану, аларны популярлаштыру һәм дәүләт саклавы өлкәсендәге кануннар һәм мәдәни мирас объектларын саклап калу, алардан файдалану, аларны популярлаштыру һәм дәүләт саклавы өлкәсендәге вәкаләтлә органнар белән килештереп, мәдәни мирас объектларын саклап калу, алардан файдалану, аларны популярлаштыру һәм дәүләт саклавы өлкәсендәге законнар нигезендә ғамәлгә ашырыла һәм биналарның архитектура стилиендә, шул исәптән урамнарны төзүнәң гомуми стилиендә башкарыла;

24.8.фасадларның төсө штукатур, канлы һәм шәп эшләр кабул ителгәннән соң һәм бинаның фасадларының төсләр чишелеше паспорты нигезендә генә үткәрелә;

Биналар, корылмаларны фасадларны карап тоту

25. Биналарның фасадларын, корылмаларны тоту түбәндәгеләрне үз эченә ала:

25.1. фасадларның, шул исәптән керү ишекларен һәм козырекларын, балкон һәм көймә коймаларын, түбәларен һәм аерым баскычларны, төшү һәм баскычларны коймаларны, витриналарны, декоратив детальләрне һәм башка конструктив элементларны, һәм аларның төсен үз вакытында ремонтлауны һәм торгызуны тәмин итүче;

25.2. Суүсемнәрнең, су торбаларының һәм сливларның төзек хәлдә булуын һәм аларның эчтәлеген тәмин итү;

25.3. герметизацияне, жөйләрне сүтеп ябыштыруны, ярыкларны һәм казылмаларны;

25.4. керү урыннарын, ватылган урыннарны, цоколь тәрәзәларенең һәм ишегалларының ишекларен торгызу, ремонтлау һәм үз вакытында чистарту;

25.5. фасадта урнаштырылган электр яктырткычын төзек хәлдә тоту һәм аны караңгы төшү белән кабызу;

25.6. фасад өслекларен, шул исәптән фасадларның элементларын, аларның торышына һәм эксплуатацияләү шартларына бәйле рәвештә, үз вакытында чистарту һәм юдырту;

25.7. Тәрәзәларне һәм витриналарны, вывескаларны һәм күрсәткечларне вакытында юу;

25.8. Язмалардан, рәсемнәрдән, белдерүләрдән, плакатлардан һәм башка мәгълүмати-басма продукциядән, шулай ук граффитидан чистарту.

26. Түләнергә тиешле биналарның һәм корылмаларның фасадлары элементлары составына түбәндәгеләр керә:

1) приямкалар, подвалга керү урыннары һәм чүп-чар камералары;

2) керү төркемнәре (баскычлар, мәйданчыклар, култыксалар, ишек өстендәге козыреклар, коймалар, ишекләр һ.б.);

3) цоколь һәм отмостка;

4) диварлар яссылыгы;

5) фасадларның чыгып торган элементлары (балконнар, көймәләр, эркерлар, карнизлар һ.б.);

6) түбәләр, шул исәптән рәшәткәләргә киртәләүче вентиляция һәм төтен торбаларын да кертеп, түбәгә чыгу һәм башкалар;

7) архитектура детальләре һәм облицовка (декоратив-сәнгати бизәлеш элементлары, колонналар, пилястрлар, розеткалар, капительләр, фризлар, пояслар һ.б.);

8) чокырларны да кертеп, су үткәргеч торбалар;

9) парапетлы һәм тәрәзә саклагыч жайланмалары, рәшәткәләр;

10) тәрәзә, балкон, цоколь, һ.б.ларның металдан бизәкләү;

11) асылмалы металл конструкцияләр (эләм тоткычлар, анкерлар, янгын баскычлары, вентиляция жиһазлары һ.б.);

12) панельләр һәм блоклар арасындагы горизонталь һәм вертикаль жөйләр (эре панельле һәм эре блоклы биаларның фасадлары);

13) пыяла, рамнар, балкон ишекләре;

14) биаларга якын урнашкан стационар коймалар.

27. Торак булмаган биаларның, корылмаларның миләкчеләре, башка хокук ияләре, төзелгән-кушып төзелгән биалар һәм тиешле вазыйфалар йөкләнгән башка затлар:

27.1. Кирәк булган саен, елга бер тапкырдан да ким түгел, фасадларны чистарталар һәм юалар, методика буенча махсус техника һәм смыйкалар кулланалар;

27.2. Кирәк булганда, елга ике тапкыр, язын (жылыту системаларын сүндөргәннән соң) һәм көзен (жылыту сезоны башланганчы), тәрәзәләргә пыялалауның эчке һәм тышкы өсләген, балкон һәм көймә ишекләрен, керү ишекләрен химия чаралары белән чистарталар һәм юалар;

27.3. Агымдагы ремонтны, шул исәптән фасадның төсен дә, фасадның факттагы торышын исәпкә алып, 5 - 6 ел эчендә вакыт аралыгында уздыралар;

27.4. Фасадның аерым элементларын (цоколь, канат, баскыч, приямкалар, керү ишекләре, капка, цоколь тәрәзәләре, балконнар һәм көймәләр, су агызу торбалары, тәрәзә төбе су асты торбалары, линия ачышлар һәм башка конструктив элементлар) төзекләндерәләр.

Ярдәм итүче ремонт кимендә өч елга бер мәртәбә үткәрелә. Фасадларның конструктив элементлары һәм эшләнеше аларның нормаль тузган саен торгызылырга яисә кинәт зарарлану шартлары барлыкка килгәндә (аварияләр, стихияле бәла-казалар, янгын һ.б.) әлегә хәлләр туктатылганнан соң ике ай эчендә торгызылырга тиеш;

27.5. чыгыш ясаучы конструкцияләр жимерелү куркынычы янаган очракта саклау-кисәтү чараларын (коймалар, челтәрләр урнаштыру, элементның жимерелә торган өлешен демонтаж һ.б.) башкара;

27.6. Мондый вывеска эксплуатацияләnmәгән очракта (арендатор (субарендатор) тышкы мәгълүмат урнаштыру чарасын (вывеска) фаш итәләр, бинаның фасады үзгәртелгән.

28. Фасадларны эксплуатацияләгәндә түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

28.1. Биналар һәм корылмаларның фасадлары стеналары өслегенә зарарлануы (пычрануы) : подтеклар, ефәк буяулар, ярыклар булу, штукатурка, тышлау жайланмалары өзелү, кирпич кладкасының зарарлануы, тимер-бетон конструкцияләргә саклану катламының өзелүе һ.б.

28.2. Биналарның архитектур һәм сәнгати-скульптур детальләре: колонналар, пилястр, тамчылары, жиләкләр, фризлар, барельефлар, күркәм бизәнү әйберләре, орнаментлар, мозаик, нәфис бизәкләр һ.б. шундый корылмаларның зыян күрүе (проект документлары каралган очракларда булмау);

28.3. Панельгә жөйләргә герметизациясә бозу;

28.4. штукатурканың, фасадларның, биналарның һәм корылмаларның цоколь өлешендәгә буяу катламының зарарлануы (катламның китүе, пычрануы), шул исәптән тәрәзә, Керү приямкалары конструкциясәгә төзек булмасы;

28.5.балконнар, лоджия, эркерлар, тамбурлар, карнизлар, козыреклар һ.б. биналарның фасадларның чыгып торган элементлары зарарлану (пычрану);

28.6.балконнарның, лоджия, парапетларның киртәләре жимерелү (юклыгы, пычрануы);

28.7. фасадны һәм аның элементларын әлегә бина өчә билгеләнгән бинадан төсләре белән аерылып торган материалларны бизәкләү һәм буяу, проект колер паспорты белән корылмалар;

28.8. Бинаның фасадында һәм (яисә) түбәсәндә урнашу һәм эксплуатацияләү, паспортсыз тышкы мәгълүмат урнаштыру чаралары корылмалары, гәмәлгә куя такталарынан, режим такталарынан тыш, вәкаләтле орган белән килештерелгән;

28.9. Жимерелгән яисә зыян күргән архитектура детальләрен торгызылганчы,

фасадларның төсе;

28.10.фасадларның өлешчә бизәлеше (биналарның беренче катларының тулы бизәге искәrmә булып тора);

28.11. Төсле чишелешнең ирекле үзгәрүе, рәсемнәр, фасадларны, шул исәптән тәрәзәләрне һәм витриналарны, ишекләрне, балконнарны һәм көймәләрне тутыруның баштагы элементларын һәм башка элементларын, шулай ук фасадның гомумархитектура чишелешенә туры килми торган көймәләр калынлыгы;

28.12. Гамәлдәге козырекларны һәм навесларны биналарның һәм корылмаларның фасадлары элементлары һәм фасадларының декоратив чишелешен һәм тышкы күренешен боза торган жайланмалары;

28.13. фриз жайланмасы, конструкциягә беркетелгән элементлар белән фасад бизәлеше (каркас, фасад, стеналар), шулай ук мондый ныгымталарны яшерүче кушылма (планкалар, почмаклар, профильләр), төс буенча фриз, козырька, бизәкләр белән туры килми торган кушылма;

28.14. гомуми файдаланудагы территорияләрдән чыга торган һәм күренеп тора торган фасадлар булган биналарда һәм корылмаларда металл полотнолар урнаштыру, фасадның архитектур чишелешенә туры килми торган ишекләр тутыру, фасадтагы башка керү юлларының характеры һәм төсләре белән буяу;

28.15. Ишек блогының фасад яссылыгына карата урнашуы үзгәрү;

28.16. Тәрәзә һәм ишек тартмасы арасындагы жөйләрнең сыйфатсыз карары һәм фасадның тышкы күренешен начарайта торган;

28.17. үтә күренмәлелекнең, төснең һәм япманың пыяла кисәкләре белән каплануының ирекле үзгәрүе, пыяла кисәкләре белән пыяла ябыштырылуы;

28.18. фасадлар элементларын, түбәләрен, диварларын һәм корылмаларын (төтен йөрешләрен, вентиляцияне, телевидениене һәм радионы коллектив кабул итү системалары антенналарын, үткәргечле радиотапшырулар челтәрләре стойкаларын, фронтонарны, козырекларны, ишекләрне, тәрәзәләрне, парапетларны, янгынга каршы баскычларны, жир асты линияләрен һәм һава-кабельле кичүләрен беркетү сыйфатында файдалану;

28.19. балконнарның нинди дә булса үзгәрешләрен житештерү, тиешле рөхсәттән башка көймә житештерү, келәмнәрне, киёмнәрне, балконнарның тышкы ягыннан керләрен, урамга чыга торган биналарның төп фасадларының көймәләрен һәм тәрәзәләрен элү, шулай ук аларны йорт кулланылышының төрле предметлары белән пычрату;

28.20.архитектур детальләрдә, декор элементларында, кыйммәтле архитектур бизәкле өслекләрдә тышкы кондиционерлар һәм антенналар урнаштыру, шулай ук

архитектур өслекләрне зарарлауга китерә торган ныгытма;

28.21. фасадның гамәлдәге декоратив, архитектура һәм сәнгать элементларын керү төркеме элементлары, керү төркемнәрен урнаштырганда яңа бизәк һәм реклама белән ябарга;

28.22. Аларны алга таба афишалар, белдерүләр, плакатлар һәм башка мәғлүмати-басма продукцияне фасадларда, тәрәзәләрдә (шул исәптән тәрәзә уемының эчке ягында), ишекләрдә (шул исәптән ишекнең эчке ягында һәм ишек уемында) биналар һәм корылмаларны, шул исәптән капитал булмаган корылмаларны куллану максатларында элү һәм ябыштыру;

28.23. фасадларның архитектур, төсле чишелешен, биналарны һәм корылмаларны декоратив-сәнгати бизәлешен әлегә биналар, корылмалар, күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләре ризалыгын алмыйча үзгәртү;

28.24 Тышкы кондиционерларны урнаштыру:

- торак пункт эстетикасына таләпләр югары булган урамнарда һәм юлларда урнашкан биналарның төп һәм ян фасадында;

- кондиционерның тышкы һәм эчке блогын тоташтыра торган чыбык урыныннан еракта;

- конденсатның үзәкләштерелгән бүленүеннән башка.

29. Антенна-фидер жайланмаларын, радиожиһазлар кабул итә торган радиорелей станцияләрен, иярчен һәм эфир телевидениесе антенналарын урнаштыру рәхсәт ителми:

29.1. Төп фасадларда;

29.2. брандмауэрларда, ишегалды һәм ян фасадларда;

29.3. биналарның һәм корылмаларның (манараларның, куполарның) силуэт төгәлләүләрендә, парапетларда, түбә коймаларында, вентиляция торбаларында;

29.4.фасадның почмак өлешендә;

29.5. Балконнар, көймә коймаларында;

30. Тышкы күзәтү видеочаралары лапаслар, козыреклар, балконнар, эркерлар, архитектур детальләрдән азат булган фасад кишәрлекләрендә, декорларда, бизәлешнең кыйммәтле элементларында урнаштырыла.

Колонналарда, фронтонарда, карнизларда, пилястраларда, порталларда, козырекларда, балконнар цокольләрендә тышкы күзәтү камераларын урнаштыру

рөхсәт ителми.

31. Рөхсәт ителә:

30.1. Подъездга кергәндә мәгълүмати стендлар урнаштыру;

30.2. Проект карары нигезендә биналар түбәсендә эфир телевидениесен коллектив кабул итү системаларының антенналарын һәм кабельләрэн урнаштыру.

30.3. Урамнарда һәм юлларда торак пункт эстетикасына югары таләпләр куелган биналарның төп һәм ян фасадларында тышкы кондиционерларны урнаштыру, алар махсус каралган урыннарда яисә визуаль кабул итү өчен яшерен урыннарда (балконнарның эчке ягында биналар, көймә, түбә дәрәжәсеннән 1,0 метр биеклектәге парапетлар артында) урнаштыру шарты белән.

Юл сервисы объектларын тоту

32. Автомобиль юлларының юл кырые полосасында урнашкан юл сервисы объектларының территорияләрен карап тоту мондый объектларның хужасы (милекчесе) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

33. Юл кырые сервисы объектлары территорияләрен төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә алырга тиеш:

- уңайлы хәрәкәт итү өчен каты өслек;
- территорияне яктырту, архитектура-декоратив яктырту;
- аларны урнаштыру һәм тоту таләпләрен үтәгән бәдрәф кабиналары;
- чүп-чар өчен урналар һәм кече контейнерлар;
- яшелләндерү (газоннар, чәчәкләкләр) һәм яшелләндерү (коймалар) участокларын яклау элементлары.

34. Сервис объектларын һәм аларга якын территорияләрне урнаштыру һәм карап тотуга таләпләр түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- күчмә урыннар, сервис объектларына керү юллары күчеш-тизлек полосалары белән төзекләндерелергә тиеш;
- күчеш-тизлек полосалары һәм сервис объектлары территорияләре тышкы яктырту белән төзекләндерелергә тиеш;
- хәрәкәт корылмалары майданчыгына чыгу юллары юлдан су агызу системасына бәйләнгән су агызу юлы тәмин ителерлек итеп төзелергә тиеш (чыгу юллары астына су үткәрү торбалары салынырга тиеш).;

- хэрэкэт корылмасы майданчыгының һәм аңа таба чыгу юлларының авышлыгы юлның капма-каршы ягына юнәлдерелергә тиеш. Каплауның радиусы чикләрендә ул 20% ны тәшкил итергә тиеш.

- майданчыкта һәм аның съездларында автомобиль юлы белән тигез дәрәжәдә камилләштерелгән каты өслек булырга тиеш;

- "Юл хәрәкәтен оештыруның техника чаралары" ГОСТ Р 52289-2019 таләпләре нигезендә юл хәрәкәтен оештыруның техника чаралары булу. Юл билгеләрен, тамгаларын, светофорларны, юл коймаларын һәм юнәлдерүче жайланмаларны куллану кагыйдәләре».

- Эксплуатацияләү һәм тоту барышында сервис объекты территориясендә дефектларны бетерү "Гомуми файдаланудагы автомобиль юллары" ГОСТ Р 59292-2021 таләпләре нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш. Жәйге карап тотуга таләпләр. Бәяләү критерийлары һәм контроль ысуллары" һәм ГОСТ Р 59434-2021 Гомуми файдаланудагы автомобиль юллары. Кышкы карап тору дәрәжәсенә таләпләр. Бәяләү критерийлары һәм контроль ысуллары";

- функциональ билгеләнеше буенча хәрәкәткә хезмәт күрсәтү корылмасы территориясе, шул исәптән санитария-гигиена зонасы булырга тиеш;

- тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары техника яктан төзек һәм эстетик яктан тәртиптә булырга һәм бирелгән техника шартлар нигезендә эксплуатацияләнәргә тиеш;

-. "Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында" 24.11.1995 елгы 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә юл бие сервисы объектларының транспорт чараларын кую урыннарында инвалидлар идарә итә торган транспорт чараларын бушлай кую өчен урыннар бүлеп бирелергә тиеш.

".

Күрсәткечләр

35. Биналар, корылмалар фасадлары, шулай ук жир кишәрлекләре, урамнар атамалы күрсәткечләрдән тыш, күрсәткечләр белән жиһазландырылырга тиеш.

Урам исемнәре язылган күрсәткечләр бина һәм корылмаларның фасадларында, урам чатларында, урам башларында һәм очларында урнашкан жир кишәрлекләрендә урнаштырылырга тиеш.

Урам чатларында урам исемнәре әлегә чаттан узганнан соң урамның уң ягында урнашкан биналарда һәм корылмаларда урнаша.

Урам башында (урам нумерациясе башлану, урам башыннан урам хәрәкәте) урамнарның исемнәре урамнарның исемнәре урамның сул ягында урнашкан биналарда һәм корылмаларда урнашкан.

Урам ахырында (урам нумерациясе ахыры, урам нумерациясе барышында урам ахырына таба хәрәкәт) урамнарның исемнәре уң яктан урнашкан биналарда һәм корылмаларда урнашкан.

Урам исемнәре күрсәтелгән кешеләр биналарның һәм корылмаларның номерлары күрсәткечләре белән бергә, шулай ук, билгеләнгән таләпләргә исәпкә алып, жир кишәрлекләре белән бергә урнаштырыла. Әлеге Кагыйдәләрнең 34 пункты белән документның гамәлдәге редакциясе.

Әлеге жир кишәрлегенә номерлары күрсәтелгән күрсәткечләр әлеге жир кишәрлегендә бина яисә корылма булмаганда гына урнаштырыла. Бер жир кишәрлегендә биналар һәм корылмаларның номерларын бер үк вакытта урнаштыру рөхсәт ителми.

36. Урам исемнәре һәм йортларның номерлары күрсәтелгән күрсәткечләр жирлекләр башкарма комитетының муниципаль хокукий актларында, әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән урыннарда һәм башкаруларда урнаштырыла.

37. Күрсәткечләрдә урамнарның һәм йортларның номерларының исемнәре турында мәгълүмат Татарстан Республикасының ике дәүләт телендә урнаштырыла.

Күрсәткечләрнең типларына һәм төрләренә карата йорт урамнары һәм номерлары исемнәре муниципаль хокукий актлар белән билгеләнә.

38. Бина һәм корылмаларның, шулай ук жир участкаларының номерлары күрсәткечләре түбәндәге урыннарда урнаштырыла:

- биеклегендә - 2,5 м һәм жир өстеннән кимендә 5,0 м;
- фасадның тышкы почмагыннан 1,0 м дан да артык булмаган вакытта;
- витриналар, тәрәзәләр, архитектура детальләре һәм декоратив-сәнгати бизәлеш ябылмый һәм ябылмый торган;
- яктыртуның ачык ысулын кулланмыйча;
- фасадның архитектур үзенчәлекләрен исәпкә алып;
- фасадның төп һәм ян фасадында - фасадның уң ягында, әлеге кагыйдәләрдә каралган очраклардан тыш;
- ишегалды фасадында - квартал эчендәге юл ягыннан;
- транспортның бер яклы хәрәкәте булган урамнарда - транспорт хәрәкәте юнәлешенә якын булган фасад ягында;

- фасад озынлыгы 100 метрдан артык булганда - фасадның сул почмагында кабатланып;

- сәнэгать предприятиеләре коймаларында һәм корпусларында - төп ишектән, керү уңында;

- урамнар һәм юллар чатына фасадлар белән чыга торган биналарда - чаттан якындагы фасад почмакларында;

- бердәм горизонталь һәм вертикаль күчәрне исәпкә алып;

- коймада яки тактада, бина яисә корылма булмаганда.

39. Аерым торучы күрсәткечләрне (стелаларны) урнаштыру рөхсәт ителми:

- нейтраль төсләрдә (соры, кара, коңгырт яисә кара төсләрнең башка төсләре) һәм (яисә) табигый (имитацияләүче натураль) материалларда башкарылмаган;

- биекlege 6,0 м дан артык;

фундаментны тирәнәйтмичә;

- әгәр урнаштыру тротуарның норматив киңлеген киметә икән, шулай ук машиналарны калдыру һәм кую һәм машина кую өчен билгеләнгән юлларда, урыннарда;

- агач кәүсәләреннән 5,0 м якынрак булган урыннарда, жир кишәрлеге чикләрендә объект проектында каралган яшел утыртмалар (агачлар, куаклар) урынына;

- профнастил, тукума материаллары эзерләгәндә, беркетүнең ачык ысулларын кулланып;

- мәгълүмати кырда фоторәсем белән;

- мәгълүмат тапшыруның динамик ысулын кулланып.

33. Подъезд һәм фатир номерлары күрсәткечләре аларда ишек уемы өстендә яисә ишек уемын тутыру импостендә (горизонталь табличка) яисә ишек уемыннан уңда 2,0-2,5 м биеклектә урнашкан.

41. Янгын гидрантларының, полигонометрик билгеләрнең урнашу күрсәткечләре, геодезик билгеләрнең урнашу күрсәткечләре биналарның цокольләрендә, магистральләр камераларында һәм су үткәрү һәм канализация челтәрләре коеларында урнаштырыла.

42. Янгын гидрантларының, полигонометрик билгеләрнең күрсәткечләрен, урам

исемнәре, йорт номерлары күрсәткечләренә янәшә геодезик тамгаларның урнашуы, шулай ук архитектур детальләрдә, декоратив-сәнгати бизәлештә, пыяла ябыштыруда, капкада, ишекләрдә булу рәхсәт ителми.

43. Күрсәткечләренә чисталыкта һәм төзек хәлдә тотарга кирәк.

Керү төркемнәре (төеннәр)

44. Биналарның, корылмаларның керү төркемнәрен яктырту жайланмасы, лапас (козырек), жир өслеген тегеп тоташтыру элементлары (баскычлар һ.б.), инвалидларны һәм халыкның аз мобильле төркемнәрен (пандуслар, култыксалар һәм башкалар) урнаштыру, чүп савытлары белән жиһазландыру зарур.

Пандус горизонталь канаулардан башка кытыршы текстуралы материалдан башкарылырга тиеш. Талаучы конструкцияләр булмаганда, пандуслар кимендә 75 мм биеклектәге бораулар каралган. бордюр пандусының авы 1:12 кабул ителә.

Пандус яки аның озынлыгы 9 м дан артык борылганда һәр 9 м саен 1,5 х 1,5 м зурлыктагы горизонталь мәйданчыкны күздә тоту тәкъдим ителә. Төшерү тәмамлангандан соң горизонталь мәйданчыкларда дренаж жайланмаларын проектларга кирәк. Пандусның башында һәм ахырында юлның горизонталь участокларын әйләнә-тирәдәге өслекләрдән аерылып торган текстура һәм төс белән башкарырга кирәк.

Баскычның ике ягында да, пандуста да 800 - 920 мм биеклектә, стенадан 40 мм ераклыкта калып торучы түгәрәк яки турыпочмаклы кисемтә ясау күздә тотыла. Баскычларның киңлеге 2,5 м һәм аннан да киңрәк булганда, бүлүче тоткалар күздә тотыла. Кулъязмаларның озынлыгы һәр яктан 0,3 м дан да ким булмаган баскычның озынлыгы яки озынлыгы зуррак билгеләнә. Кул эше конструкциясе кулның металл белән оринуын булдырмаса тиеш.

45. Керү төркемнәрен проектлаганда, эксплуатацияләгәндә, биналарның, корылмаларның фасадларын яңартканда, үзгәрткәндә түбәндәгеләр рәхсәт ителми:

45.1. фасадның гамәлдәге декоратив, архитектура һәм сәнгать элементларын керү төркеме элементлары, яңа бизәкләү һәм реклама белән ябу;

45.2. Гомуми файдалану территориясендә чыга торган фасадлардагы жир өсте тигезлегеннән 1,2 метрдан югарырак урнашкан бинага подвалга һәм цоколь катка керү жайланмасы;

45.3. жәяүлеләр хәрәкәтенә комачаулаучы терәк элементларын (колонналар, стоклар һ.б.) урнаштыру;

45.4. бинаның барлык фасадының комплекслы чишелешен исәпкә алып, проект документациясен эшләмичә ике һәм аннан күбрәк керү жайланмасы (булганнарын исәпкә алып);

45.5. урам-юл челтәре тротуарлары зонасында жиңел конструкцияләрдән (баскычлар, пандуслар, болдыр, яшелләндрү) керү төркеме элементларының минималь норматив киңлегә белән янәшәдәге юлда тротуарга урнаштыру;

45.6. жиңел конструкцияләрдән керүче төркемнәрнең кызыл линияләреннән читтә 1,5 м дан артыкка урнаштыру;

45.7. күпфатирлы йортта урыннар милекчеләренә ризалыгын алмыйча, керү төркемен күпфатирлы йортта урнаштыру;

45.8. торак урын милекчәсе ризалыгын алмыйча, керү төркеме өчен балкон куллану;

45.9. Күпфатирлы йортларда урнашкан торак булмаган биналарның керү төркемнәрен, вәкаләтле орган белән киештермичә, рәхсәтсез урнаштыру.

Түбәләр

46. Биналар, корылмалар түбәләре, су кертелә торган система элементлары, төтен чыгару һәм вентиляция системалары төзек хәлдә булырга һәм теләсә нинди һава торышы шартларында йорт һәм жәяүлеләр өчен куркыныч тудырмаска тиеш.

47. Зимняя вакытта биналарның милекчеләре һәм башка хокук ияләре, шулай ук күпфатирлы йортлар белән идарә иткәндә идарәче оешмалар тарафыннан түбә кардан, боздан һәм кан тамырларынан вакытында чистарту оештырылырга тиеш. Жәяүлеләр зоналарына чыга торган яклардагы түбәләргә кардан чистарту участокларын коймалап алу һәм барлык саклык чараларын күрү белән һәм тәүлекнең якты вакытында гына башкарылырга тиеш. Түбәнең калган скатларынан кар ташлау, шулай ук яссы түбәләр эчке ишегалды территорияләренә чыгарылырга тиеш. Йорттан жәяүлеләр юлына , жәмәгать транспортын көтү тукталышы, юлларның бер өлешенә ташланган кар кичекмәстән жыештырылырга тиеш.

48. Кар һәм наледи ташлаганда, суыткычлар салганда, түбәдә ремонт һәм башка эшләр башкарганда агач һәм куакларның, электр белән тәмин итүнең һава линияләренә, яктырту һәм элементнең, юл билгеләренә, юл светофорларының, юл киртәләренә һәм жайланмаларының, жәмәгать транспортын көтү павильоннарының, декоратив бизәкләренә һәм инженерлык элементларының сакланышын тәмин итә торган чаралар күрелергә тиеш. Күрсәтелгән элементлар зарарланган очракта, алар түбәне чистарткан һәм зарарланган очракта торгызылырга тиеш.

49. Биналарның, корылмаларның түбәләреннән агу жайланмасы булырга тиеш, алар жәяүлеләр һәм жәяүлеләр зоналарына агып төшә торган суның турыдан-туры эләгүенә юл куймый. Желоб, воронка, водостоклар аерылгысыз булырга һәм жыелган су күләменә үткәрүенә исәпләнергә тиеш. Жәяүлеләр зоналары булган биналар ягыннан чыккан водостоклар жәяүлеләр сукмакларынан читкә китәргә тиеш.

50. Рөхсәт ителми:

50.1. түбә өстендә түбә, түбә ябу (калактар, скрепкалар, ломнар), төзелеш материаллары, ремонт калдыктары, файдаланылмый торган механизмнар һәм башка предметларны төзү;

50.2. Түбәдән су торбалары бүрәнәләренә боз, кар һәм чүп-чар агып төшә.

Жир кишәрлекләрен тоту

51. Жир кишәрлекләренә территорияләрен тоту түбәндәгеләренә үз эченә ала:

51.1.көндәлек чүп-чардан, яфрактардан, кар һәм боздан (наледи);

51.2. Юлларның, күперләренә, урамнарның, тротуарларның, юл йөрү юлларының, жәяүлеләр территорияләренә бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртү;

51.3. Карны көрәү һәм себерү;

51.4. Кар һәм боз чыгару;

51.5. контейнер мәйданчыктарын, барлык төр калдыктар өчен контейнерлар, чүп савытлары, эскәмияләр, кече архитектура формаларын һәм башкаларны чиста һәм техника ягыннан төзек хәлдә тоту;

51.6.чүп-чар жыю камераларын, контейнерларны (бункерларны) һәм контейнер мәйданчыктарын жыештыру, юу һәм дезинфекцияләү;

51.7. Яңгыр һәм кар суларын бүлөп чыгару;

51.8. каты коммуналь (көнкүреш), эре габаритлы һәм башка калдыктарны жыю һәм алып китү;

51.9. Тузан ясалуну һәм һаваның дымлануын киметү өчен территорияләргә су сиптерү;

51.10. Яшел утыртмаларның сакланышын һәм аларны карауны тәмин итү;

44.11. коммуналь билгеләнештәге объектларны, инженерлык коммуникацияләрен (корылмаларын), юлларны, тимер юлларны, күперләренә, жәяүлеләр өчен кичүләренә төзөгәннән, реконструкцияләгәннән һәм ремонтлаганнан соң төзекләндерүнең бозылган элементларын торгызу, реставрацияләү, археологик һәм башка жир эшләре алып бару;

51.12. гамәлдәге дәүләт стандартлары таләпләре нигезендә смотр һәм яңгыр суларын агызу коеларының (яңгыр сулары канализациясе), жир асты

коммуникацияләре (корылмалары) коеларының эчтәлегә;

51.13. Жир кишәрлекләре коймаларын тоту, шул исәптән киртәләренә, жиимерелгән (тикшерелгән, жиимерелгән) биналарны, корылмаларны урнаштыру һәм карап тоту, чит затлар территориясенә үтеп керү һәм (яисә) рөхсәтсез урыннарда калдыкларны урнаштыру мөмкинлеген юкка чыгара, шулай ук аларны пычрактан, кардан һәм мәгълүмати-басма продукциядән вакытында чистартуны тәмин итү.

51.14. Үләнне чабу, чүп үләнә һәм куаклыкны юкка чыгару, Клён (Америка) корыга әйләнүе, барыннан да элек - гражданның, шул исәптән Сосновский балтырганы.

Физик һәм юридик затлар үзләренә милек хокукында яисә башка хокукта ия булган жир кишәрлекләрендә (шул исәптән коймалар һәм корылмалар буйлап) һәм алар янындагы территорияләрдә, муниципаль берәмлек территориясендә таралуны булдырмау максатларында, Сосновский, Клён (Америка) корычагу үсентеләре үсүгә юл куймаска тиеш.

Калкулыкка бәйсез рәвештә антлы (Америка)корыч, башкарма комитет белән килештермичә, физик һәм юридик затлар тарафыннан киселергә тиеш.

Сосновский балтырганы һәм гражданның тормышы һәм сәламәтлегә өчен куркыныч тудыручы башка үсемлекләренә алып ташлау чаралары аны бутонизацияләүгә һәм чәчәк ата башлаганчы үткәрелергә тиеш.

Гражданның тормышы һәм сәламәтлегә өчен куркыныч тудыручы Сосновский балтырганы һәм башка чүп үсемлекләренә каршы көрәшү чаралары түбәндәге ысуллар белән үткәрелергә мөмкин:

- химик - гербицидлар һәм (яисә) арборицидлар белән үсү чыганакларын сиптерү;
- механик - чаптыру, коры үсемлекләренә жыю, тамыр системасын аерып алу;
- агротехник яктан - туфрак эшкәртү, күпеллык үләннәр чәчү.

Юлларны карап тоту

52. Юлларны карап тотуны муниципаль заказны урнаштыру нәтижеләре буенча элегә төр эшләренә үткәргә конкурста откан махсуслаштырылган оешмалар гамәлгә ашыра.

53. Юл территорияләрен тоту түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) юллар, тротуарлар, ясалма юл корылмаларын, квартал эчендәге юлларны ремонтлау;

2) тротуарлардан (жәяүлеләр зоналары, сукмаклар) һәм юлларның, ясалма юл корылмаларының пычрак, чүп-чар, кар һәм боз жыештыру;

3) юл өслекләрен юу һәм сиптерү;

4) газоннарның һәм яшел утыртмаларны карау;

5) тышкы яктырту терәкләрен ремонтлау;

6) Кече архитектура рәвешләрен ремонтлау һәм буяу;

7) ясалма юл корылмалары составына керә торган юл һәм яңгыр сулары коеларын, уен каналарын һәм ачык лоткаларны төзү, ремонтлау һәм чистарту;

8) коймаларны, турникетларны, кече архитектура формаларын төзү, ремонтлау һәм ел саен буяу;

9) ачык люкларны ачыклау, юл өслеген зарарлау һәм коймалар урнаштыру максатларында юллар торышының көндәлек мониторингы.

54. Юл өслекләрен саклау максатларында түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

54.1. Йөк ташу;

54.2. Рельслар, бүрәнэләр, тимер балчыклар, торбалар, кирпич төяү-бушату эшләрен башкарганда һәм аларны төзегәндә;

54.3. каты өслекле торак пункт урамнары буйлап гусеница йөрешендә машиналар узып китте;

54.4. квартал эчендәге жәяүлеләр юллары, тротуарларда зур йөк транспорты хәрәкәте һәм туктап тору;

54.5. Төзелеш материалларын һәм төзелеш калдыкларын юл өлешендә һәм тротуарларда ташлау һәм (яисә) юлларны берләштерү.

55. Юлларны төзекләндерүнең аерым элементларына карата таләпләр:

40.1. Жәяүлеләр өчен жәяүлеләр өчен юл куймый торган металл киртэләрне һәм тротуар баганаларын сезонлы буяу ел саен кышкы сезон тәмамлангандан соң, төзекләндерү айлыгы үткөрелгән чорда гамәлгә ашырыла. Каплама алдыннан ремонтланган, пычрактан чистартылган, юылган һәм пычранган булырга тиеш;

55.2. Барлык юл тамгалары заказчы тарафыннан билгеләнгән срокларда һәм чиратлылык тәртибендә юл тамгалары ясауга расланган паспортлар (схемалар) нигезендә башкарылырга тиеш;

40.3.юл билгеләре таләп ителә торган төсләр һәм яктылык-техник характеристикаларын, берөгү коэффициентын, эксплуатацияләүнең бөтен чоры дәвамында мәйданның сакланышын тәмин итәргә тиеш;

55.4. юл билгеләрен беркетү конструкцияләре һәм системалары күренү шартларына һәм монтаж мөмкинлекләренә карап сайлана;

55.5. юл билгеләре төзек хәлдә булырга, вакытында чистартылырга һәм юылырга тиеш.

Вакытлыча билгеләнгән юл билгеләре аларны урнаштыру зарурлыгын китереп чыгарган сәбәпләрне бөтергәннән соң бер тәүлек эчендә төшерелә;

55.6. визуаль-коммуникация системасы элементлары: транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте юнәлешләре күрсәткечләре, торак пунктның планировка-структур элементлары күрсәткечләре (поселоклар, торак районнар, микрорайоннар) юлларда һәм транспорт чишелешләрендә аларга таба хәрәкәт юнәлешләрен күрсәтү өчен билгеләнә;

55.7. парковкалар (парковка урыннары) шул исәптән жирлекнең гомуми файдаланудагы жирле эһәмиятле автомобиль юлының бер өлеше һәм (яисә) машина юлына һәм (яисә) тротуарга терәлеп торучы машина кую урыннары (парковка урыннары) муниципаль хокукий актларда билгеләнгән тәртиптә файдаланылырга тиеш.

Шәхси торак йортларны тоту һәм территорияне төзекләндерү

56. Законда яисә шартнамәдә башкасы каралмаган булса, индивидуаль торак йортлар милекчеләре (яисә) яллаучылары (алга таба - торак йортлар хужалары):

56.1. торак йортларның фасадларының, коймаларның (коймаларның) тиешенчә торышын тәмин итәләр, шулай ук йорт биләмәләре чикләрендә башка корылмаларның торышын тәмин итәләр, аларны үз вакытында төзекләндерәләр һәм буяп торалар;

56.2. торак йортта урам исеме һәм (яисә) йорт номеры күрсәтелүне тәмин итәләр һәм аны төзек хәлдә тоталар;

56.3. тәүлекнең караңгы вакытында (алар булса) яктырту фонарьларын кабызалар;

56.4. Йорт биләмәләре территориясен тәртиптә тоту һәм янәшәсендәге территориянең тиешле санитар халәтен тәмин итә;

56.5. Йорт биләмәләре чикләрендә яшел утыртмаларны тәртиптә тоту, куакларны һәм агачларны санитар кисеп аудару, газүткәргечләрнең, кабельле һәм һава линияләренең һәм башка инженерлык челтәрләренең сак зонасында агач утыртуга юл

куймый;

56.6. Канауларны һәм су агызыр өчен торбаларны чистарталар, язгы чорда кар суларын үтүне тээмин итэләр;

56.7. янәшәсендәге территориядән чистартылган карны транспорт юлы, андагы инженерлык коммуникацияләренә һәм корылмаларга керү, жәяүлеләрнең үтеп керүе һәм Зеленая утыртмаларның сакланышы тээмин ителсен өчен төзиләр;

56.8. үзәкләштерелгән канализация, юынгыч чокыр, бәдрәф булмаганда бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә санитария нормалары нигезендә аларны даими рәвештә чистарту һәм дезинфекцияләү белән жиһазландыралар;

56.9. контейнер майданчыкларында урнаштырылган контейнерларга һәм бункерларга каты һәм эре габаритлы калдыкларны складлауны житештерэләр;

56.10. каты көнкүреш һәм эре габаритлы калдыкларны билгеләнгән тәртип нигезендә үз вакытында жыеп алуны һәм чыгаруны тээмин итэләр.

57. Шәхси торак төзелеше территориясендә түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

57.1. Йорт биләмәләре чикләреннән читтәге койманы урнаштырырга;

57.2. Яфрак яндырырга, йорт биләмәләре территорияләрендә һәм аларга якин территорияләрдә калдыкларның һәм чүп-чарның теләсә нинди төрләрә;

57.3. күмер, тара, утын, эре габаритлы калдыклар, йорт биләмәләре территориясә өчен төзелеш материаллары төзәргә;

57.4. Йорт биләгән территория өчен транспорт чараларын юарга;

57.5. ишегалды корылмалары төзәргә, йорт биләмәләре территориясә өчен чүп-чар чокырлары корырга;

57.6. Әлеге территориянең урамнарында махсус транспорттан һәм урып-жыю техникасыннан файдалану мөмкинлеген тоткарлый торган киртәләр урнаштырырга;

57.7. Территорияне төзекләндерү элементларын жиһазларга һәм бозарга;

57.8. Ишегалланган (төзек булмаган) транспорт чарасын йорт биләмәләре территориясенә сакларга;

57.9. Тирә-ягындагы территорияне теләсә нинди калдыклар белән чүпләргә;

57.10. каты коммуналь калдыкларны урнаштыру, шулай ук контейнер майданчыкларында урнаштырылган контейнерлар һәм бункерлардан тыш эре габаритлы калдыкларны складлау.

58. Хужалык корылмаларын, торак йортны төзүнең жир кишәрлеге хужасы тарафыннан гамәлгә ашырылган очракта, төзелеш материалларын аның янәшәсендәге территориядә вакытлыча урнаштыру рөхсәт ителә, 200 м майданда, 30 календарь көннән артык булмаган майданда. Төзелеш материалларын вакытлыча урнаштыру максатларында жир кишәрлегенә (бина яисә корылма) миләкчәсә яисә башка хокук иясе жирлек башкарма комитетына язмача рөхсәт алу өчен мөрәжәгать итә, анда объектның адресы һәм төзелеш материалларын вакытлыча складлауга рөхсәт бирү срогы күрсәтелә. Шулай ук вакытта автотранспортка бару тәмин ителергә тиеш, төзелеш материаллары компактлы һәм пөхтә итеп берничә складка урнаштырылырга тиеш. Чигелешне бирүдән баш тарту өчен якындагы территориядә элек төзелгән төзелеш материаллары булу нигез булып тора.

Яңгыр канализациясе чөлтәрләрен, күзәтү һәм яңгыр коеларын, су чыгару корылмаларын тоту

59. Смотр һәм яңгыр суларын агызу коелары, жир асты коммуникацияләре коелары, люклар (решәткәләр) ябык хәлдә булырга һәм транспорт һәм жәяүлеләренә имин хәрәкәт тәмин итә торган төзек хәлдә булырга тиеш.

60. Кабул итү кабул итү бүлмәләрен, тупик, карау һәм башка коеларны һәм камераларны тотуны, чистартуны һәм төзек техника хәттә тоту гамәлдәге дәүләт стандартлары таләпләре нигезендә аларның хужаларын тәмин итә.

61. Торак пунктта магистраль һәм квартал эчендәге яңгыр канализациясен тоту һәм эксплуатацияләү махсуслаштырылган оешмалар белән шушы максатларга жирлек бюджетында каралган акчалар чикләрендә төзелгән шартнамәләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

Ведомстводагы яңгыр канализациясе чөлтәрләрен тоту һәм эксплуатацияләү тиешле оешмалар акчалары исәбеннән башкарыла.

Хужасыз инженерлык коммуникацияләре һәм күзәтү коелары юлларны карап тотучы махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан тиешле куркынычсыз хәлдә ярдәм күрсәтелергә тиеш.

62. Яңгыр канализациясе коллекторларын саклау максатларында коллекторның һәр ягына саклау зонасы 2 м билгеләнә.

63. Яңгыр канализациясе коллекторлары саклау зонасы чикләрендә тиешле документларны рәсмиләштермичә һәм эксплуатацияләүче оешма белән язмача килештерелмичә, гамәлдәге законнарда билгеләнгән очракларда түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

63.1. Жир эшләрен башкарырга;

63.2. Су сиптерү канализациясе чөлтәренә зыян салырга, су кабул итү люкларын

ватарга яисә жимерергә;

63.3.төзелеш эшләрә башкарырга, сәүдә, хужалык һәм көнкүреш корылмаларын урнаштырырга;

63.4.сәнәгать, көнкүреш калдыкларын, чүп-чарны һәм башка материалларны ташларга.

64. Суүткәргечләр, канализация, яңгыр жайланмалары, системалар, челтәрләр һәм корылмаларның төзексезлегә, шулай ук газ, тротуарлар, урамнар һәм ишегалды территорияләренә су агызу, агып төшү, су агызу яисә агызу рөхсәт ителми.

65. Торак пункт территориясендә йота торган коеларны һәм парга пешерү мәйданчыкларын төзү рөхсәт ителми.

66. Яңгырлы коеларның рәшәткәләре даими рәвештә чистартылган хәлдә булырга тиеш. рәшәткәләр һәм коеларны аларның үткәрү сәләтен чикли торган итеп чүпләү рөхсәт ителми. Коелау канализациясенә күзәтү һәм яңгыр сулары коеларын профилактик тикшерү, һәм аларны чистарту елына кимендә ике тапкыр башкарыла. Смотр һәм яңгыр сулары коеларын чистартканнан соң, барлык пычранулар кичекмәстән чыгарылырга тиеш.

67. Смотр коелары люкларын бергәләштерү юл өлешә, тротуарлар, жәяүлеләр һәм велосипед юллары, яшел зоналар өслеклә бер дәрәжәгә башкарылырга тиеш.

Юл өлешә, тротуарлар, жәяүлеләр һәм велосипед юллары, Зеленая зоналар, 2 см дан да артыкка булмаган Зеленая зоналар, су сиптерү коелары люкларын катнаштыру дәрәжәсә 3 см дан артмаска да мөмкин.

68. Түбәләре яисә рәшәткәләре жимерелгән яисә юкка чыккан коммуналь коелар файдаланыла торган челтәр оешмасы тарафыннан кичекмәстән чикләнергә, тиешле кисәтү билгеләре белән билгеләнергә һәм билгеләнгән вакытта алыштырылырга тиеш.

69. Инженерлык челтәрләрендә планлаштырылган эшләр башкарганда, канализация суларын агызу якындагы коеларда канализация челтәре, су үткәргеч су һәм жылылык челтәрләреннән су канализацияләнгән (ул булса). Юлга су ташлау тыела.

Чигенү нәтижеләрен бетерү зыян күргән инженерлык челтәрләре хужалары акчалары исәбеннән дә башкарыла.

70. Яңгыр сулары канализациясә челтәрләренә (шул исәптән люкларны, рәшәткәләргә үз вакытында ябу) төзек техника хәлгә эксплуатацияләүчә оешмалар тарафыннан тәмин ителә.

Техника элемент чараларын карап тору

71. Биналарны инженер-техник тээмин итү өчен билгелэнгән кабельле элемтә линияләрен, телевидение, радио, интернет һәм башка шундый челтәрләрне урнаштыру жир асты юлы белән (траншеяларда, каналларда, тоннельләрдә) гамәлгә ашырыла.

72. Файдаланучы оешмаларның техника шартларын алса, биналарга башка ысул белән (һава, жир өсте) тышкы коммуникацияләрне үткөрү, аларны жир астында урнаштыру мөмкин булмаган очракта гына рөхсәт ителә.

73. Асылмалы элемтә линияләрен һәм һава-кабельле кичүләрне беркетү сыйфатында куллану рөхсәт ителми:

73.1. Ижтимагый һәм тимер юл транспортының контактлы челтәрләренә терәкләре һәм элементлары һәм тышкы яктырту терәкләре;

73.2. Автомобиль юлларын төзекләндерү элементлары: Дорожная киртәләре, светофорларны, юл билгеләрен урнаштыру өчен билгелэнгән элементлар һәм конструкцияләр;

73.3. фасадларның элементлары, түбәләр, диварлар һәм корылмалар (төтен, вентиляция, телевидение һәм радионы коллектив кабул итү системалары антенналары, фронтонар, козыреклар, ишекләр, тәрәзәләр).

74. Рөхсәт ителми:

74.1. элемтә кабельләрен салганда бер бинадан икенчесенә таба һава ысулы белән юллар кисеп чыгарга;

74.2. Кабель запасларын бүлүче муфт шкафыннан тыш урнаштырырга;

74.3. Кануннарда билгелэнгән тәртиптә килештерелгән проект чишелеше булмаганда биналар түбәсендә антенналар, жиһазлар һәм элемтә кабельләре урнаштырырга.

75. Милекчеләр (хужалар) элемтәнең техника чараларыннан (кабельләр, кабельләрне беркетү элементлары, бүлү һәм муфт шкафлары һәм башкалар), шулай ук алар ярдәмендә тиешле хәлдә тоташтырыла торган техника жайланмалардан (изоляция тышчасына юл куймыйча һәм/яисә изоляция тышчасы булмау, покраскасы булмау, коррозия һәм/яисә механик зарарланулар булу, үткөргечләр һәм/яисә аларны электр тапшыру терәкләренә һәм электр линияләренә юдыртып чыгару) гыйбарәт.

Тышкы яктырту объектларын (чараларын) тоту

76. Тышкы яктырту элементларына яктырткычлар, кронштейннар, терәкләр, чыбыклар, кабельләр, туклану чыганаclarы (шул исәптән жыю, туклыклы пунктлар,

идарә әржәләре) керә.

77. Урамнар, юллар, мәйданнар, жәяүлеләр өчен тротуарлар, торак кварталлар, ишегаллары, предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар территорияләре, шулай ук йортларның урамнары һәм номерлары, юл билгеләре һәм күрсәткечләр, тышкы мәгълүмат чаралары һәм витриналар тәүлекнең караңгы вакытында яктыртылырга тиеш.

Урамнарны, юлларны, мәйданнарны, микрорайоннар территорияләрен яктыртуны кертү кичке эңгер-меңгердә табигый яктыртылыш дәрәжәсе 20 лк ка кадәр кимегәндә башкарыла, ә иртәнге эңгер-меңгердә - 10 лк га кадәр арткан вакытта сүндерелә.

Торак йортларның подъездларын, архитектур яктырту жайланмаларын, тышкы мәгълүмат чараларын, шулай ук архитектура яктырту системаларын, тышкы мәгълүмат чараларын кертү һәм сүндерү урамнарны тышкы яктырту режимында башкарыла.

78. Торак пункт панорамасын төзи торган торак пункт эстетикасына таләпләр югары булган урамнарга һәм юлларга фасады белән чыга торган биналар һәм корылмалар милекчеләре, милек рәвешләренә карамастан, түбәндәгеләрне тәэмин итәләр:

- аерым бина яисә корылма, биналар, төзекләндерү элементлары комплексы, архитектура-ландшафт объектлары комплексы, билгеләнгән тәртиптә килештерелгән проект (паспорт) нигезендә архитектур яктырткычның булуы һәм эшләве;

- архитектура һәм бәйрәм (вакыйгалы) яктырту жайланмаларының экономияле һәм энергия нәтижәлелеге, электр энергиясен рациональ бүлү һәм куллану;

- яктырту жайланмалары элементларының эстетикасын, аларның дизайнын, көндезге һәм төнге вакытта кабул ителүен исәпкә алып, материаллар һәм эшләнмәләрнең сыйфатын;

- яктырту жайланмаларының төрле режимнарында хезмәт күрсәтү һәм идарә итү уңайлыклары.

Лаеклы (вакыйгалы) яктыртуны да кертәп, архитектур яктыртуга таләпләр жирлек башкарма комитетының муниципаль хокукый актлары, әлегә Кагыйдәләр белән билгеләнә.

79. Төп мәйданнарда, магистральләрдә һәм урамнарда, транспорт тоннельләрендә эшләмәүче яктырткычлар саны 3 %тан артмаса тиеш, башка жирлек территорияләрендә (район билгеләнешендәге урамнар, ишегалды территорияләре) - 5 %, жир асты жәяүлеләре кичүләрендә - 10 % көндезге һәм кичке режимнарда (яндырылган 10 яктырткычта кертелмәгән бер генә яктырткыч рөхсәт ителә).

80. терекөмөш булган газ разрядлы лампалар сафтан чыкканнар шушы максатлар өчен билгелэнгән биналарда сакланырга һәм утильләштерү өчен махсулаштырылган предприятиеләргә чыгарылырга тиеш.

Күрсәтелгән типтагы лампаларны поселок чүплекләренә, чүп эшкәртү заводларына чыгару рөхсәт ителми.

81. Тышкы яктырту жайланмаларының металл баганалары, кронштейннары һәм башка элементлары чиста булырга, креналары, коррозия учаклары булмаска һәм кирәк булган саен милекчеләр (хужалар, кулланучылар) белән бизәлсә, ләкин кимендә өч елга бер тапкыр буялырга һәм төзек хәлдә калырга тиеш.

82. Тышкы яктыртуның бердәм системасына тоташтырылган урам һәм йорт яны яктырткычын тоту һәм ремонтлау муниципаль заказны урнаштыру нәтижеләре буенча әлеге эшләрне үткәргә конкурста откан вәкаләтле орган яисә махсулаштырылган оешма гамәлгә ашыра.

Торак йортларны гамәлгә кертү жайланмаларына тоташтырылган йорт яны яктырткычын тоту һәм ремонтлау идарәче оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

83. Тышкы яктырту терәкләре, яклау, бүлү киртәләре, юл корылмалары һәм Дорожная жиһазлары элементлары буялган булырга, язулардан һәм теләсә нинди мәгълүмати-басма продукциядән чистартылырга, төзек хәлдә һәм чисталыкта булырга тиеш.

84. Тышкы яктырту терәкләрен алыштырганда күрсәтелгән конструкцияләр демонтажланган һәм өч тәүлек эчендә чөлтәрләр хужалары тарафыннан чыгарылган булырга тиеш.

Тышкы яктыртуның сынган терәкләрен чыгару юллардагы терәк хужасы тарафыннан кичекмәстән, калган территорияләрдә - шундый кирәк (демонтаж) табылганнан соң бер тәүлек эчендә башкарыла.

85. Яктырту терәкләрендә урнаштырылган барлык элементларның һәм объектларның төзәтелгән һәм куркынычсыз торышы һәм канәгатьләнәрлек Внешняя кыяфәте әлеге терәкләрнең милекчесен (хужасын) тәмин итә.

86. Чыбыклар өзәлгән, терәкләр, изоляторлар зарарланган очракта, тышкы яктырту жайланмаларын эксплуатацияләү рөхсәт ителми.

Электр үткәргечләре өзәлү яки терәкләрнең зарарлануы белән бәйлә тышкы яктырту жайланмалары эшендә тәртип бозуларны, ачылганнан соң ук кичекмәстән юкка чыгарырга кирәк.

87. чыбыкларны һәм кабельләрне чөлтәргә һәм тышкы яктырту жайланмаларына рөхсәтсез тоташтыру һәм тоташтыру рөхсәт ителми.

88. Тышкы яктырту объектлары яисә тышкы яктырту чаралары белән жиһазландырылган объектлар милекчеләре (хужалары), шулай ук тышкы яктырту объектларына (чараларына) хезмәт күрсәтүче оешмалар:

88.1. Урамнарны, юлларны тиешенчә яктыртуны, терәкләрнең һәм яктырту жайланмаларының сыйфатын күзәтеп торалар, бозылганда яисә зарарланганда үз вакытында ремонт ясыйлар;

88.2. Яктылыкны, шул исәптән тышкы мәғлүмат чараларының архитектур яктырткычын һәм яктырткычларын билгеләнгән тәртип нигезендә кабызуны һәм сүндерүне тәмин итәләр;

88.3. Тышкы яктыртуны һәм бизәүне урнаштыру, тоту, урнаштыру һәм эксплуатацияләү кагыйдәләрен үтиләү;

88.4. Тышкы яктырту фонарьларын вакытында алыштыралар.

Аерым яктырткычларның яктырту вакыты төзексезлекләр ачыкланган яки тиешле хәбәр килгән вакыттан алып 10 тәүлектән артмаса тиеш.

89. Тротуарларда урнашкан жәмәгать транспортының мачталары һәм тышкы яктырту баганалары тирәсендә территорияләргә жыештыруны тротуарларны жыештыру өчен җаваплы затлар тәмин итә.

Трансформатор һәм бүлү подстанцияләренә якин территорияләргә, автоматик режимда эшләүче (хезмәт күрсәтүче персоналсыз) башка инженер корылмаларын жыюны өлгә объектлар урнашкан территория хужалары тәмин итә.

Кече архитектура формаларын тоту

90. Кече архитектур формаларга декоратив-сәнгати бизәлеш (аерым торган инсталляцияләр, стрит-арт) элементлары, мобиль һәм вертикаль яшелләндерү жайланмалары, су жайланмалары, муниципаль жиһазлар, жирлек территориясендә коммуналь-көнкүреш һәм техника жиһазлар керә.

91. Кече архитектура рәвешләрен карап тоту бирелгән жир кишәрлекләргә чикләрендә, гомуми файдаланудагы территорияләрдә жир кишәрлекләренә хокук ияләргә тарафыннан гәмәлгә ашырыла - вәкаләтле орган тарафыннан муниципаль заказны урнаштыру нәтижәләргә буенча өлгә эш төрләрен үткәргә конкурс откан оешма белән шартнамә нигезендә тәмин ителә.

92. Кече архитектура формалары хужалары:

92.1. Кече архитектура формаларын чисталыкта һәм төзек хәлдә тоталар;

92.2. Язгы чорда кече архитектур формаларны планлы рәвештә тикшерәләр, аларны иске буяулардан, күгәрәктән, юудан, төсеннән чистарталар, шулай ук сынган

элементларны алыштыралар;

92.3. кышкы чорда кече архитектура формаларын, шулай ук аларга кар һәм боздан якын килүләрне чистартырга;

92.4. Жир өслеге тигез коймалы комлыкларны урнаштыралар, комлыкларда елга кимендә бер тапкыр ком бөртекләрен алыштыралар;

92.5. Балалар, спорт, хужалык майданчыклары һәм ял майданчыклары жиһазларының конструктив элементларының ныклыгы, ышанычлылыгы һәм иминлеге таләпләренә туры килүен күзәтәләр.

93. Рөхсәт ителми:

93.1. кече архитектур формаларны (балалар уен майданчыкларында өлкәннәрнең ялы, спорт майданчыкларында эчке киём һ.б.) билгеләү буенча кулланмау;

93.2. Теләсә нинди мәгълүмати-басма продукцияне кече архитектур формаларда эләргә һәм ябыштырырга;

93.3. кече архитектура формаларын һәм аларның конструктив элементларын сындырырга һәм жәрәхәтләргә.

Стационар булмаган объектларның эчтәлегә

94. Стационар булмаган объектларны урнаштыру мондый объектларны муниципаль хокукый актта билгеләнгән тәртиптә урнаштыру схемасы нигезендә гамәлгә ашырыла.

95. Жир кишәрлеген арендау шартнамәсе срогы тәмамлангач, стационар булмаган объект арендатор тарафыннан демонтацияләнә, ә жир кишәрлеге азат ителә һәм башлангыч халәткә китерелә.

96. Стационар булмаган объектларның милекчеләре булган юридик һәм физик затлар:

96.1. Аларны ремонтлау һәм буяу эшләрен башкаралар. Ремонт проект документациясендә билгеләнгән тышкы кыяфәтне һәм төс чишелешен саклап калуны исәпкә алып башкарылырга тиеш;

96.2. Тирә-юньдәге территориядә яшел утыртмаларның, газоннарның, бордюр ташының, кече архитектура формаларының (алар булса) сакланышын күзәтәләр, күрсәтелгән территорияне элгә кагыйдәләрдә билгеләнгән таләпләр нигезендә саклыйлар;

96.3. стационар булмаган объектлар янындагы урналарны урнаштыралар, кирәк булган саен, көндөз калдыклардан чистарталар, ләкин тәүлеккә бер тапкырдан да ким

түгел, урналарны елга кимендә бер тапкыр буйыйлар;

96.4. Билгеләнгән тәртиптә килештерелгән шундый объект проекты (паспорты) нигезендә стационар булмаган объектларда тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыралар һәм эксплуатациялиләр.

97. Рөхсәт ителми:

97.1. Проектларда каралмаган биналарны, козырекларны, лапасларны һәм башка конструкцияләрне стационар булмаган объектларга житкерергә;

97.2. Стационар булмаган объектлар янында сәүдә-суыткыч жиһазлары куярга;

97.3. Тараны, товарларны, детальләрне, көнкүреш һәм житештерү характерындагы башка предметларны стационар булмаган объектларда һәм аларның түбәләрендә кушарга, шулай ук стационар булмаган объектларны складская максатларына яраклаштырырга;

97.4. Стационар булмаган объектлар арасында жиһаз, калдыклар белән янгынга каршы өзәлүләрне туктатырга;

97.5. вестибюльләр һәм метрополитен станцияләре козыреклары астында, биналар аркаларында, газоннарда, мәйданчыкларда (балалар ялы, спорт, транспорт стоянкалары), су үткөрү һәм канализация челтәрләренәң саклау зонасында, торбаүткәргечләрдә, шулай ук метрополитенның техник корылмаларына кадәр 10 метрдан азрак, вентиляция шахталарына кадәр 25 метрдан кимрәк, торак биналар тәрәзәләренә кадәр, сәүдә предприятиеләре витриналарына - 20 метрдан кимрәк, агач кәүсәләренә кадәр - 3 метрдан да кимрәк ераклыкта стационар булмаган объектлар урнаштырырга.

Төзелеш эшләрен башкару урыннарын карап тоту

98. Төзелеш мәйданчыкларын һәм алар янәшәсендәге территорияләрне карап тоту, ремонт, төзелеш һәм башка төр эшләр тәмамланганның соң төзекләндерүне торгызу төзүче өстенә йөкләнә.

Эшләнмәгән төзелеш объектларын һәм аңа якын территорияләрне карап тоту, өлегә Кагыйдәләренәң 99.1, 99.2, 99.3, 99.5, 99.6, 99.10, 99.11 пунктчалары таләпләрен үтәп, төзүчегә йөкләнә.

Эш алып барылмаган төзелеш объектлары төзелеш челтәрләре белән ябылган булырга тиеш.

99. Эшләренәң башланганчы, шулай ук төзелеш, ремонт һәм башка төрләрен житештерү чорында түбәндәгеләр кирәк:

99.1. Төзелеш мәйданы территориясенәң бөтен периметры буйлап типовой киртә

урнаштырырга;

99.2. төзелеш майданчыгы киртәсенә гомуми тотрыклылыгын, ныклыгын, ышанычлылыгын, эксплуатация куркынычсызлыгын тәмин итәргә;

99.3. Төзелеш майданчыгы коймаларының техник торышын, аның чисталыгын күзәтергә, пычрактан, кардан, боздан, мәгълүмати-басма продукциядән һәм граффитидан вакытында чистартырга;

99.4. Төзелеш майданы территориясенә кергәндә төзелеш объектының гамәлдәге төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре таләпләренә җавап бирә торган мәгълүмати щитын урнаштырырга һәм аны тиешле хәлдә тотарга;

99.5. җәяүлеләр өчен вакытлы тротуарлар урнаштыруны тәмин итәргә;

99.6. Төзелеш майданы периметры буйлап тышкы яктыртуны тәмин итәргә;

99.7. төзелеш майданына илтүче юлларны, майдан эчендәге юлларны һәм чыгу урыннарында транспорт чараларының көпчәкләрен чистарту яки юдыру пунктларын, урамнарның (юлларның) йөрү өлешенә пычрак һәм чүп-чар чыгаруга юл куймый торган итеп җиһазландырырга.;

99.8. 10 тоннадан артык йөк автотранспортының хәрәкәт маршрутын төзелеш майданчыгына керү юлларында юллар һәм юлларның сакланышын тәмин итә торган ябык цикл белән килештерергә;

99.9. төзелеш майданчыгы территориясендә каты көнкүреш, эре габаритлы һәм төзелеш калдыкларын җыю өчен контейнерлар һәм (яисә) бункерлар булдыруны тәмин итәргә;

99.10. төзелеш майданы территориясеннән билгеләнгән тәртиптә каты көнкүреш, эре габаритлы һәм төзелеш калдыкларын чыгаруны оештыруны тәмин итәргә;

99.11. Төзелеш майданчыгы территориясеннән калдыклар булмаган карны кар эретү станцияләренә яисә билгеләнгән тәртиптә килештерелгән махсус билгеләнгән урыннарга чыгаруны тәмин итәргә;

99.12. төзелеш майданчыгы территориясен, аңа керү юлларын һәм тротуарларны ел фасылын исәпкә алып, пычрактан, чүп-чардан, кардан, боздан көндәлек чистартуны тәмин итәргә (кыш, җәй);

99.13. Эшләр башкарганда гамәлдәге жир асты инженерлык коммуникацияләренә, тышкы яктырту челтәрләренә, Зеленая утыртмаларның һәм Малая архитектура формаларының сакланышын тәмин итәргә.

100. Төзелеш һәм (яисә) ремонт эшләрен уздыруның бөтен чоры давамында әлеге Кагыйдәләренң 99.2 -99.10 пунктчаларында күрсәтелгән таләпләргә үтәргә, шулай ук

эшләрне башкарганда жимерелгән һәм жимерелгән юл өслекләрен, яшел утыртмаларны, газоннарны, тротуарларны, откосларны, кече архитектура рәвешләрен торгызырга кирәк.

101. Төзелеш материаллары, жиһазлар, автотранспорт һәм күчмә механизмнар, ярдәмче бүлмәләр, эшче һәм хезмәткәрләрне вакытлыча тоту өчен көнкуреш вагоннары, төзелеш калдыкларының транспорт партияләрен вакытлыча саклау һәм туплау урыннары төзелешне оештыру проекты нигезендә төзелеш мәйданчыклары чикләрендә урнаштырыла.

102. Рөхсәт ителми:

102.1. Гражданнарның шәхси һәм ижтимагый иминлеген тәмин итүгә бәйле коткару, авария-торгызу һәм башка кичектергесез эшләрдән тыш, 23.00 сәгатътән 7.00 сәгатъкә кадәр төзелеш, ремонт, төяү-бушату һәм башка эшләрне оештыру һәм үткөрү;

102.2. Башкарма комитетның рөхсәтеннән (күрсәтмәләреннән) башка юлларның һәм тротуарларның юл йөрү өлешен тарайту яки ябу;

102.3. чүп-чарны яндырырга һәм төзелеш производствосы калдыкларын утильләштерергә;

Жирләү урыннарын тоту

103. Этник, санитар һәм экология таләпләр нигезендә жирләү урыннарын тоту федераль законнар һәм муниципаль хокукый актта билгеләнгән жирләү урыннарын тоту кагыйдәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

104. Күмү урынын карап тотуга таләпләр:

104.1. зиратларда жәмәгать бәдрәфләре чиста һәм төзек хәлдә булырга тиеш. Ижтимагый бәдрәфләр территорияләрендә урыннар чистартылырга тиеш;

104.2. зират территориясендә чүп-чар һәм чүп савытлары Калдыклар тупланган саен 3 көнгә бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә чыгарылырга тиеш;

104.3. ауган һәм авария хәлендә агач утыртмалары булу рөхсәт ителми. авария хәлендәге агач утыртмалары ачыкланганнан соң бер тәүлек эчендә чыгарылырга тиеш;

104.4. Шәхесләре ачыкланмаган файдаланылмаган каберләр яки үлгән кешеләрнең каберләре пычрак һәм чүп-чардан чистартылырга тиеш. Үләннең биеклегә күмү участогы чикләрендә 30 см дан артмаска тиеш. Чүп агач-куак үсентеләре булу күмү участогы мәйданының 10%тан артыграгына рөхсәт ителә.

105. Кышкы чорда жирләү урыннарын тоту үзенчәлекләре:

105.1. зиратларның үзәк юллары, керү юллары, тротуарлар киңәйтелергә һәм кардан чистартылырга тиеш. Боз катламнары булмаса, тигез кар катламы булу рәхсәт ителә;

105.2. Үзәк юллар, керү юллары, тротуарлар бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртелергә тиеш. Юлларның һәм тротуарларның проезжая өлешен эшкәртү кар явудан соң ук башланырга тиеш;

105.3. Беренче чиратта кар чыгаруны, бозны кыруны һәм үзәк һәм подъезд юлларыннан кар-боз берәмлекләрен алуны башкарырга кирәк;

105.4. күмү урыннарының жәяүлеләр зоналарында бозга каршы материаллар куллану, юллардан чистартылган кар һәм бозны каберләргә, газоннанрга, куакларга салу рәхсәт ителми.

106. Жәйге чорда жирләү урыннарын тоту үзенчәлекләре:

106.1. Үзәк юллар, керү юллары, тротуарлар, каберләр арасындагы юллар һәм гомуми файдаланудагы башка территорияләр төрле пычранулардан чистартылырга тиеш;

106.2. Яшел утыртмаларны санитар кисеп алу, чүп үләннәрен кисү буенча чаралар ел саен үткәрелергә тиеш.

107. Күмү урынын, кабер өстенә кую корылмасын (тәреләр, һәйкәлләр, плиталар, склеплар һ.б.) карап тоту, чәчәкләр һәм декоратив куаклар утырту, колумбарийда куышны карау ир белән хатын, туганнары, үлгән кешенең законлы вәкиле яисә башка зат тарафыннан санитария таләпләрен мәжбүри үтәгән килеш башкарыла.

Автотранспорт чараларын озак һәм кыска сроклы саклау урыннарын тоту

108. Автотранспорт чараларын (алга таба - туктап тору) һәм аларга якин территорияләргә озак һәм кыска сроклы саклау урыннарын карап тоту гамәлдәге төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре, шулай ук әлегә Кагыйдәләр нигезендә стоянкалар урнаштыру өчен бирелгән жир кишәрлегенә (алга таба - хужасы) хокук иясе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

109. Хужасы түбәндәгеләргә башкара:

109.1. Территорияләргә бөтен периметры буйлап киртә куеп торалар, ул механик йогынтыларга һәм тышкы мохит йогынтысына тотрыклы булырга тиеш;

109.2. стоянкаларның техника торышын, аларның чисталыгын күзәтәләр, пычрактан, кардан, наледидан, мәгълүмати-басма продукциядән вакытында чистарталар;

109.3 стоянкалар янәшәсендәге территорияләрдә һәм территорияләрдә материаллар туплауга, комплектланган транспортны, төрле конструкцияләргә саклауга юл куймыйлар;

109.4. дежур персонал өчен урыннар җиһазландырыла.

Гомуми мәйданы 10,0 кв. м дан артмаган персоналны кизү торы өчен, җиңеләйтелгән типтагы конструкцияләрдән эшләнгән, алга таба тышкы стеналарны нейтраль төстәге гамманың заманча бизәлеш материаллары белән җиһазландыру өчен, капитал булмаган объектлар урнаштыру рәхсәт ителә;

109.5. Яктылыкны гамәлдәге нормалар һәм кагыйдәләр таләпләренә туры килә торган тигез бүлүнә тәмин итүче тышкы яктырткыч куеп торы территорияләрен җиһазлыйлар;

109.6. Территориядә башка капитал һәм вакытлыча биналар, корылмалар, сәүдә павильоннары, киосклар, лапаслар һ.б. төзүләргә булдырмака;

109.7. ягулык-майлау материаллары агып торган автомобильләргә юу һәм автомобиль куя урыннары территорияләрендә юл куймыйлар;

109.8 санитария һәм янгынга каршы кагыйдәләргә үтәгән стоянкалар территорияләрендә;

109.9. даими рәвештә тирә-юндәге территорияләргә санитар эшкәртү һәм чистарту үткәрәләр, калдыклар җыю өчен контейнерлар (урналар) урнаштыралар, каты көнкүреш калдыкларын, карны даими алып китүгә тәмин итәләр;

109.10. Автостоянканың урнашу урынын һәм хезмәтләр күрсәтүгә билгеләүче каты өслеккә махсус стоянкага килү, шулай ук гамәлдәгә дәүләт стандартлары таләпләренә ярашлы билгә белән җиһазландыралар;

109.11. инвалидларга тукталышлар территориясенә тоткарлыксыз керү мөмкинлеген тәмин итәләр һәм инвалидларның башка транспорт чараларын куя тыелган махсус автотранспорт чараларын куя өчен кимендә 10% урын (ләкин кимендә бер урын) бүлөп бирәләр. Инвалидлар махсус автотранспорт чараларын куя урыннарыннан "Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында" 1995 елның 24 ноябрендәгә 181-ФЗ номерлы Федераль законның 15 маддәсә нигезендә бушлай файдаланалар.

Җирлек территориясен бәйрәм (вакыйгалы) бизәү

110. Җирлек территориясен бәйрәм (вакыйгалы) бизәү дәүләт һәм башка бәйрәмнәргә үткәрү чорында, истәлеккә, мәдәни, спорт вакыйгаларына бәйле чаралар вакытында башкарыла.

Бэйрэм (вакыйгалы) бизэлеше чараларга бэйле рэвештэ афишалар, панно, декоратив элементлар һәм композицияләр урнаштыруны, шулай ук бэйрэм (вакыйгалы) яктырткычлар (яктылык гирляндалары һәм элементлары, челтәр, күләмле яктылык композицияләре, яктылык проекцияләре һ.б.) урнаштыруны үз эченә ала. Бэйрэм (вакыйгалы) бизэлеше конструкцияләре бинаның фасадында яисә корылма рэвешендә аерым торучы һәм (яисә) конструкцияләр рэвешендә урнаштырылырга мөмкин.

Бэйрәмчә (вакыйгалы) бизэлеш элементларын эзерләгәндә һәм урнаштырганда юл хәрәкәтен жайга салуның техника чаралары күренешен төшерү, зарарлау һәм начарайту рөхсәт ителми.

Жирлек территориясендә авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын тоту

111. Авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын карап тоту:

111.1. Авыл хужалыгы хайваннарын авыл жирлегә жирле үзидарә органнары тарафыннан махсус бирелгән урыннарда хужасы яки вәкаләтле зат күзәтүе астында алып барырга. "Электр көтүчесе" системаларын хужасы яки вәкаләтле зат тарафыннан турыдан-туры күзәтүсез файдаланалар.

111.2. Рөхсәт ителми:

111.2.1. авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларны торак пунктлар территориясендә озатмыйча чыгарырга;

111.2.2. Авыл хужалыгы хайваннарын көтү жирлекнең башкарма комитеты бүлөп биргән көтү урыннарыннан читтә көтү;

111.3. Хужалар йорт хайваннарын һәм ишегалларын, тротуарларны, урамнарны, паркларны, газоннарны, балалар мәйданчыкларын, скверларны, мәйданнарны, шулай ук торак йортларның подъездларын пычратмаса тиеш.

111.4. Авыл хужалыгы хайваны һәм йорт терлеген урамнарда калдырганда, терлек хужалары яшел үсентеләр бозылудан һәм терлекләр тотуга тотылган чыгымнарны каплай.

111.5. Авыл хужалыгы хайваннары һәм кошлары китергән зыян өчен аларның хужалары Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән тәртиптә җаваплы.

IV. Авыл жирлегә территорияләрен җыештыру тәртибе, төзекләндерү эшләре исемлеген һәм аларны үтәү ешлыгын да кертеп

Шәһәр жирлегә территориясен җыештыруга һәм карап тотуга гомуми

таләпләр

112. Жирлек территориясен жыештыру һәм карап тоту түбәндәгеләр аша гамәлгә ашырыла:

- 1) Жәйге чорда - 15 апрельдән 14 октябрыгә кадәр;
- 2) кышкы чорда - 15 октябрыдән 14 апрельгә кадәр.

Күрсәтелгән сроклар, һава шартларына карап, жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан төзәтелә ала.

113. Жирлек территориясен жыю түбәндәгеләрне үткәрү юлы белән гамәлгә ашырыла:

- 1) торак пункт территориясен карап тоту, жыештыру буенча системалы эшләр;
- 2) жирлек башкарма комитетының хокукый актлары нигезендә бердәй массакүләм чаралар (өмәләр) .

114. Жәйге чорда жирлек территориясен жыештыру юу, су сибү, себерү һәм жирлек территориясен карап тоту буенча башка эшләр башкару юлы белән жирлек территориясенен пычрануын һәм тузанлануын киметү максатында башкарыла һәм түбәндәгеләрне үз эченә ала:

114.1. Ясалма өслекле территорияләрне себерү (коры көннәрдә су сибү), урам-юл челтәре объектларының һәм яңгыр канализациясе белән жиһазландырылган башка территорияләрнең тузаннан һәм пычрагынан юу (су сиптерү юлы белән 23.00 дән 7.00 гә кадәр житештерелә). Ясалма өслекле юл өслекләрен, мәйданнарын, тротуарларын һәм башка территорияләрне юу бөтен киңлеккә башкарыла;

114.2. Су агызу канализациясе рәшәткәләрен чистарту;

114.3. чүп-чарны бөтен территориядән жыю;

114.4. Ел сәен, 1 июньгә кадәр, кече архитектура формаларын, бакча һәм урам жиһазларын, урналарны, спорт һәм балалар мәйданчыкларын, коймаларны, бордюрларны буяу;

114.5. Үләнне даими рәвештә (үләннең биеклеге 15 см дан артык булганда), чүп үләннәре һәм куаклыктар, барыннан да элек - гражданның гомере һәм сәламәтлеге өчен куркыныч тудыручы үсемлекләрне юкка чыгару, шул исәптән Сосновский балтырганы белән көрәшү, чикләнгән файдаланудагы һәм махсус билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләрдән тыш, гомуми файдаланудагы территорияләрдә һәм тәүлек дәвамында чабылган үләнне жыештыру;

Яфрак коелу чорында - тәүлегенә бер тапкыр коелган яфракны жыю һәм алып чыгу;

114.7 Территорияларне жыештыру, шул исәптән сәүдә объектлары, оешмалар һәм предприятиеләр янында автотранспортны кую урыннары, ул 8.00 сәгаткә тәмамланьрга тиеш;

114.8 юудан соң бордюр янында лотокларны жыештыру.

115. Жыелган чүп-чар, катнашма, яфрак, чабылган үлән, ботаклар билгеләнгән таләпләр нигезендә чыгарылырга тиеш.

116. Гражданнарның тормышы һәм сәламәтлеге өчен куркыныч тудыручы Сосновский балтырганы һәм башка үсемлекләр көрәшчесен юкка чыгару гамәлләре аның бутонизациясенә һәм чәчәк ата башлаганчы башкарылырга тиеш.

Гражданнарның тормышы һәм сәламәтлеге өчен куркыныч тудыручы Сосновский балтырганы һәм башка чүп үсемлекләренә каршы көрәшү чаралары түбәндәге ысуллар белән үткәрелергә мөмкин:

- химик - гербицидлар һәм (яисә) арборицидлар белән үсү чыганаclarын сиптерү;

- механик - чаптыру, коры үсемлекләренә жыю, тамыр системасын аерып алу;

- агротехник яктан - туфрак эшкәртү, күпъяллык үләннәр чәчү.

117. Территорияларне жыештыру өчен җаваплы оешмалар яфрак коелу чорында урамнар һәм юллар буйлап газлардан коелган яфракларны жыеп алып чыгалар.

Яфракларны, жылылык яратучы үсемлекләренә жылыту очраclarыннан тыш, агач һәм куаclarның аскы өлешенә жыеп кую тыела.

118. Кышкы чорда гомуми файдаланудагы территорияне жыештыру түбәндәгеләрне үз эченә ала:

118.1.Юл өслекләрен һәм тротуарларны кардан, кар һәм чүп-чардан чистарту;

118.2. тайгак яки бозлавык барлыкка килгәндә-комны җәяүлеләр зоналарына, баскычларга сибү, юл катламнарын бозлавыкка каршы материал белән эшкәртү;

118.3. Язгы чорда кар тарату һәм кар суларын агызу оештырыла.

119. Жирлекнең торак пункты территориясендә башкарыла торган урып-жыю эшләре технологиясе һәм режимнары һава шартларына бәйсез рәвештә транспорт чараларының һәм җәяүлеләрнең тоткарлыксыз хәрәкәтен тәмин итәргә тиеш.

120. Жәяүле тротуарларны, жир өсте кичүләрен, баскычларны кышкы чорда жыештыру үзенчәлекләре:

120.1. жэяүлелэр өчен тротуарлар, жир өсте кичүлөре, баскычлар күрсәтелгән корылмаларның жэяүлө өлөшөнөң бөтен киңлегенә кардан чистартылырга тиеш.

Чистарту вакыты кар яуганнан соң тугыз сәгатьтән артмаска тиеш;

120.2. интенсив кар яву чорында жэяүлелэр тротуарлары, баскычлар бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртелергә һәм чистартылырга тиеш;

120.3. бозлавык материаллары барлыкка килгәндә, беренче чиратта баскычлар, аннары тротуарлар эшкәртелә.

Бозга каршы материаллар белән эшкәртү вакыты тайгак табылганнан соң дүрт сәгатьтән артмаска тиеш;

120.4. Жэяүлелэр тротуарларын чистартудан алынган, ишегалларында чүп-чар белән пычранмаган һәм химия реагентлары, ком-тоз катнашмалары белән пычранмаган карны да кертеп, яшел утыртмаларның сакланышын һәм кар суларының агып чыгуын тәмин итү шарты белән яшелләндерелгән территориядә, чистартылган кар складлау рөхсәт ителә.

121. Жирлек территориясендә түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

121.1. Урамнарда, мәйданнарда, яшел утыртмалары булган участокларда, скверларда, паркларда, газоннарда, пляжларда һәм гомуми файдаланудагы башка территорияләрдә чүплөргә;

121.2. каты коммуналь (көнкүреш) калдыкларны урнаштырырга, шулай ук контейнер мәйданчыкларында урнаштырылган контейнерлардан һәм бункерлардан тыш эре габаритлы калдыкларны складларга.

121.3. Гомуми файдаланудагы территорияләрдә, гамәлдәге законнар нигезендә бирелгән күмү урыннарыннан тыш, мемориаль кабер өсте корылмаларын (истәлекле корылмаларны, коймаларны) билгеләргә;

121.4. әлегә максатларда каралмаган урыннарда, шул исәптән жәмәгать транспортының муниципаль маршрутларының соңгы пунктларында, салонны юуны, чистартуны һәм транспорт чараларына техник хезмәт күрсәтүне башкарырга;

121.5. биаларны һәм корылмаларны төзекләндерү элементларын, һәйкәлләрне, мемориаль такталарны, агачларны, куакларны, кече архитектура формаларын һәм гомуми файдалану территорияләрендә төзекләндерүнең башка элементларын ватарга һәм жимерергә, шулай ук аларны үзбелдекле үзгәртеп корырга, үзгәртеп корырга һәм үзгәртеп корырга;

121.6. Язмалар, рәсемнәр төшерергә, мәгълүмати-басма продукцияне абыштырырга һәм куярга, жәмәгать транспортын, стеналарын, баганаларын,

коймаларын һәм бу максатлар өчен каралмаган башка объектларны көтү тукталышларында граффити ясарга;

бирелгән жир кишәрлекләренең чикләреннән һәм (яисә) коймаларыннан читтә күчемле мөлкәтне кушарга һәм сакларга;

121.8. Урам юлына чыга торган кибетнең фасадындагы (алдан) һәм парковкаларындагы тротуарларда, газларда, юлларда, жир участкаларында тару, сәнэгать товарлары һәм башка сәүдә предметларын урнаштырырга һәм урнаштырырга;

121.9. Билгесез урыннарда кар өеп кую;

121.10. Тимер-бетон блоklar, баганалар, киртэләр, шлагбаумнар, корылмалар һәм башка жайланмалар кую юлы белән квартал эчендәге машина һәм тротуарларны үз белдеге белән ябарга.

122. Жирлекнең торак пункты территориясендә калдыклар (чүп-чар, кар, грунт һ.б.) ташланган очракта, мондый хокук бозуларга юл куйган затлар ачыкланган хокук бозуларны 10 көннән дә артмаган вакытта бетерү буенча чаралар күрә.

123. Санкцияләнмәгән урыннарда калдыклар урнаштырган затлар үз исәбенә әлегә территорияне жыештыруны һәм чистартуны, ә кирәк булганда - жир кишәрлеген рекультивацияләүне үткәрәләр.

Әгәр дә 20 тәүлек дәвамында рөхсәтсез урында калдыкларны урнаштырган зат билгеләнмәгән булса, калдыкларны алып ташлау һәм рөхсәтсез чүплекләр территорияләрен рекультивацияләү әлегә территорияне жыештыру өчен җаваплы оешмалар (яисә, әлегә төр хезмәт күрсәтүләренә шартнамәдә каралган булса, калдыкларны чыгаруны гамәлгә ашыручы махсуслаштырылган оешма) тарафыннан башкарыла.

124. Билгеләнгән тәртиптә бирелмәгән һәм муниципаль милектәге жир кишәрлекләрендә (территорияләрдә) стихияле барлыкка килә торган чүплекләренә бетерү вәкаләтле орган тарафыннан тәэмин ителә.

Жирле эһәмияттәге автомобиль юлларын жыю

125. Жирле эһәмияттәге автомобиль юлларын (алга таба - юллар) жыештыру автомобиль юлларын, тротуарларны, парковкаларны, жәмәгәть транспортын, пычрактан, чүп-чардан, кардан һәм боздан ясалма юл корылмаларын даими чистарту чаралары комплексын үз эченә ала.

126. Язгы-жәйге чорда юлларны жыештыру юуны, су сибүне, тузанны бетерүне, себерүне һ.б.ны үз эченә ала.

Көзге-кышкы чорда юлларны жыештыру, пычрактан, кар һәм боздан чистарту,

ком-тоз катнашмасын юлларга сибү, тротуарларга коры ком сибеп чыгу күздә тота.

92. Юл йөрү өлешен, резерв полосаларын, лоток зоналарын, юлларны көндөз 8.00 дән 21.00 гә кадәр, э магистральләрне һәм транспортның интенсив хәрәкәте булган урамнарны төнгә сәгать 23.00 дән 7.00 гә кадәр себерү (алдан дымландырып) башкарыла.

128. Мәйданнарның, магистральләрнең, урамнарның һәм юлларның ясалма өслекләренен, ясалма юл корылмаларының, аерымланган трамвай юллары төнлә (23.00 дән 7.00 гә кадәр) һәм көндөз (7.00 сәгәттән 23.00 сәгәткә кадәр) башкарыла.

Юл читендә юылганда, су агымын тротуарларга смета һәм чүп-чар агызу, газоннар төшерү, жәмәгать транспортын көтү тукталышы, биналарның фасадына якын урнашу, сәүдә объектлары һ.б. алу рөхсәт ителми.

Эссе көннәрдә (һава температурасы 25 °С тан югары булганда) юлның өлешенә су сибү 12.00 дән 16.00 сәгәткә кадәр интервал белән башкарыла.

129. Юл буенда урнашкан урналарны чистарту көненә кимендә бер тапкыр башкарыла, тукталыш мәйданчыкларында көнгә ике тапкыр.

130. Автобусларның чүп-чардан тулысынча чистартылырга тиеш.

Жәмәгать транспортының артта калу-сүтү ахыргы мәйданчыклары калдыклар жыю өчен биотуалет һәм контейнерлар белән жиһазландырыла.

Жәйге чорда мәйданчыклар катнашма, пычрак һәм тузаннан чистартыла, кышкы чорда кар чистартыла һәм чыгарыла, бозлавык вакытында бозлавыкка каршы материаллар эшкәртелә.

132. Жәмәгать транспортының көтү павильоннары буялмаган, буялган һәм юылган, рөхсәт ителмәгән мәгълүмати-басма продукциядән, граффитидан чистартылган булырга тиеш. Кышкы чорда кардан чистартылырга тиеш.

Жәмәгать транспортын көтү павильоннарын жыю – жәйге чорда айга кимендә сигез тапкыр, кышкы чорда - кирәк булган саен башкарылырга тиеш.

133. Аерым элементлар буенча юлларны жәйге жыештыруга таләпләр:

Юл өлеше төрле пычранулардан тулысынча чистартылырга һәм машина юлының бөтен киңлегендә башкарылырга тиеш. Жайлаштыру сызыклары белән билгеләнгән көзгә, резерв полосалар комнан һәм вак чүп-чардан даими чистартылырга тиеш;

133.2. Ике метрлы лотоклы зоналарда Грунт-комлы нанослар һәм пычранулар булырга тиеш түгел. Махсуслаштырылган машиналарның эш цикллары арасында барлыкка килергә мөмкин комлы кисәкчәләр һәм төрле вак чүп-чар белән пычранулар

рөхсәт ителә;

133.3. тротуарлар һәм аларда урнашкан жәмәгать транспортының көтү тукталышлары Грунт-комлы нанослардан, төрле чүп-чардан һәм юылудан тулысынча чистартылырга тиеш. Жыештыру цикллары арасында барлыкка килергә мөмкин булган вак ком һәм вак чүп-чар белән пычранулар рөхсәт ителә;

133.4. Юл кырыйлары эре габаритлы калдыклардан һәм башка чүп-чардан чистартылырга тиеш;

133.5. Бүленү полосалары һәрдаим ком, пычрак һәм вак чүп-чардан чистартылырга тиеш. Шудырма стеналар, металл киртәләр, юл билгеләре һәм күрсәткечләр елына кимендә ике тапкыр юылырга тиеш.

Газоннар рәвешендә эшлэнгән бүлү полосалары чүп-чардан чистартылырга тиеш, үлән капламының биеклегә 10-15 см дан артмаска тиеш;

Юлларның бүленгән полосасында үлән капламының биеклегә 10 - 15 см дан артмаска тиеш.

134. Юлларны кышкы жыештыруга таләпләр:

134.1. кышкы чорда юлларны жыештыру түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) кар һәм машина йөрү өлешен чистарту, жәмәгать транспортын көтү тукталышлары, себерү, карны өемнәргә күчерү һәм кар чыгару;

2) юлларны, тротуарларны эшкөртү, кар яву башланган һәм бозлавык барлыкка килгән вакыттан алып жәмәгать транспортының бозга каршы материаллар белән көтүен туктату;

134.2. юлларның, тротуарларның, парковкаларның юл өлешеннән кар жыю, жәмәгать транспортын көтү тукталышлары кар капламы яткан вакыттан алып даими рәвештә башкарылырга тиеш;

134.3. Кар яву вакытында тротуарларда урнашкан жәмәгать транспортының көтү тукталышларын жыештыру тәүлегенә ике тапкыр башкарылырга тиеш. Жәмәгать транспортын, юл чатларын, жәяүлеләр өчен кичүләрне көтү тукталышларыннан кар тәүлек дәвамында чыгарылырга тиеш;

134.4. юлларның юл өлешен механикалаштырылган ысул белән (урып-жыю техникасы комплекслары) жыештырганда һәм кар өемнәре барлыкка килгәндә жәяүлеләр өчен чыгу урыннарында, парковкалар (парковка кесәләре) алдында, жәмәгать транспортын көтү тукталышлары, машина узу юллары белән аеру зарур;

134.5. Юлларның һәм аңа якин тротуарларның юл өлешеннән чистартылган кар киң Широкая урамнарда, мәйданнарда һәм аерым полосаларга проспектларда, юл

читендәге юлларда, башка урамнарда - юлның алгы өлешенә (юлның бер яисә ике ягыннан юллар киңлегенә карап) хәрәкәт итә һәм өемнәргә ясала.

Урам чатларында, жәмәгать транспортының көтү тукталышларында, жәяүлеләр өчен чыгу юлларында, яңгыр сулары коелары урнашкан урыннарда кар өемнәре чистартыла: юл чатында - юл чатында, жәмәгать транспортын көтү тукталышларында - утырту майданчыгының озынлыгында, жәяүлеләр өчен чыгу юлларында - жәяүлеләр киңлегендә, ләкин 5 метрдан да ким булмаган жирдә, яңгыр сулары агып торган коеларда - кимендә 1,5 м.

Кар өеменәң киңлегә 2 м дан артмаска тиеш;

134.6. Кар беренче чиратта күперләрдән һәм юл үткәргечләрдән, жәмәгать транспортының маршрут хәрәкәте булган тар урамнардан, пассажир транспорты тукталышларынан һәм жәяүлеләр һәм транспорт чаралары туплану мөмкинлегә булган башка урыннардан алына;

134.7. кар яуган вакытта юлларның юл өлешендә кар кар кар эретү станцияләренә йә билгеләнгән тәртиптә килештерелгән махсус урыннарда, ул тәмамланган вакыттан алып алты сәгатътән дә соңга калмыйча чыгарылырга тиеш.

Кар эрү станцияләре йә махсус билгеләнгән урыннар подъездлы юллар, яктырту, көнкүреш биналары һәм киртәләр белән жиһазландырыла;

134.8. Юлларны жыештырганда, тышкы яктырту баганаларын, тәртипле калканнарны, идарә итү һәм башка корылмалар, агачлар, куаклар шкафларын саклауны, шулай ук юл читендә карны механикалаштырып жыештырганда яшел утыртмаларның сакланышын тәмин итәргә кирәк.

135. Экстремаль шартларда юлларны жыештыру өчен вәкаләтле орган юлларны жыештыру буенча чаралар комплексын күздә тоткан эшләрнең авария планын әзерләргә тиеш.

136. Рөхсәт ителми:

136.1. квартал эчендәге машина юлларын, ишегалды территорияләрен, предприятиеләр, оешмалар территорияләрен, төзелеш майданчыкларын, Торговая объектларын, 8.00 сәгатътән соң, шулай ук машина юлларын жыештыручы зат белән шартнамә булмаганда, тротуарларга, юлларның һәм машина юлларының машина йөрү өлешен, бозны бастырырга яисә тротуарларга күчерергә;

136.2. Тротуарларда бозга каршы реагент буларак техника тоз һәм сыек хлор кальций куллану, жәмәгать транспортын көтү тукталышлары, паркларда, скверларда, ишегалларында һәм башка пешеход зонасында һәм яшел утыртмалары булган территорияләрдә;

136.3. авыз артын күчерергә һәм пычранган ком-тоз кар катнашмаларын, шулай

ук газоннарга, чәчәкләкләргә, куаклыктарга һәм башка яшел үсентеләргә күчәрәргә;

136.4. Кар эрәтү станцияләренә яисә житештерү һәм куллану калдыктары белән пычратылган махсус билгеләнгән карны кабул итәргә;

билгеләнгән тәртиптә килештерелмәгән урыннарда кар чыгарырга һәм тезәргә;

136.6. Кар өемнәрен формалаштыру:

1) күрү зонасында бер дәрәжәдә һәм тимер юл аша чыгу юлларының һәм урамнарның киселешендә өчпочмак формасында;

2) жәмәгать транспортын көтү тукталышыннан 20 метрга якынак;

3) транспорт киртәләре яисә югары бордюр белән жиһазландырылган юллар участкаларында;

4) тротуарларда;

5) янәшәдәге территорияләргә (ишегалларына, квартал эчендәге машина юлларына һәм территорияләргә) керә торган урыннарда;

136.7. юлга автотранспорт тәгәрмәчләре белән грунт һәм пычрак чыгарылган;

136.8. Грунт, чүп-чар, чәчелмә төзелеш материаллары, жиңел тара, юлларның пычрануына юл куймый торган брезент яки башка материал белән агачларны ташырга, шулай ук төзелеш катнашмаларын һәм эремәләрен (шул исәптән цемент-комлы эремәне, известь, бетон катнашмаларын) юлга, тротуарга, юл кырыена яки юлга якын газ полосасына кою мөмкинлеген юкка чыгаручы чаралар күрмичә генә күчәрәп йөртергә.

Жыештыру, санитария хезмәте күрсәтү һәм кешеләр күпләп ял итү урыннарын төзекләндерү

137. Кешеләрнең ялы һәм массакүләм булу урыннарына түбәндәгеләр керә:

1) мәйданнар, парктар, скверлар, бульварлар, яр буйлары, пляжлар;

2) актив ял итү һәм мавыктыргыч чаралар урыннары - стадионнар, уен комплекслары, ачык сәхнә мәйданчыктары һ.б.

3) сәүдә объектлары территорияләре (ваклар сату базарлары, сәүдә комплекслары, стационар булмаган вак ваклар сату чөлтәре объектлары комплекслары), жәмәгать туклануы, социаль-мәдәни билгеләнеш, көнкүреш хезмәте күрсәтү;

4) административ һәм ижтимагый биналарга, учреждениеләргә якын

территорияләр.

138. Гомуми файдаланудагы майданнарны, паркларны, скверларны, бульварларны, яр буен һәм башка территорияләрне жыю:

138.1.майданнарны, паркларны, скверларны, бульварларны, яр буен 23.00 дән 8.00 гә кадәр жыярга кирәк. Көндөз патрульләр чүп-чар тутырылган урналарны һәм чүп жыю урыннарын жыештыралар һәм чистарталар;

138.2. Кышкы чорда паркларда, бакчаларда, скверларда, бульварларда, яр буйларында һәм башка ял итү зоналарында юлларны жыештырганда, химик реагентлары булмаган карны шушы максатлар өчен алдан билгеләнгән урыннарда, яшел утыртмаларны саклаган һәм кар суларын агызып чыгаруны тәмин иткән очракта, вакытлыча карны саклау рөхсәт ителә.

139. Пляжларны жыю һәм санитар карап тоту:

139.1.пляжны төп жыештыру аны япканнан соң башкарыла һәм яр буйларын, чишенү урыннарын, яшел зоналарны һәм бәдрәфләрне жыештыру һәм дезинфекцияләүне үз эченә ала. Көндөз чүп-чар жыю һәм чүп-чар жыю калдыклары белән тулган чүп-чар жыештыру үткәрелә.

Каты көнкүреш калдыкларын чыгару көн саен 8.00 сәгәткә кадәр чыгарыла;

139.2.пляж территориясе чүп-чар белән җиһазландырылачак. Урманнар арасындагы ераклык 40 м дан артмаска тиеш;

139.3.пляжлар җәмәгать бәдрәфләре белән җиһазландырыла. Жәмәгать бәдрәфеннән су коену урынына кадәр ераклык кимендә 50 м һәм 200 м булырга тиеш;

139.4.пляж комының өске катламы юешләнгән, чүп-чар, башка калдыклар бетерелгән һәм көн саен тигезләнәргә тиеш;

Коену өчен билгеләнгән урыннарда кер юу һәм хайваннар коену тыела.

140. Каты көнкүреш калдыкларын чыгару һәм урнаштыру буенча хезмәтләр күрсәтүгә шартнамә төземичә пляж ачу рөхсәт ителми.

141. Ваклап сату базарларын жыю һәм санитар карап тоту:

141.1. Ваклап сату базарлары (алга таба - базар) территорияләре төзекләндереләргә, бәдрәфләр, хужалык һәм контейнер майданчыклары, контейнерлар һәм урналар белән җиһазландырылырга, яңгыр һәм кар суларын агызу өчен каты өслекләре һәм уклоннары булырга, шулай ук суүткәргеч һәм канализация булырга тиеш;

141.2. Базар һәм аның тирәсендәге территорияләрне төп жыештыру аны япканнан соң башкарыла. Көндөз чүп-чар жыючыларның каты көнкүреш калдыклары

белән тутырылган чүп-чар жыештыру һәм чистарту эшләре башкарыла;

141.3. елның жәйге чорында базар территориясендә 141.3 атна саен мәжбүри рәвештә дымлы жыештыру башкарыла;

141.4. базар территориясә 40 кв. м мәйдандагы бер урна исәбеннән жиһазландырылачак, өстәвенә алар арасындагы ераклык 10 м дан артмаска тиеш;

142. Базар территориясендә һәм аның янәшәсендә урнашкан оешмаларның, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләренә, киоскларның, сүдә палаталарының һәм павильоннарның эшчәнлегә каты көнкүреш калдыкларын чыгару һәм урнаштыру буенча хезмәт күрсәтүләргә шартнамә төземичә рөхсәт ителми.

143. Сәүдә һәм (яисә) жәмәгать туклануы объектларын жыю һәм санитар карап тоту:

143.1. Сәүдә һәм (яисә) жәмәгать туклануы объектлары һәм аңа якин территорияләр территорияләрен тулысынча жыештыру тәүлегенә кимендә ике тапкыр (иртән һәм кич) гамәлгә ашырыла. Көндез чүп-чар жыючыларны һәм чүп-чар жыючыларны чүп-чар калдыклары белән тутырылган чүп-чар жыю эшләре башкарыла;

143.2. Сәүдә һәм (яисә) жәмәгать туклануы объектларына керү юлында кимендә бер урна билгеләнә;

143.3. Вакытлыча сәүдә итү урыннарында якындагы территорияләргә 10 м радиуста жыялар. Газон һәм тротуарларда тара һәм товарларны салу рөхсәт ителми;

143.4. калдыкларны чыгару тәмин ителә.

144. Башка сәүдә мәйданчыклары территорияләрен, стационар булмаган ваклап сату чөлтәре объектлары комплексларын, социаль-мәдәни билгеләнештәге территорияләргә жыештыру, аларны япканнан соң, елның жылы вакытында мәжбүри рәвештә су сибеп башкарыла. Агымдагы урып-жыю көн дәвамында башкарыла. Көн саен каты көнкүреш калдыкларын чыгару тәмин ителә.

145. Кешеләрнең ял итү һәм массакүләм булу урыннарын төзекләндерү:

145.1. Кешеләрнең ял итү һәм массакүләм булу урыннарында уңайлылык тудыру элементларының мәжбүри исемлегенә катламның каты төрләре (плитә куәте яки асфальт рәвешендә), өслекләргә бәйләү элементлары, яшелләндерү, эскәмияләр, чүп-чар өчен кечкенә контейнерлар, урам жиһазлары, яктырту жиһазлары, архитектура-декоратив яктырту җайланмалары, мәгълүмат йөртүчеләр, яшелләндерү участокларын яклау элементлары (металл киртәләр, махсус өслекләр төрләре һ.б.) керә;

145.2. Кешеләрнең ял итү һәм массакүләм булу урыннарының барлык

территорияләрендә, пляжлардан кала, каты өслекле яисә чәчелгән үләннәр яисә яшел үсентеләр булган үсемлек грунты булырга тиеш;

145.3. ял итү һәм кешеләр күпләп була торган территорияләрдә яшелләндерү участкаларын чәчәк түтәлләре, газоннар, ялгыз, төркемле үсентеләр, вертикаль, күпкатлы, мобиль яшелләндерү формалары рәвешендә проектларга кирәк;

145.4. Кешеләргә ял итү һәм массакүләм булу урыннары, туалет урнаштыру һәм тоту таләпләрен үтәп, жиһазландырылган һәм эшли торган бәдрәф кабиналары белән комплектланырга тиеш;

145.5. пычранган саен, кешеләрнең ялы яисә массакүләм жыела торган урыннарында фонтаннар, буалар, елга ярлары чистартылырга тиеш;

145.6. Массакүләм чаралар уздырганда, аларны оештыручылар чараны, аның янәшәсендәге территорияләргә жыештыруны һәм бозылган төзекләндерү эшләрен торгызуны тәмин итәләр. Чараны үткөрү урынын, аңа якин территорияләргә жыештыру һәм бозылган төзекләндерү эшләрен торгызу тәртибе чараны үткөрүгә билгеләнгән тәртиптә тиешле рөхсәт алу стадиясендә билгеләнә.

146. Кешеләрнең ял итү һәм массакүләм булу урыннары территорияләрендә рөхсәт ителми:

146.1. моның өчен билгеләнмәгән урыннарда тараларны һәм сәүдә жиһазларын сакларга;

146.2. Территориягә житештерү һәм куллану калдыклары белән пычратырга;

146.3. каты коммуналь калдыкларны урнаштырырга, шулай ук контейнер майданчыкларында урнаштырылган контейнерлардан һәм бункерлардан тыш эре габаритлы калдыкларны складларга;

146.4. автотранспорт чараларын юарга һәм ремонтларга, эшкәртелгән ягулык-майлау сыеклыкларын салырга;

146.5. автостоянкалар, гаражлар, аттракционнар уздырырга, билгеләнгән тәртипне бозып реклама конструкцияләргә урнаштырырга;

146.6. Газон, табигый һәм ясалма яшелләндерү объектларын бозмаска;

146.7. Кече архитектура формаларын бозмаска һәм аларны билгеләнгән урыннан күчерергә;

146.8. өстәлләрдә һәм эскәмияләрнең аркаларында утырырга ярамый;

146.9. сыек азык-төлек калдыкларын, сатуратор жайланмаларыннан су, куас һәм сыра цистерналарыннан, тротуарларга, газоннарга һәм юлларга агызу тыела;

146.10. Автотранспорт чараларының түлөүлө стоянкаларын законсыз оештырырга;

146.11. Стационар булмаган объектларны үз белдеге белән урнаштырырга;

146.12. тротуарларның асфальт-бетон өслеген, янәшәдәге яшел зоналарның бөтенлеген һәм территорияләренә төзекләндерүнең башка элементларын бозарга;

146.13 территориядә сәүдә-суыткыч жайланмасы кую;

146.14. халыктан каты көнкүреш калдыкларын жыю өчен билгеләнгән контейнерларга (бункерларга) каты коммуналь (көнкүреш) калдыкларны калдыкларны урнаштыру өчен идарәче оешмалар белән каты көнкүреш калдыкларын жыю өчен шартнамә булмаса, контейнерларга (бункерларга) жыярга;

146.15 Тимер-бетон блоklar, баганалар, коймалар, шлагбаумнар, корылмалар һәм башка жайланмалар кую юлы белән тротуарларны үз белдеге белән каплау;

146.16. товарны сәүдә объектыннан читтә чыгарырга;

146.17.учак ягу, шул исәптән ачык ут куллануны күздә тоткан чаралар үткөрү, мангаллар һәм ризыкны ачык ут ярдәмендә жылылык белән эшкәртү өчен башка жайланмалар куллану.

Күпфатирлы йортның йорт яны территориясен жыештыру, карап тоту һәм төзекләндерү

147. Йорт яны территориясен жыю:

147.1. жыештыру түбәндәге эзлеклелектә үткәрелергә тиеш: тротуарларны, жәяүлеләр өчен юлларны (бозлавык һәм тайгак чорда - ком), ә аннан соң ишегалды территорияләрен жыештыру;

147.2. Кар яву вакытында житештерелә торган кар чистартудан тыш, жыештыру 8.00 сәгатькә кадәр башкарыла.

Көндөзгә вакытта машиналар тизлеге 4 км/сәг. булганда жыюны механикалаштырырга мөмкин.

148. Жәйге жыештыру:

148.1 Йорт яны территорияләрен жәйге жыештыру: себерү, юу яки су сибү - махсус машиналар ярдәмендә - башлыча иртүк, иртәнге һәм соң, кичке сәгатьләрдә, башкарылырга тиеш;

148.2. Тротуар юуын бары тик ачык тротуарларда гына (алар прилётка полосасы

белән чиктәш) һәм биналардан урамның Проезжая өлешенә таба юнәлештә генә башкарырга кирәк;

148.3. Эссе вакытта тротуарларга су сиптерү кирәк кадәр башкарылырга тиеш, ләкин тәүлеккә кимендә ике тапкыр.

149. Кышкы жыештыру:

149.1. Түбәләрдә жыела торган кар үз вакытында жиргә ташланырга һәм прилот полосасына күчәргә, ә киң тротуарларда - валларга формалашырга тиеш;

149.2. Сугарулы кар тротуарлардан машина юлының машина йөрү өлешенә, ә ишегалларында - төзелеш урыннарына күчәргә тиеш;

149.3. Квартал эчендәге юллардан күчерелгән карны борт ташына параллель урнашкан өемнәргә һәм өемнәргә салырга яки, кагыйдә буларак, ротор кар чистартучылары ярдәмендә юл буен жайларга кирәк;

149.4 тротуарларда урамнарның машина йөрү өлешеннән газоннар белән аерылган 6 м дан артык киңлектә карны тротуар уртасына алга таба алып ташлау өчен күчерергә рөхсәт ителә;

149.5. Кар өемнәренә һәм өемнәргә кар салу эшләре тротуарларда кар яву вакытыннан алты сәгатътән дә соңга калмыйча, ә калган территорияләрдә 12 сәгатътән дә соңга калмыйча төгәлләнергә тиеш;

149.6. Куллану калдыклары, ком-тоз катнашмалары һәм реагентлар тарафыннан пычранмаган, ишегалларында һәм квартал эчендәге юлларда, яшел утыртмаларны һәм кар катламын саклауны тәмин итеп, яшелләндерелгән территориядә чиста кар складлау рөхсәт ителә.

149.7. Тротуарларны һәм квартал эчендәге машина юлларын кулдан жыештырганда кар тулысынча жыештырылырга тиеш. Камилләштерелгән япмалар булмаганда, карны хәрәкәт астына жыярга кирәк, аннары аны тыгызлау өчен кар катламын калдырырга кирәк;

149.8. юл капламаларын эшкәртүнең шомалыгы барлыкка килгәндә, ком-тоз катнашмасы белән эшкәртү бүлүчеләр ярдәмендә 0,2 - 0,3 кг/м нормасы буенча башкарылырга тиеш;

149.9. Боз ясалышын эшкәрткәннән соң йомшартылган катнашмаларны, ачык грунтка, агачларга яки газларга элэгүгә юл куймыйча, күчерергә яисә күчерергә кирәк.

150. Яз житүгә түбәндәгеләр гамәлгә ашырыла:

150.1. Тузан суларын нормаль чыгару өчен таләп ителә торган урыннарда су

агызып чыгаруны тээмин итү өчен, канауларны юдырту һәм чистарту;

150.2. системалы рәвештә кар суын люкларга һәм яңгыр сулары челтәренен кабул итү коеларына кудырту;

150.3. Кар эрегәннән соң, калган кар һәм боздан ишегалды территорияләрен чистарту.

151. Күпфатирлы йортның йорт яны территориясен тоту:

151.1. Күпфатирлы йортның йорт яны территориясен (алга таба - йорт яны территориясе) карап тоту түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) даими жыештыру;

2) күзәтү һәм су сиптерү коеларын, дренажларны, лотокларны, үрелгән торбаларны ремонтлау һәм чистарту;

3) инженер челтәрләренен карау коеларына, янгын сүндерү су белән тээмин итү чыганаclarына (гидрантларга, сулыкларга һ.б.) каршылыксыз үтеп керүне тээмин итү;

4) каты көнкүреш һәм эре габаритлы калдыкларны жыю һәм алып китү;

5) яшелләндерү һәм булган яшел утыртмаларны карау;

6) кече архитектура формаларын карап тоту, агымдагы һәм капитал ремонтлау.

152. Каты коммуналь калдыклар контейнер майданчыкларында урнаштырыла торган контейнер һәм бункерларга каты көнкүреш калдыкларын туплау нормалары нигезендә жыелырга тиеш.

153. Күпфатирлы йортларда яшәүче гражданныр:

153.1. йорт яны территорияләрендә чисталык һәм тәртип саклай;

153.2. каты коммуналь һәм эре габаритлы калдыкларны йорт яны территорияләрендә урнашкан контейнер майданчыкларында контейнерлар һәм бункерларга гына урнаштыралар.

154. Идарәче оешмалар түбәндәгеләрне тээмин итә:

154.1.00 гә кадәр йорт яны территорияләрен жыештыру һәм көн дәвамында - чисталыкны саклау;

154.2. каналлаштырылган биналарда каты коммуналь калдыклар өчен контейнерлар урнаштыру, моннан тыш, сыек көнкүреш калдыклары өчен

жыентыктар урнаштыру;

расланган график нигезендә каты коммуналь (көнкүреш) һәм эре габаритлы калдыктарны чыгару;

154.4. Контейнерлар (бункерлар) һәм контейнер майданчыктарын, аларга килү юлларын чиста һәм төзек хәлдә тоту;

154.5 Подъездларга керү юлларында чүп савытлары, эскәмияләр урнаштыру һәм аларны вакытында чистарту;

154.6. Территорияне сезонлы эксплуатацияләүгә әзерләү, шул исәптән суның агып чыгуын тәмин итү өчен юыну һәм канау чистарту, кар суларының люкларга һәм коега даими рәвештә куылуы, кар эрегәннән соң территорияне чистарту һәм кирәкле башка эшләрне башкару;

154.7. Тайгак участкаларны ком-тоз һәм (яисә) махсус бозлавыкка каршы катнашмалар белән эшкәртү;

154.8. Яшел үсентеләрне һәм газларны саклау һәм квалификацияле карау;

Караңгы төшкәч тышкы яктырту чараларын төзек хәлдә тоту һәм аларны кабызу.

155. Йорт алды территориясендә түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

155.1. Яфракны, калдыктарның һәм чүп-чарның теләсә нинди төрләрән яндырырга;

155.2. Хужалык майданчыгыннан читтә керләр, киём, келәмнәр һәм башка предметлар элү;

155.3. контейнер майданчыктарына керү юлларын ябарга;

155.4. Урамнарның һәм юлларның, тротуарларның, газларның һәм яшел зоналарның юл өлешендә контейнерлар (бункерлар) билгеләргә;

155.5 Йорт яны территорияләренә, шул исәптән шлагбаумнарның яки автомат капканның билгеләнгән тәртипне бозуда, ирекле рәвештә киртәләрен үз белдеге белән билгеләргә;

155.6. Үз белдеге белән ишегалды корылмалары төзәргә;

155.7. йорт янындагы территорияне металл ватык, көнкүреш һәм төзелеш калдыктары һәм материаллар, шлак, зола һәм житештерү һәм куллану калдыктары белән капларга, тараны кушарга һәм сакларга;

155.8. калдык суларга, калдыктарны һәм чүп-чарны ташларга, шулай ук каты

коммуналь калдыктарны урнаштырырга, шулай ук контейнер майданчыктарында урнаштырылган контейнерлардан һәм бункерлардан тыш эре габаритлы калдыктарны складларга;

155.9. автотранспорт чараларын түләүле туктатуны оештырырга;

155.10 Тимер-бетон блоктар, баганалар, киртэләр, шлагбаумнар, объектлар, корымнар һәм башка жайланмалар куя юлы белән квартал эчендәге машина юлларын үз белдег белән ябарга;

155.11. Автомашиналар, ягулык һәм майлар юны башкарырга, тавыш сигналларын, тормозны һәм двигательләрне көйләргә;

155.12. кешеләр сәламәтлегенә һәм әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясаучы теләсә нинди эшләр башкарырга;

155.13. Законнар һәм (яисә) шартнамә белән башкасы билгеләнмәгән булса, сәүдә һәм жәмәгать туклануының теләсә нинди предприятиеләр, шул исәптән палаткаларны, киосктарны, ларектарны, мини-базарларны, павильоннарны, жәйге кафеларны, житештерү объектларын, автомобильләрне, көнкүреш техникасын, аяк киёмнәр, шулай ук кунак бүлмәләреннән тыш, автостоянкаларны урнаштырырга һәм эксплуатацияләргә;

155.14 йорт яны территориясенә эчкә юллары буйлап транспорт транзит хәрәкәтен гамәлгә ашырырга;

155.15 Учак ягарга, шул исәптән ачык ут куллануны күздә тоткан чаралар уздырырга, мангаллар һәм ризыкны ачык ут ярдәмендә жылылык белән эшкәртү өчен башка жайланмалар кулланарга;

155.16. Әлеге территорияләрдә торгызу эшләрен мәжбүри уздыру шарты белән кирәкле эшләрне башкару очрактарыннан тыш, яшелләндерелгән территорияләрдә, балалар, спорт һәм хужалык майданчыктарында транспорт чараларын урнаштыру.

156. Йорт яны территорияләрен яшелләндерү:

156.1. Йорт яны территорияләрен яшелләндерү, яшел үсентеләрнең сакланышы әлеге кагыйдәләр таләпләре нигезендә идарәче оешмалар тарафыннан тәмин ителә;

156.2. Йорт яны территориясен яшелләндергәндә торак йортларның стеналарыннан алып усаң диаметры 5 м га кадәр булган агачлар көүсәләре күчәренә кадәр араның 5 м булуын исәпкә алырга кирәк. Зуррак агачлар өчен ара 5 м дан артык, куаклыктар өчен - 1,5 м булырга тиеш. Куаклыктарның биеклегә беренче каттагы тәрәзә уемының аскы почмагынан артмаска тиеш.

157. Идарәче оешмалар түбәндәгеләрне тәмин итә:

157.1. Яшел утыртмаларның сакланышын һәм бөтенлеген;

157.2. Жәй көннәрендә һәм коры көннәрдә газоннарға, чәчәкләргә, агачларға һәм куакларға су сибү;

157.3. аларда төзелеш материаллары, ком, чүп-чар, кар, боз һәм башка төзелешләрдән башка газоннарның сакланышы һәм бөтенлеге;

157.4. Агачларны һәм куакларны яңа утырту, юллар челтәре үзгәрү һәм жиһазларны билгеләнгән тәртиптә килештерелгән проектлар буенча гына яңадан планлаштыру, агротехник шартларны үтәп урнаштыру;

157.5. яшелләндерелгән территорияне (яшелләндерү участкаларын) борт биеклегә 0,5 метрдан артмаган декоратив киртәләр рәвешендә саклау элементларын урнаштыру яисә транспорт чаралары керүгә комачаулаучы 0,5 метрдан да артык булмаган биеклектәге баганалар урнаштыру, яисә куаклар утырту.

158. Йорт яны территориясен төзекләндерү:

158.1. Һәр йорт биләмәсенә территориясә, кагыйдә буларак, түбәндәгеләр булырга тиеш:

1) йорт кирәк-яракларын киптерү өчен хужалык мәйданчыгын, киём-салымны, келәмнәрен һәм йорт кирәк-яракларын чистартуны;

2) өлкәннәрен ял итү мәйданчыгы;

3) балалар өчен уен һәм спорт мәйданчыклары, балаларның жәйге һәм кышкы ялы өчен кече архитектура формаларын жиһазлау.

159. Хужалык мәйданчыгында кер киптерү жайланмасы, киём киптерү өчен ыштан, элгечләр, комлы тартма, чүп савыты, эскәмияләр булырга тиеш. Мәйданны тере киртә белән әйләндереп алырга кирәк. Мәйданчыкларны, ял итү урыннары элементларын төзү һәм төзекләндерү билгеләнгән таләпләргә туры китереп башкарылырга тиеш.

160. Участок территориясенә үлчәмнәре мөмкинлек бирсә, участок чикләрендә этләр йөртү өчен мәйданчык урнаштырылырга мөмкин.

161. Йортларның подъездлары каршындагы мәйданчыклар, юл йөрү һәм жәяүлеләр өчен юллар каты өслекле булырга тиеш. Каты өслекләрен урнаштырганда кар һәм яңгыр суларын ирекле агу мөмкинлегенә каралырга тиеш.

162. Торак йортларга төзелгән жәмәгать корылмалары йортның торак өлешеннән изоляцияләнгән керү юлларына ия булырга тиеш, шул ук вакытта персоналның автотранспортын кую ишегалды территориясеннән читтә булырга тиеш.

163. Торак йортның тәрәзэләре һәм фатирларга керү урыннары урнашкан ишегалды ягыннан жәмәгать билгеләнешендәге биналар өчен материалларны, продукцияне тутыру рөхсәт ителми. Тәрәзэләре булмаган торак йортларның, жир асты тоннельләреннән яки ябык дебаркадерлардан, юллар ягыннан йөкләнешне башкарырга кирәк.

164. Квартал эчендәге территорияләрдә транспорт чараларын урнаштыру кешеләрнең, шулай ук урып-жыю һәм махсус техниканың тоткарлыксыз хәрәкәтен тәмин итәргә тиеш.

Шәхси торак төзелеше территорияләрен жыештыру

165. Торак йортлар хужалары көн саен жир участогын (шул исәптән кардан) һәм аның янәшәсендәге территорияне жыештыралар.

166. Шәхси торак төзелеше территориясендә түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

166.1. карны этеп чыгарырга, чүп ташларга, шлак ташларга, йорт биләмәләре территориясенә сыек көнкүреш калдыкларын агызырга;

166.2. Ишегалды һәм аның янәшәсендәге территориядән чистартылган кар һәм бозны юлларның һәм юл йөрү юлларының юл өлешенә күчерергә.

166.3. Каты коммуналь калдыкларны урнаштыру, шулай ук контейнер майданчыкларында урнаштырылган контейнерлар һәм бункерлардан тыш эре габаритлы калдыкларны складлау.

V. Территорияне төзекләндерү элементларына таләпләр

167. Яңа төзекләндерү элементлары билгеләнгән тәртиптә килештерелгән проект (паспорт) нигезендә һәм аның нигезендә тулысынча урнаштырыла:

- аерым торучы күрсәткечләр (сабаклар);

- тышкы мәгълүмат чаралары;

- мобиль һәм вертикаль яшелләндерү, су жайланмалары, типлаштырылган муниципаль жиһазлар, коммуналь-көнкүреш жиһазлары рәвешендәге кече архитектура формалары;

- капитал булмаган объектлар, шул исәптән индивидуаль башкаруда сезонлы объектлар һәм стационар булмаган торговая объектлары;

- биналарның, корылмаларның, шул исәптән, аерым витриналардан һәм керү төркемнәреннән тыш, архитектур яктырту;

- фасадларның төсләр чишелеше, шул исәптән декоратив-сәнгати бизәлеш рәвешендә;

- гомуми файдаланудагы, чикләнгән файдаланудагы территорияләргә комплекслы төзекләндерү;

- кондиционерларның тышкы блокларын комплекслы урнаштыру.

мәдәни мирас объектларын саклау зоналарында урнашкан территорияне төзекләндерү элементларына проект (паспорт) мәдәни мирас объектларын саклап калу, алардан файдалану, аларны популярлаштыру һәм дәүләт саклавы өлкәсендәге вәкаләтле органнар белән килештерелә.

Озын яисә даими файдаланудагы территорияне төзекләндерүнең стационар элементлары аларны кулдан күчерү мөмкинлеген булдырмас өчен ныгытылырга тиеш.

Төзекләндерү элементларында мәгълүмат Россия Федерациясә дәүләт теле һәм Татарстан Республикасы дәүләт телләре турындагы законнар таләпләрен үтәгән килеш урнаштырылырга тиеш.

Ике яки аннан да күбрәк тел кулланган очракта, текстлар эчтәлек һәм техника бизәлеше буенча тиндәш булырга, тикшерелергә тиеш.

168. Төзекләндерү элементларының эчтәлеген, аларны торгызу һәм ремонтлау эшләрен дә кертәп, төзекләндерү элементлары хужалары гамәлгә ашыра.

Яшеләндерү

169. Яшел утыртмалар территорияне төзекләндерүнең мәжбүри элементы булып тора.

Төзекләндерү эшләрен башкарганда гамәлдәге Зеленая утыртмаларны мөмкин кадәр күбрәк саклап калырга кирәк.

170. Шәһәр жирлегә территориясендә яшелләндерүнең ике төре кулланылырга мөмкин: стационар - туфракка үсемлекләргә утырту һәм мобиль урыннарда утырту - үсемлекләргә махсус күчмә савытларга (контейнерлар, вазоннар һ.б.) утырту.

Стационар һәм мобиль яшелләндерүне рельефның табигый һәм ясалма элементларында, түбәләрендә (түбә яшелләндерү), фасадаларында (вертикаль яшелләндерү) архитектура-ландшафт объектлары (газоннар, бакчалар, чәчәк түтәлләре, куаклар һәм агачлар булган мәйданчыклар) төзү өчен файдаланалар.

171. Яшелләндерү объектларын карап тоту - ул яшел үсентеләргә һәм яшелләндерелгән территорияләргә төзекләндерү элементлары белән карау, зур булмаган деформацияләргә һәм күләмле корымаларның конструктив

элементларына зыян китерү, шулай ук жәйге һәм кышкы вакытта күчмә кече формаларны жыештыру.

172. яшелләндерү объектларында эшләр башкаруга таләпләр:

172.1. яшелләндерү объектлары янындагы төзелеш мәйданнарын оештырганда проектта билгеләнгән яшел үсентеләрнең бөтенлеген саклау буенча чаралар күрергә кирәк, агач кәүсәләрен саклау, куакларның сабакларын бәйләү, куакларның яраларын бәйләү, юл янында урнашкан туфрак кишәрлекләренә гравий салу юлы белән туфракны тыгызлауны кисәтү максатыннан чыгып саклана.;

172.2. Территорияне вертикаль планлаштыру, жир асты коммуникацияләрен салу, юлларны, машина юлларын һәм тротуарларны төзекләндерү яшелләндерү алдыннан тәмамланырга тиеш;

172.3. туфрак катламын бозу белән бәйле ремонт, төзелеш һәм башка эшләр башкарганда туфракның уңдырышлы катламын алырга һәм сакларга кирәк. Югарыда күрсәтелгән эшләрне башкарганнан соң бозылган жир кишәрлекләрен һәм утыртмаларны торгызырга кирәк. Яңадан торгызу эшләрне житештерү проектында каралырга тиеш;

172.4. Яфрак һәм үләнне билгеләнгән тәртиптә жыйнап яисә бетереп, бер өемгә жыйрга кирәк;

172.5. Борт биекlege 0,5 м дан артмаган декоратив киртәләр рәвешендә яшелләндерү объекттын саклау элементларын урнаштыру яисә транспорт чаралары заездына комачаулаучы 0,5 м биеклектәге баганалар урнаштыру.

173. Яшел утыртмаларның хужалары:

173.1. Яшел утыртмаларны саклауны һәм квалификацияле карауны тәмин итәләр;

173.2. елның жәй көннәрендә коры көннәрдә газоннар, чәчәк түтәлләре, агач һәм куакларга су сибүне тәмин итә;

173.3. газоннарның сакланышын һәм бөтенлеген тәмин итәләр;

173.4. Агачларны һәм куакларны утырталар, шулай ук юллар, мәйданчыklar, газлар челтәрләрен планлаштыруны бары тик жирле үзидарәнең башкарма органы белән килештерелгән проектлар буенча гына үзгәртәләр;

173.5 яшелләндерү объектларында сулыклар булса, аларны чиста тоталар һәм кимендә 10 елга бер мәртәбә чистарталар;

174. Яшел территорияләрдә түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

174.1. Төзелешләрне, аларның эшләвен һәм хезмәт күрсәтүен тәмин итү өчен билгеләнгән төзелешләрдән тыш, урнаштырырга;

174.2. Агачларны һәм куакларны рөхсәтсез утырту һәм кисүне, газоннарны һәм чәчәкләкләрне юкка чыгаруны;

174.3. бакчалар, скверлар, мемориаль зоналар газоннарында, гомуми кулланылыштагы яшелләндерү объектлары булган бульварларда ял итү һәм уеннар өчен хәрәкәт итәргә, урнашырга;

174.4 яшелләндерү объектларында чаңгыда һәм чаналарда махсус билгеләнгән урыннардан тыш шуарга;

174.5. Агачларга һәм башка яшел утыртмаларга гамак, таган, турник, киштерү өчен бау тагарга, агачларга тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын, күрсәткечләрне, афишаларны, игълан материалларны, агитация материалларын, юл хәрәкәтендә катнашучыларны мәгълүмати тәмин итү чараларын, баганалардан, коймалардан, реклама калканнарыннан, электр чыбыкларынан, лампалардан, чәнечкеле коймалардан аерырга;

174.6. стационар булмаган объектларны, шулай ук юл сервисы объектларын билгеләргә, шул исәптән, ел вакытына бәйсез рәвештә, автостоянкалар һәм парковкалар урнаштырырга;

174.7. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын, күрсәткечләрне (рөхсәтсез, паспортсыз), агитация материалларын, техника конструкцияләрен, юл хәрәкәте катнашучыларын мәгълүмати тәмин итү чараларын урнаштырырга;

174.8.төзелеш материаллары һәм башка материалларны, калдыкларны, чүп-чарны, бозга каршы материалларны һәм башка зарарлы матдәләрне, шулай ук ком һәм бозга каршы реагентлар белән пычранган карны, боз төркемнәрен жыйнарга;

174.9.яшелчә бакчалары өчен казу эшләрен башкарырга;

174.10. Йорт хайваннарын газоннарда һәм чәчәкләкләрдә йөртәргә;

174.11. Үсентеләргә кар элэгүне булдырмый торган махсус жайланмалардан башка ротор кар чистарту машиналарын куллану;

174.12. Яфракларны, үләнне, ботакларны яндырырга, шулай ук аларны лотокларга һәм башка суүткәргеч жайланмаларга кертәргә;

174.13. смета һәм чүпне газоннарда ташларга;

174.14.учак ягарга, шул исәптән ачык ут куллануны күздә тоткан чаралар уздырырга, мангаллар һәм ризыкны ачык ут ярдәмендә жылылык белән эшкәртү өчен башка жайланмалар куллануырга;

174.15 Сок, сумала чыгару өчен агачларны кисәргә, аларга башка механик зарарланулар ясарга;

174.16. житештерү һәм куллану калдыкларыннан, шул исәптән автомобиль покрышкаларыннан, территорияне төзекләндерү, жирлек территориясендә клумб оештыру өчен файдаланырга;

174.17.күпселлык чәчәкләр белән шөгыйльләнүче жир кишәрлекләреннән кар чыгарырга, шулай ук кар явудан житәрлек булмаган салкын үсентеләр утыртучы участокларны ачарга;

174.18 торак пункт территорияләрендә агач кәүсәләрен, санитария таләпләре югары булган урыннардан тыш (чүп контейнерларына, жәмәгать бәдрәфләренә якын булу һ.б.) агартырга;

174.19 яшелләндерелгән территорияләрдә урнашкан скульптураларны, эскәмияләрне, коймаларны, урналарны, балалар һәм спорт жиһазларын бозарга;

156.18.Агач тамырларын кәүсәдән 1,5 м ераклыкта ачарга һәм агач муенчыкларын жир яки төзелеш калдыклары белән күмәргә.

135.21. Урман паркларының, паркларның, бакчаларның, бульварларның яшелләндерелгән территорияләрендә, әлеге территорияләрдә торгызу эшләрен мәжбүри уздыру шарты белән кирәкле эшләренә башкару очракларыннан тыш, транспорт чараларын урнаштыру;

135.22. транспорт чараларын, шул исәптән комплектланган (төзек булмаган), яшелләндерелгән территорияләрдә дөвалау, балалар уку-уыту һәм фәнни учреждениеләр, сәнәгать предприятиеләре, спорт комплекслары һәм торак кварталларда, ел фасылына карамастан, урнаштырырга.

Дәлиләр

175. Чикләүләренә төзү төзекләндерү өчен өстәмә элемент булып тора.

176. Утлар бер-берсеннән аерыла:

- 1) билгеләү (декоратив, яклау, аларның ярашуы);
- 2) биеклегә (түбәнлегә - 1,0 м га кадәр, уртача - 1,1 - 1,7 м, югары - 1,8 - 3,0 м);
- 3) материалның төре (металл, тимер-бетон һ.б.);
- 4) күз карашы өчен сизгерлек дәрәжәсе (үтә күренмәле, ябык);
- 5) стационар (даими, вакытлыча, күчмә) һәм башка киртәләр.

Коймаларны проектлау аларның урнашу урыннарына һәм билгеләнешенә карап, гамәлдәге дәүләт стандартлары, сертификацияләнгән эшләнмәләр каталогларына, индивидуаль проектлау проектларына карап башкарыла.

177. мәдәни мирас объектлары территорияләрен төзү әлеге территорияләр өчен билгеләнгән шәһәр төзөлеш рәгламентлары нигезендә башкарылырга тиеш.

Ижтимагый, торак, рекреацион билгеләнештәге территорияләрдә тимер-бетон коймаларны проектлау рәхсәт ителми.

Промышленная, махсус территорияләрне ачу декоратив тимер-бетон панельләрдән башкарылырга мөмкин.

Коймаларның урта һәм югары төрләрен проекттаганда жир асты корылмалары белән кисешү урыннарында ремонт яки төзөлеш эшләре башкарырга мөмкинлек бирә торган коймалар конструкцияләре каралган.

Агачлар интенсив жәяүлеләр хәрәкәте зонасында яки төзөлеш һәм реконструкция эшләре башкару зоналарында үскән очракта, саклауның башка төрләре булмаганда, 0,9 м һәм аннан да күбрәк диаметрлы саклагыч коймалар, 0,8 м диаметрлы һәм аннан да күбрәк яшенә, агач токымнарына һәм башка характеристикаларга бәйле рәвештә саклау корылмаларын күз алдында тотарга кирәк.

Жир өсләрен ябу

178. Жир өслеген ябуны шәһәр жирлегә территориясендә имин һәм уңайлы хәрәкәт итү шартлары тәмин итә, шулай ук барлыкка килгән торак пунктта төзөлешнең архитектур йөзен формалаштыра.

Төзекләндерү максатларында түбәндәге төр өслекләр билгеләнә:

1) каты (капиталь) өслекләр - монолит яисә жыелма өслекләр, шул исәптән асфальт-бетоннан, цементобетоннан, табигый таштан башкарыла;

2) йомшак (капиталь булмаган) өслекләр - табигый халәттәге, тыгызланган яисә беркетелгән сүс материаллары белән сакланган, табигый яисә ясалма сыпучыл материаллардан (шул исәптән ком, вак таш, гранит чәчүлекләре, керамзит, резин валчык) башкарыла торган өслекләр;

3) үлән капламын эзерләү һәм утыртуның махсус технологияләре буенча башкарыла торган газ өслекләре;

4) катнаш өслекләр - өслекләрнең үрелмәләрен тәшкил итүче өслекләр (рәшәткә плитәсе яисә газонга куелган газон рәшәткәсе яисә йомшак өслек).

179. Яфраг төрләрен сайлап алуны аларның максатчан билгеләнеше нигезендә

башкарырга кирәк:

1) каты - мөмкин булган йөкләнешләрне, сыйфатны һәм хәрәкәт составын, проектлау вакытына гамәлдә булган янгынга каршы таләпләрне исәпкә алып;

2) йомшак - территорияләрнең аерым төрләр (шул исәптән балалар, спорт майданчыкларын, этләрне йөртү өчен майданчыкларны, урамда йөрү юлларын) төзекләндергәндә аларның үзенчәлекләрен исәпкә алып;

3) газон һәм катнаш (иң экологик) күрсәткечләр.

Каты өслекнең каты төрләр коры халәттә коэффициенты белән - 0,6, юешлектә - 0,4 коэффициенты белән өслеккә ия булырга тиеш.

Кафель, жәяүлеләр коммуникацияләре территориясендә, жир өсте һәм жир асты кичүләрендә, керү төркемнәре баскычларында һәм майданчыкларында ясалма һәм табигый таштан ясалма яки изоляцияләнган плитәләрне куллану рөхсәт ителми.

180. Авыл жирлегенә гомуми кулланылыштагы территорияләрендә барлык киртәләр (ташламалар, баскычлар, пандуслар, агачлар, яктырту, мәгълүмати һәм урам техника жиһазлары), шулай ук жәмәгать транспортын көтү зоналарында һәм урам аша чыгу зоналарында тротуар чите тактиль өслек полосалары белән аерылып тора.

Тактиль өслек киртәләргә кадәр 0,8 метрдан да ким булмаган ераклыкта, урамның кырыйлары, куркыныч участокның башы, хәрәкәт юнәлеше үзгәрү һ.б. башлангыч тиеш. Әгәр тактиль өслектә 15 мм киңлектәге һәм тирәнлегә 6 мм булган буй буразналар булса, аларны хәрәкәт юнәлеше буенча урнаштырырга ярамый.

181. Яклауның башка төрләр булмаганда (шул исәптән ирекчә рәшәткәләр, бордюрлар, периметраль эскәмияләр) куәттә урнашкан агачлар өчен радиуста көпшәдән кимендә 1,5 метр ераклыкта саклагыч өслек төрләр: вак таш, галечь, газ рәшәткәләре ясала. Яклау өслегә жәяүлеләр коммуникацияләренә бер дәрәжәдә яисә аннан югарырак катламында башкарылырга мөмкин.

182. Кулланучы төр өслегенә колористик карары формалаша торган тирәлекнең төсләр чишелешен исәпкә алырга тиеш.

Жир өсләрен тыгызлау

183. Жир өслеген үзара бәйләү элементларына гадәттә төрләр борт ташлары, пандуслар, баскычлар, баскычлар керә.

Бортлы ташлар

184. Юл борт ташлары тротуар белән юл өлеше биеклегеннән кимендә 150 мм артыграк булган юл өлеше тоташкан урында урнаштырыла, ул өслекләр ремонтланган очракта да сакланырга тиеш.

Машина транспортын газ белән тоташтыру урыннарында газ белән бәрүне булдырмау өчен, югары борт ташын куллану кирәк.

Жәяүлеләр коммуникацияләрен газ белән бергә бәйләгәндә, газон өсте тигезлегеннән кимендә 0,5 м ераклыктагы кимендә 50 мм дан да артык булган бакча бортын урнаштырырга мөмкин, бу газны саклый һәм чүп-чарның пычракка һәм үсемлек чүп-чарына элэгүен булдырмый, аның хезмәт итү вакытын арттыра.

Жәяүлеләр зоналары территориясендә төрле өслекле өслекнең төрле төрләрен тоташтыру өчен табигый материаллар (кирпеч, агач, таш, керамик борт һ.б.) кулланырга мөмкин.

Тупсалар, баскычлар, пандуслар.

185. Жәяүлеләр коммуникацияләреннән 60тан артык промилле баскычлар урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

Сәламәтлек саклау учреждениеләре һәм башка күпләп йөри торган объектлар, инвалидлар һәм картлар йортлары, баскычлар урнашкан урыннарда төп жәяүлеләр коммуникацияләрендә 50дән артык промилле, һичшиксез, аларны пандус белән озатып барырга кирәк.

бордюр пандусының авы 1:12 кабул ителә.

Баскычларның беренче баскычларын төшкәндә һәм күтәрелгәндә, ачык төстәге капма-каршы төстәге сызыklar белән аерып күрсәтергә кирәк.

Бер марш чикләрендә тышкы баскычларның барлык баскычлары да баскычларның киңлегә һәм биеклегә буенча бертөрле итеп билгеләнә.

пандус булмаганда, конструкцияләр киртәләүче бортикны кимендә 75 мм биеклектә һәм тоткычларда күздә тотарга кирәк.

Пандусның башында һәм ахырында юлның горизонталь участоклары әйләнә-тирәдәге өслекләрдән текстура һәм төс белән аерылып тора.

Баскычның ике ягында да яки пандуста да 800 - 920 мм озынлыктагы, колачлау өчен уңайлы һәм стенадан 40 мм ераклыктагы турыпочмаклы кисемтә каралган.

Майданчыklar

186. Жирлек территориясендә түбәндәге майданчыklar урнашкан: балаларның уеннары, өлкәннәрнең ялы, спорт белән шөгыльләнүе, каты коммуналь калдыкларны туплау, этләрне йөртү, автомобильләр кую урыннары.

Теркәлгән мәдәни мирас ядкарьләренең һәм махсус сакланылучы табигать

территорияләренең саклау зоналары чикләрендә мәйданчыклар урнаштыру истәлекләренә саклау, табигатьтән файдалану һәм әйләнә-тирә мохитне саклау вәкаләтле органнары белән килештерергә тәкъдим ителә.

Йорт тирәсендәге территорияләр, кагыйдә буларак, балалар өчен уен һәм спорт мәйданчыклары белән тәмин ителергә тиеш. Мәйданчыклар төзек һәм жәрәхәтләнү куркынычсыз инвентарь белән тәмин ителергә тиеш.

Каты коммуналь калдыкларны туплау мәйданчыклары

187. Жирлек территориясендә каты коммуналь калдыкларны туплау урыннары (мәйданчыклары) төзелә, шулай ук каты коммуналь калдыкларны туплау урыннары (мәйданчыклары) реестры алып барыла.

188. Каты коммуналь калдыкларны туплау әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнар һәм халыкның санитар-эпидемиологик иминлеген тәмин итү өлкәсендәге законнар таләпләрен үтәп гамәлгә ашырыла.

189. Каты коммуналь калдыкларны урнаштыру һәм туплау каты коммуналь калдыкларның милекчеләре тарафыннан каты коммуналь калдыкларны туплау урыннарында (мәйданчыкларда) тәмин ителә.

190. Физик һәм юридик затлар каты коммуналь калдыкларны контейнерларга, контейнер мәйданчыкларына урнашкан бункерларга берләштерә. Эре габаритлы калдыкларны туплау контейнер мәйданчыкларында урнашкан бункерларга гамәлгә ашырыла.

191. Жирлек территориясендә эре габаритлы калдыклар өчен бункерлар урнаштыру бары тик язгы-көзгә чорда гына 15 апрельдән 15 июньгә кадәр һәм 15 августтан 15 октябргә кадәр расланган график буенча гына гамәлгә ашырыла.

192. Жәмәгать урыннарында һәм гомуми файдаланудагы территорияләрдә барлыкка килә торган чүп-чар туплау гомуми файдаланудагы территорияләрдә, жирле үзидарә органнары билгеләгән урыннарда урнашкан урам урналарынан файдаланып гамәлгә ашырыла.

Урам урналары гомуми файдаланудагы территорияләрдә, транспортта, сәүдә объектларында (вак сугару корылмаларын да кертеп) халык тарафыннан товарлар һәм хезмәт күрсәтүләр куллану нәтижәсендә барлыкка килгән калдыкларны туплау өчен генә кулланыла.

193. Контейнер аның капкачы ябылганчы гына (контейнерның өске кырыеннан өстәрәк түгел) тутырырга мөмкин. Шул рәвешле контейнерда калдыкларны пресслау яки тыгызлау тыела, бу аның эчендәге әйберне чүп ташуга салганда бушату мөмкин түгел. Куелган күләмнән тыш, контейнерны тутыру тыела.

194. Каты коммуналь калдыклар өчен контейнерларга янган, кызган яисә кайнар

калдыктарны, эре габаритлы калдыктарны, автомобиль шиналарын һәм покрышкаларын, кар һәм бозны, сыек матдэлэрне, авыл хужалыгы калдыктарын, биологик һәм химик актив калдыктарны, агулы приборларны һәм токның (батарея һәм аккумуляторлар) химия чыганактарын, жир участкаларында эшлэр нэтижэсендэ барлыкка килгэн медицина калдыктарын, төзелеш калдыктарын, шулай ук гражданның гомеренэ һәм сэләмэтлегенэ зыян китерергэ мөмкин булган башка калдыктарны, биологик һәм химик актив калдыктарны, калдыктарны, калдыктарны эшкэртү яки калдыктарны эшкэртү режимын бозарга, калдыктарны эшкэртү һәм эшкэртү режимын бозарга, калдыктарны эшкэртү режимын бозарга һәм калдыктарны эшкэртү режимын бозарга мөмкин.

195. Катты коммуналь калдыктарны һәм контейнерлардан һәм бункерлардан тыш эре габаритлы калдыктарны урнаштыру тыела.

196. Физик һәм юридик затлар милкендэге жир кишэрлеклэре территориясендэ барлыкка килэ торган газоннарны, чэчэклелэрне, агач-куаклыктарны карап йөргэндэ үсемлек калдыктарын бары тик язгы-көзгэ чорда гына урнаштырыла торган эре габаритлы калдыктар өчен бункерларга гына берләштерергэ рөхсэт ителэ. Борынгы-куак утыртмалары, агачлар һәм ботаклар 1 метрдан артмаган күлэмдэ кисэклэргэ киселергэ тиеш. Агачларның ботаклары кәүсэдән аерылган.

197. бункерларга төзелеш чүп-чарын, бина һәм корылмаларны ачыклаудан чүп-чарны урнаштыру тыела.

198. Контейнерлар яисэ бункерларны урнаштыру тыелган төзелеш чүп-чарын һәм чүп-чарны чыгару калдыктар хужалары тарафыннан мөстэкыйль рэвештэ яисэ коммуналь хезмэтлэргэ заявканы үз хисабына полигоннарга бирү юлы белән (калдыктарны урнаштыру өчен билгелэнгән махсус жиһазландырылган корылмалар) гамэлгэ ашырыла.

Балалар майданчыктары

199. Балалар майданчыктары төрлэ яшь төркемнэре өчен аерым майданчыктар рэвешендэ яисэ яшь мәнфэгатылэре буенча зоналаштырылган комплекслы уен майданчыктары буларак оештырыла.

Балалар майданчыгында территорияне төзеклэндэрү элементларының мәжбүри исемлегенэ түбэндэгелэр керэ: өслекнең йомшак төрлэре, майданчыкның газон белән тоташу элементлары, яшеллэндэрү, уен жиһазлары, эскэмия һәм урнар, яктырту жиһазлары.

Торак йортлар һәм жәмэгать биналары тэрэзэлэрэннән мәктэпкчэ яшьтэге балалар майданчыктары чиклэрэнэ кадэр ераклык - 10 метрдан, кече һәм урта Школьная яшендэге балалар майданчыктары - 20 метрдан кимрэк, комплекслы уен майданчыктары 40 метрдан да ким булмаска, спорт-уен комплекслары 100 метрдан да ким булмаска тиеш.

Балалар уен майданчыклары контейнер майданчыкларыннан кимендә 20 метр ераклыкта урнашырга тиеш.

200. Балалар майданчыклары түбәндәгечә тиеш:

200.1. жәйге чорда тигезсезлекләр ком сибелгән өслек планировкасы булырга;

200.2. даими рәвештә себерелергә һәм иртәнге вакытта чылатылырга;

200.3. буяу, майданчыкта коймаларның һәм корылмаларның буялуын елга кимендә бер мәртәбә башкарырга, ә ремонтлауны - кирәк булган саен;

200.4.Транзит жәяүлеләр хәрәкәтеннән, машина юлларыннан, борылыш майданчыкларыннан, стоянкалардан, калдыклар өчен контейнерлар урнаштыру өчен майданчыклардан, автотранспорт чараларын даими һәм вакытлы саклау участкаларыннан изоляцияләнергә.

Травматизмны булдырмас өчен, майданчык территориясендә чыгыш ясаучы тамырлар яки түбән ботаклар, жир өслегендә урнашкан иске, киселгән жиһазлар калдыклары (стойкалар, фундаментлар) булу рөхсәт ителми (кагыйдә буларак, турникларда һәм качельләрдә).

Янындагы территорияләргә реконструкцияләгәндә балалар майданчыклары территориясендә эшләр алып бару һәм төзелеш материалларын туплау рөхсәт ителми.

Яктырту жиһазлары, кагыйдә буларак, майданчык урнашкан территорияне яктырту режимында эшләргә тиеш.

Яктырту жайланмаларын 2,5 метрдан да ким булмаган биеклектә урнаштыру рөхсәт ителми.

Уен жиһазларын урнаштыру норматив куркынычсызлык параметрларын исәпкә алып башкарылырга тиеш.

201. Балалар майданчыкларын карап тоту һәм аларда куркынычсызлыкны тәмин итү өчен җаваплылык аларны эксплуатацияләүче затларга йөкләнә.

Спорт майданчыклары

202. Спорт майданчыклары халыкның барлык яшь төркемнәре физкультура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен билгеләнгән.

Спорт майданчыгында территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә түбәндәгеләр керә: өслекнең йомшак яисә газон төрләре (жәйге чорда), спорт жиһазлары.

Спорт майданчыклары яшелләндерелә һәм чөлтәрле койма белән әйләндереп

алына. Яшеллек майданчык периметры буйлап урнаштырыла, вертикаль яшеллэндерү кулланырга мөмкин. Койманың биекlege 2,5 - 3 м, майданчыкларның бер-берсенә тоташкан урыннарында биекlege 1,2 м.

Спорт жиһазлары спорт, физкультура майданчыкларында йә махсус жиһазландырылган жәяүлеләр коммуникацияләрендә (сәламәтлек сукмакларында) рекреацияләр составында урнаштырыла. Махсус физкультура снарядлары һәм тренажерлар рәвешендәге спорт жиһазлары, травмалар алуны булдырмый торган махсус эшкәртелгән өслекле бүрәнәләрдән һәм бүрәнәләрдән ясалган (ярыклар, сколлар булмау һ.б.) булырга мөмкин.

Урнашканда сертификацияләнгән жиһазлар каталогларына таянып эш итәргә кирәк.

Ял майданчыклары

203. Торак төзелеше территориясендә өлкән яшьтәге халыкның ял итү һәм өстәл уеннары өчен билгеләнгән ял майданчыкларын оештыру мөмкин. Торак йортлар тәрәзәләреннән алып ял майданчыклары чикләренә кадәр ара 10 метрдан да ким булмаса тиеш, өстәл уеннары майданчыклары - 25 метрдан да ким булмаса тиеш.

Ял майданчыгында төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә гадәттә каты өслек төрләре, майданчыкның газон белән тоташу элементлары, яшеллэндерү, ял итү өчен эскәмияләр, эскәмияләр һәм өстәлләр, урналар (ким дигәндә һәр эскәмиядә) керә, яктырту жиһазлары керә.

Майданны каплауны плитә куәте рәвешендә проектларга тәкъдим ителә. Ял майданчыкларын һәм балалар майданчыкларын берләштергәндә, балалар уеннары зонасында өслекнең каты төрләрен урнаштырырга киңәш ителми.

Парклар территорияләрендә чирәмдәге ял майданчыклары оештырылырга мөмкин.

Этләрне йөртү өчен майданчыклар

204. Этләрне йөртү өчен майданчыклар вәкаләтле органнар белән билгеләнгән тәртиптә килештерелгән урыннарда урнаштырыла.

Этләрне йөртү өчен майданчык территориясендә төзекләндерү элементлары исемлегенә төрле өслекләр, коймалар, эскәмияләр, урна, экскрементларны утильләштерү өчен контейнер, яктырту һәм мәгълүмат жиһазлары керә. Периметраль яшеллэндерүне күздә тотарга тәкъдим ителә.

Этләрне йөртү өчен майданчыклар гомуми кулланылыштагы территорияләрдә, яшел утыртмалардан азат булган территорияләрдә, 110 кВт көчәнешле электр тапшыру линияләре астында, беренче һәм икенче поясларны су белән тәмин итү чыганакларының санитар зонасыннан читтә урнаштырылырга тиеш.

Торак билгеләнештәге территорияләрдә урнашкан этләрне йөртү өчен майданнар күләме 400 - 600 кв.м, башка территорияләрдә - 800 кв.м, барлыкка килгән төзелеш шартларында майданчыкларның кечерәйтелгән күләме, булган территориаль мөмкинлекләрдән чыгып, кабул ителергә мөмкин.

Майданчык чигеннән алып торак һәм жәмәгать биналары тәрәзәләренә кадәр ара кимендә 25 метр, ә балалар учреждениеләре, мәктәпләр, балалар, спорт майданчыклары участкаларына, ял майданчыкларына кадәр кимендә 40 метр булырга тиеш.

Майданны төзү, кагыйдә буларак, биеклегә 1,5 м булган жиңел металл челтәрдән башкарыла. Чикләнгән элементлары һәм секцияләре арасындагы ераклык, аның аскы кырые һәм жире хайванга майданчыктан чыгып китәргә рөхсәт итәргә яки имгәнү китерергә тиеш түгел.

Майданчык территориясендә майданчыктан файдалану кагыйдәләре булган мәгълүмати стенд урнаштырылырга тиеш.

205. Йорт хайваннары хужалары үз хайваннарының экскрементларын жыю һәм утильләштерүне мөстәкыйль гамәлгә ашыралар.

Хайваннар хужалары үз хайваннарының башка хайваннарга һәм кешеләргә куркыныч йогынтысын булдырмаска, шулай ук әйләнә-тирәдәгеләр өчен санитария нормалары нигезендә тынлыкны тәмин итәргә, гамәлдәге санитария-гигиена һәм ветеринария кагыйдәләрен үтәргә тиеш.

Автостоянкалар майданчыклары

206. Авыл жирлегә территориясендә автостоянкаларның түбәндәге төрләре урнашкан: автомобильләре кыска вакытлы һәм озак саклау.

Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участогында төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә түбәндәгеләр керә: өслекнең каты төрләрен, өслекләре бәйләү элементларын, коймаларны яисә чүп-чар өчен кечкенә контейнерларны, яктырту җайланмаларын, мәгълүмати җиһазларны (күрсәткечләре).

Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участкаларына килү юллары җәяүлеләр юлларының төп юнәлешләре белән кисешмәскә тиеш.

Автотранспорт чараларын озак вакытлы һәм кыска вакытлы саклау участогы аша җәяүлеләр өчен транзит юллар оештыру рөхсәт ителми.

Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участогы 3 м дан да ким булмаган киңлектәге яшел утыртмалар полосасы белән башка территориядән аерылырга мөмкин.

Кече архитектура формалары

207. Кече архитектура формаларын урнаштыру биналарны һәм корылмаларны төзүнең, реконструкцияләүнең һәм капитал ремонтлауның проект документациясе, шулай ук төзекләндерү яисә эскиз тәкъдимнәре проектларының "төзекләндерү" бүлегендә гамәлгә ашырыла.

Кече архитектура формаларын проектлаганда һәм сайлаганда сертификацияләнгән эшләнмәләр каталогларыннан файдаланырга тәкъдим ителә. Тарихи төзелеш зоналары, жирлекнең үзәк үзәге, жирлекнең күп функцияле үзәкләре һәм зоналары өчен кече архитектура формалары индивидуаль проект эшләнмәләре нигезендә проектланырга тиеш.

208. Кече архитектура формаларына төп таләпләр түбәндәгеләр:

208.1. Территорияне төзекләндерү элементларының архитектура һәм ландшафт даирәсе характерына туры килүе;

208.2. Материалларның декоратив һәм эксплуатация сыйфатының югары булуы, тышкы мохит йогынтысын исәпкә алып, озак вакыт дәвамында аларны саклап калу;

208.3. Конструкциянең ныклыгы, ышанычлылыгы, иминлеге.

Жәмәгать транспортын көтү павильоннары конструкциясе

209. Жәмәгать транспортын көтү павильоннары конструкцияләре яктырту, навеслар, эскәмияләр, чүп савытлары һәм гражданнар һәм оешмалар белдерүләре өчен аерым щитлар белән жиһазланырга тиеш. Павильонда тукталыш исеме, номеры һәм жәмәгать транспорты маршрутлары расписаниесе күрсәтелә.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары

210. Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары.

210.1. Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары техника яктан төзек һәм эстетик яктан каралган булырга тиеш.

Гамәлдәге такталардан һәм режимлы табличкалардан тыш, тышкы мәгълүмат чаралары Мамадыш муниципаль районы башкарма комитеты белән килештерелгән паспорт нигезендә һәм аның нигезендә урнаштырыла һәм файдаланыла.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары хужалары аларны тиешенчә тәмин итә, тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары урнаштыру урыннарын ремонтлау һәм жыештыруны үз вакытында житештерә.

Реклама яки мәгълүмати хәбәрләр урнаштырмыйча тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чараларын урнаштыру һәм эксплуатацияләү, мәгълүмат

кырын зарарлау, шулай ук тышкы реклама чараларын һәм полиэтилен пленка һәм башка материаллар белән мәгълүматны ябыштыру рөхсәт ителми.

Реклама яки мәгълүмат конструкциясе хужасы территорияне төзекләндерү һәм (яки) фасадның тышкы кыяфәтен монтаждан соң (демонтаждан) өч тәүлек дәвамында торгыза.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары, аларда фундамент блогы булганда, фундамент блогы белән бергә демонтацияләнәргә тиеш.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын беркеткәндә объектлар корылмаларына һәм корылмаларына зыян китерү, шулай ук аларның бөтенлеген, ныклығын һәм тотрыклылыгын киметү рөхсәт ителми.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чараларын тиешенчә тотмаган, жир кишәрлеген һәм аның тирәсендәге территорияне жыештыру һәм санитар карап тоту өчен тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары хужалары җаваплы.

210.2. Реклама конструкцияләренең тышкы төрөнә һәм урнашу урынына таләпләр җирле үзидарә органының аерым карары белән билгеләнә.

210.3. Тышкы мәгълүматны урнаштыру чаралары түбәндәге төрләргә мөмкин:

- көйләнгән конструкция;
- декоратив панно;
- консол конструкциясе;
- түбә конструкция;
- витрин конструкция;
- гамәлгә кую тактасы;
- режимлы табличка;
- модульле конструкция;
- күләм-киңлек композициясе;
- калкан конструкциясе;
- флаглар композициясе;
- Махсуслаштырылган конструкция.

210.4. Тышкы мәгълүматны урнаштыру чараларына гомуми таләпләр.

210.4.1. Тышкы мәгълүматны урнаштыру чараларын проектлау, әзерләү һәм урнаштыру Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният һәйкәлләре), аларны саклау һәм куллану турында Россия Федерациясе законнары таләпләре һәм нормалары таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш.

210.4.2. Тышкы мәгълүмат чараларында мәгълүмат Россия Федерациясе дәүләт теле һәм Татарстан Республикасы дәүләт телләре турындагы законнар таләпләрен үтәгән килеш урнаштырылырга тиеш.

Ике яки аннан да күбрәк тел кулланган очракта, текстлар эчтәлек һәм техника бизәлеше буенча тиндәш булырга, грамоталы һәм аңлаешлы итеп башкарылырга тиеш.

210.4.3. Мәгълүмат конструкциясе хужасы куркынычсызлык кагыйдәләрен теләсә нинди бозулар, шулай ук мәгълүмати конструкцияләргә монтажлау һәм эксплуатацияләү шартларын бозганда төзексезлекләр һәм авария хәлләре өчен җаваплы.

210.4.4. Тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыру рөхсәт ителми:

1) күпфатирлы торак йортлар фасадларында:

- торак биналар чикләрендә, беренче һәм икенче катлар арасында урнашкан конструкцияләрдән тыш, торак булмаган бина биләгән урында;

- торак йортның үз чикләреннән иң күбе 1,5 метрга чыгып төзелгән торак булмаган биналар чикләреннән һәм мәгълүмат конструкциясен урнаштыручы зат тарафыннан биләнә торган заттан тыш, беренче һәм икенче катлар арасында урнашкан конструкцияләрдән тыш, торак йортның габаритларында урнашкан торак булмаган биналар чикләрендә;

- әлеге Кагыйдәләрдә каралган очраклардан тыш, тәрәзә һәм ишек уемнарының, шулай ук витраж һәм витриналарның, шул исәптән төзелгән-кушып төзелгән биналарның тулысынча яисә өлешчә ябылуы рәвешендә;

- киртәләүче конструкцияләрдә, балконнарда, әгәр дә керү төркеменәң проект тәкъдире белән каралмаган булса;

- бер керү юлы булганда бер конструкциядән артык.

2) торак булмаган билгеләнештәге биналар фасадларында:

- биш каттан артык биеклектәге биналарда вертикаль консольный конструкцияләр;

- әлеге Кагыйдәләрдә каралган очрақлардан тыш, икенче кат тәрәзәләренен Нижняя дәрәжәсеннән югарырак;

3) керү төркемнәренен фризларында, козырекларында:

- бер керү юлы булганда, бер конструкциядән артыграк;

- бер керү урыны булган керү төркеме фризында урнаштырыла торган яктылык тартмалары, фон конструкцияләре рәвешендә;

4) административ-офис, сәүдә, мәдәни-күңел ачу, мондый объект проектында каралмаган 400 кв. метрдан артык мәйданлы спорт объектларында;

5) индивидуаль яисә күпфатирлы торак йортлар территориясендә аерым торучы конструкцияләр рәвешендә;

6) яба һәм каплап тора торган проемалар, витриналар, тәрәзәләр, арок, архитектура детальләре һәм декоратив-сәнгати бизәлеш, биналарда суперграфик, әлеге Кагыйдәләрдә каралган очрақлардан тыш;

7) фасадның архитектура үзенчәлекләрен исәпкә алмыйча;

8) эркерларда, колонналарда, пилястраларда, балконнарда;

9) мемориаль такталардан 2,0 м ераклыкта;

10) адреслы атрибутиканы каплый торган (урам исемнәре һәм йорт номерлары күрсәткечләре);

11) 2 каттан артык биеклектәге биналарның аулак торналарында;

12) декоратив паннодан, модульле конструкцияләрдән, шулай ук банк операцияләрен гамәлгә ашыручы оешмалар өчен автозаправка станцияләрендә күләм-киңлек композицияләре рәвешендәге конструкцияләрдән тыш, алмаш мәгълүмат белән;

13) "кулланучылар хокукларын яклау турында" Федераль законның 9 статьясы нигезендә мәжбүри булмаган мәгълүматны (оешманың фирма исеме (исеме), аның урнашкан урыны (адресы) һәм эш режимы турында мәгълүмат), атап әйткәндә, товарлар һәм хезмәт күрсәтүләр юнәлешләрен, исемлекләрен, биналарны арендау, сату турындагы мәгълүматны, модуль конструкцияләр, шулай ук Калкан һәм витрина конструкцияләре рәвешендәге койма яки бина;

14) текстлы мәгълүматтан башка сурәتلәр генә булган;

15) фасадның архитектур фоны белән төсләре буенча туры килмәүчеләр;

16) яктыртуның ачык ысулын кулланып;

17) флаглы композицияләрдән, шулай ук 6,0 м дан артык озынлыктагы яктылык тартмалары рәвешендәгә көйләнгән конструкцияләрдән тыш, тукума материаллар әзерләүдә кулланыла;

18) мәгълүмат конструкциясенә бер төрән кулланып, мәгълүматны кабатлаучы, моңа түбәндәгеләр керми:

- Россия Федерациясә дәүләт теле һәм Татарстан Республикасы дәүләт телләре турындагы закон таләпләрен үтәү нигезендә башкарылган мәгълүмат;

- берничә урам киселешендә яисә ике урам арасындагы территориядә урнашкан бинаның һәр фасадында урнаштырылган мәгълүмат;

- автозаправка станцияләре фасадларында урнаштырыла торган мәгълүмат;

19) кабартылган конструкцияләр, штендерлар рәвешендә;

20) түбәнең (парапетның, фризның) өске тамгасыннан югарырак төзелгән-кушып төзелгән биналарның (тамбурларны да кертеп);

21) телефон номерларын, сайтларын, электрон почта адресларын күрсәтеп.

210.5. Тышкы мәгълүмат урнаштыру чараларының аерым төрләренә таләпләр.

210.5.1. Өстәмә конструкция - диварларның тышкы өслегендә, фризлар, козыреклар, фронтонар биналарында, керү яки тәрәзә (витриналар) өстендәгә стационар булмаган сәүдә объектларында, диварлар өслегеннән 0,2 м ераклыгында, фонсыз конструкция рәвешендә, яктылык тартмасы рәвешендә, беркетү элементларыннан, текстлы мәгълүматны, декоратив элементларны, һәм (яки) билгеләрне үз эченә алган мәгълүмати кыр, яки стена өслегенә турыдан-туры төшерелгән сурәтләрдән торган мәгълүмати кыр рәвешендә урнаштырыла торган мәгълүмат конструкциясә.

Жанлы конструкцияләргә урнаштыру рөхсәт ителми:

- 1) бинаның катлары тәрәзәләре арасында, стационар булмаган сәүдә объекты арасында $2/3$ артык биеклектә;

- 2) бинаның катлары тәрәзәләре, стационар булмаган торговая объекты арасында арка тәрәзәләре биеклектән $1/2$ артык биеклектә;

- 3) текстлы мәгълүматның биеклегә фриз биеклегеннән $2/3$ артык (шул исәптән төзелгән-кушып төзелгән биналар);

- 4) бер катлы биналарда (шул исәптән төзелгән-кушып төзелгән биналарда) фризның биеклегә яисә биеклегә, керү төркемнәре, ут тартмалары, фризда

урнаштырыла торган фонлы конструкциялар рәвешендәге стационар булмаган сәүдә объектлары;

5) бинаның фронтон биеклегеннән $1/2$ артык биекlege, стационар булмаган торговая объекты;

6) козырегында 0,5 м дан артык биеклектә;

7) фасад озынлыгының 70%тан артыграгын;

8) 0,5 м биеклектәге беренче кат чикләрендә, проемалар һәм биеклек арасында 1,5 м дан артык, Угловая участокларында 50% тан артык простенка озынлыгы;

9) мәгълүматны башка телләрдә кулланганда, әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән конструкциянең озынлыгы 50%тан артыгракка арттырылган озынлык;

10) төрле телләрдә язуларның тиндәшсез зурлыкларын һәм шрифтларын кулланып;

11) беренче, цоколь яисә подвал катларының тышкы стеналарын өслектә урнаштырганда жир өсте дәрәжәсеннән түбәнгә кырыйга кадәр 0,6 м түбәнрәк;

12) проемалар булган очракта, тоташ пыялалану, фриз, фронтон булмаган очракта икенче каттан югарырак, моңа конструкцияне урнаштыру күздә тотыла торган тәрәзә уемының биекlege ике биеклектән арткан очраклар керми;

13) икенче каттан югарырак тоташ пыялалауда урнашканда бер конструкция күләмендә;

14) әлеге Кагыйдәләрдә каралган очраклардан тыш, бер-берсе өстендәге фонлы конструкцияләр һәм яктылык тартмалары рәвешендә;

15) өслеге бина стенасына, стационар булмаган сәүдә объектына, керү төркеменә, козырекларга параллель урнашмаган фризда фонлы конструкцияләр һәм яктылык тартмалары рәвешендә;

16) бинада фонлы конструкцияләр фоны төсен, фриз төсеннән аерылып торган стационар булмаган сәүдә объектын кулланып;

17) беренче каттагы яисә беренче каттагы проемалар арасында урнашканда фон конструкцияләре һәм яктылык тартмалары рәвешендә;

алмаштырылган мәгълүмат белән;

19) бинаның фасадларында стенага турыдан-туры ясалган сурәт белән, алар настенный конструкцияләренең башка төрләрен куллануны күздә тотыла;

20) мәғлүмат тапшыруның динамик ысулыннан файдаланып;

21) фронтоңда, өске каттагы фризда конструкцияне рөхсәт (килештерү) нигезендә билгеләнгән, конструкцияне урнаштыру урыны өстендә урнаштырылган түбә конструкциясе булганда, аның гамәлдә булу срогы тәмамланган, моңа бердәм мәғлүмати эчтәлекле түбә конструкциясе белән берләштерелгән түбә конструкциясеннән тыш (бер эшчәнлек турында гомуми мәғлүмат);

24) бинаның стенаһы яһһылығын, карниз дәрәжәсеннән алып скат түбә очына кадәр 3,0 м дан да ким булмаған биеклектә стационар булмаған сәүдә объекты биеклегеннән юғарырак;

23) бер конструкция күләмендә түбә яһһылығын бинаның диварыннан, стационар булмаған торговая объектыннан аеручы карниз дәрәжәсеннән юғарырак.

210.5.2. Декоратив панно - гомуми мәйданы 1500 кв. метрдан артык булған сәүдә-офис, мәдәни-күңел ачу, житеһтерү, Складская һәм спорт билгеләнешендәге аерым объектларның фасадларында ғына урнаштырыла торған мәғлүмати корылма.

Әлеге конструкциянең мәғлүмати кыры һыклы яки туқыма нигезендә башкарылырга тиеш, мәғлүмати кыр һәм каркаһның тоташу урыннары яһерелергә һәм декоратив бизәлгән крайларға (шул исәптән багет, сәңгать декоры элементларына) ия булырга тиеш.

Декоратив панноларны урнаштыру рөхсәт ителми:

- 1) беренче кат дәрәжәсеннән түбәнрәк;
- 2) иһек һәм тәрәзә уемнары арасында, витриналардан тыш;
- 3) эчке яктылыкһыһ баннер туқыма кулланып;
- 4) мәғлүмат тапшыруның динамик ысулын кулланып.

210.5.3. Конһоль конструкция - бинаның фасады яһһылығына туры почмак белән куелған мәғлүмати конструкция, стационар булмаған сәүдә объекты локальләһтерелгән, Угловая киһәрлекләрдә, Малая конструкцияләр рәвешендәге диварның композицион тыһкы өһлеге буенча.

Конһструкция конһструкцияләрен урнаштыру рөхсәт ителми:

- 1) биеклегә һәм озынлығы 1,0 м дан артыграк;
- 2) фасад өһтеннән 0,2 м дан артыграк ераклыкта;
- 3) бер-берсеннән 10 м ераклыкта;

4) фасад читеннән 0,2 м ераклыкта һәм конструкциянең аскы кырыена кадәр жир дәрәжәсеннән 2,5 м дан кимрәк булса;

5) бинага керү урыннарында;

6) мәгълүмат тапшыруның динамик ысулын кулланып, банк операцияләрен гамәлгә ашыручы оешмалар өчен консольный конструкцияләрдән тыш.

210.5.4. Түбә конструкциясе - стационар булмаган сәүдә объектының, бинаның авыш түбәсенен югары билгесеннән югары (конек) яисә яссы түбәнең (парапет) югары билгесеннән тулысынча югары, әлеге бинаның гомуми мәйданының 100% ын алып торган, оешма тарафыннан урнаштырылучы, эчке яктан яктыртылучы яктырткычлы хәрәфләр һәм символлар (логотиплар, саннар, билгеләр, сәнгати элементлар) рәвешендә күләмле мәгълүмати конструкция;

Түбә конструкцияләрен урнаштыру рөхсәт ителми:

1) текстлы мәгълүматның биеклеге:

- бер катлы биналар, стационар булмаган сәүдә объектлары өчен 0,5 м дан артык;
- 2,0 м артык - 2 - 5 катлы биналар өчен;
- 2,5 м дан артык - 6 - 9 катлы биналар өчен;
- 10 - 15 катлы бина өчен 3,0 метрдан артык;
- 4,0 м дан артык - 16 һәм аннан да күбрәк катлы биналар өчен;
- биеклеккә карата чикләүләрсез - төзелеш мәйданы 15 мең кв. метрдан артык булган эре торговая үзәкләре биналары өчен;

2) озынлыгы:

- алар урнаштырылган фасадның туры төгәлләнү озынлыгының $1/2$ өлешеннән күбрәге;
- фасадның йомгаклау өлеше (парапет) биеклегә ишелеп төшкәндә төгәлләнү фрагменты озынлыгының $2/3$ еннән артыгы;

3) күпфатирлы торак йортларда;

4) Россия Федерациясе дәүләт теле һәм Татарстан Республикасы дәүләт телләре турындагы законнар таләпләре нигезендә башкарылган мәгълүматны кабатлый торган конструкцияләрдән тыш, бинада, стационар булмаган сәүдә объектында бердән артык;

5) элеге бинада гамэле тэмамланмаган рөхсэт нигезендә билгелэнгән рөхсэт булганда, реклама конструкциясе түбә жайланмасы рәвешендә;

6) элеге бинада рөхсәткә (килештерүгә) ярашлы рәвештә билгелэнгән булса, аның гамәлдә булу срогы вертикаль тәртиптә көйлэнгән конструкция, фронтоңда, югары каттагы фризында, түбә конструкциясе белән бердәм мәгълүмати эчтәлек белән берләштерелгән дивар конструкциядән тыш (бер эшчәнлек турында гомуми мәгълүмат);

7) алмаштырылган мәгълүмат белән;

8) мәгълүмат тапшыруның динамик ысулыннан файдаланып;

9) текстлы мәгълүматның биекlege 1/3 тән артык өстәмә символларның (логотипларның, саннарның, билгеләрнең, сәнгать элементларының) биекlege.

210.5.5. Витрина конструкциясе - бинада урнашкан фонлы конструкция яки яктылык тартмасы рәвешендәгә мәгълүмат конструкциясе, витринаның эчке ягыннан стационар булмаган сәүдә объекты, тәрәзә уемы, ул каркастан, декоратив бизәлешле кранлы мәгълүмат кырыннан, тәрәзә уемы мәйданынан 1/4 артык булмаган эленгән элементлардан тора (витринаның биекlege буенча витринаны ябыштыру күләменең яртысы һәм озынлыгы буенча клевитринаны ябыштыру күләменең яртысын).

Витрина конструкцияләрен урнаштыру рөхсәт ителми:

1) мәйданы 2,0 кв. м булган тәрәзә уемында;

2) витринаның пыялалануыннан алып витрин конструкциягә кадәр ара ераклыгында урын ягыннан 0,15 м дан кимрәк;

3) тәрәзә бизәлешен исәпкә алмыйча;

4) витрин пыяласы өслегенең бизәкләре һәм декоратив пленкалары рәвешендә;

5) яктылык тартмалары витринасына пыяла кую юлы белән;

6) мәгълүмат тапшыруның динамик ысулыннан файдаланып;

7) витрин конструкцияләр арасында 1,5 м дан кимрәк ераклыкта.

210.5.6. "Кулланучылар хокукларын яклау турында" Федераль законның 9 статьясы нигезендә мәжбүри булмаган мәгълүматны (оешманың фирма исеме (исеме), аның урнашкан урыны (адресы) һәм эш режимы турында мәгълүмат), атап әйткәндә, товарлар һәм хезмәт күрсәтүләр юнәлешләрен, исемлекләрен, биналарны арендау, сату турындагы мәгълүматны, модуль конструкцияләр, шулай ук щит һәм витрина конструкцияләре рәвешендәгә койма яки бина;

Учреждение тактасында урнаштырыла торган мәгълүмат кулланучыларга

Татарстан Республикасының ике дәүләт телендә дә житкерелергә тиеш.

Учреждение тактасын, режим тактасын урнаштыру рөхсәт ителми:

- 1) 0,6 м озынлыгында һәм 0,8 м биеклектә (гамәлгә куелган такта);
- 2) 0,4 м озынлыгында һәм биеклегә 0,6 м дан артык (режимлы табличка);
- 3) 0,6 м озынлыгында һәм 0,4 м дан артык биеклектә (трафарет матбугатын ясау ысулы белән керү төркемнәрен пыялалауга урнаштырыла торган режимлы табличка);
- 4) оештыру-хокукый рәвешенә бәйсез рәвештә бер оешма өчен икедән артык, бер бинада бер шәхси эшкуар, стационар булмаган торговая объекты, киртә;
- 5) конструкция әзерләнгән материал буенча тиндәшсез зурлыгы буенча аерылып торучылар;
- 6) трафарет мөһерә ясау ысулы белән башкарылган керү төркемнәрен (ишәкләрне) пыялалауда бердән артык;
- 7) , коймадагы вывескалардан тыш, яктырткычлар кулланып;
- 8) фонсыз конструкцияләр рәвешендә;
- 9) керү юлының бер ягыннан икедән артык;
- 10) чикләү секциясеннән читтә;
- 11) төзелеш, үтә күренмәле киртәләрдә, баскычларның, балконнарның, көймәләрнең коймаларында;
- 12) жәмәгать туклануы стационар предприятиеләре каршындагы сезонлы кафеларның киртәләү конструкцияләрендә;
- 13) киртә дәрәжәсеннән югарырак;
- 14) мәгълүмат тапшыруның динамик ысулын кулланып.

210.5.7. Модульле конструкция - бер бинада берничә оешма урнашкан очракта, шәхси эшмәкәрләрнең нинди оештыру-хокукый формасында булуына карамастан, бинаны яисә оешманы яисә алар янындагы парковка урынын эксплуатацияләү өчен бирелгән жир кишәрлегендә яисә шундый жир кишәрлегә белән кушылган жир кишәрлегендә яисә бинаның коймасында, бинада урнаштырылган, бердәм блокка берләштерелгән модульләр рәвешендәгә алтактаның бер төре.

Модуль конструкция түбәндәгеләр рәвешендә урнаштырылырга мөмкин:

- декоратив панно;

консоль конструкциясе;

- вывескалар, режим табличкасы, керү төркемнәрен пыялалауда башкарылган тактадан тыш;

- зур форматтагы күләм-киңлек композициясе.

Модульле конструкцияләргә әлеге пунктта каралган үзенчәлекләренә үтәгәндә мәгълүмат конструкциясенә тиешле төрә өчен билгеләнгән таләпләр кагыла.

Модульле конструкцияләр урнаштыру рәхсәт ителми:

- 1) биеклегә 6,0 м дан артык һәм 2,0 м дан да кимрәк (консольная конструкция);
- 2) биш каттан артыграк биеклектәге биналарда (консольная конструкция);
- 3) күпфатирлы торак йортлар фасадларында, төзелгән-яңкормалы биналардан (консольная конструкция) тыш;
- 4) бер блока һәм бер бинада модуль элементларының мәгълүмати кырын һәм яктырту ысулларын әзерләүнең төрле материалларын кулланып;
- 5) бер конструкциядә кимендә өч модульле элемент саны;
- 6) декоратив панно рәвешендәге модульле конструкция булганда консольных;
- 7) кронштейн рәвешендә модульле конструкция булса, декоратив панно рәвешендә;
- 8) бер корылма рәвешендәге бер бинада икедән артык блок;
- 9) биеклегә һәм озынлыгы 1,5 метрдан артык (гамәлгә кую тактасы, режимлы табличка);
- 10) куела торган простенка озынлыгының 2/3 өлешеннән артыгы (гамәлгә кую тактасы, режимлы табличка);
- 11) керү юлының бер ягыннан күбрәк (гамәлгә кую тактасы, режимлы табличка).

210.5.8. Күләмле- пространство композициясе - оешманың фирменный атамасы турында кыска мәгълүмат булган, мәйданы 1500 кв.метрдан зур булган халык күп йөри торган корылмалар һәм биналар өчен бренд булган,нейтраль төсләрдәге материаллар (соры, саргылт, графит, кара, көрән һ.б.төсләрдә) белән тышланган фундаменттан, каркастан торган, эре (6,0 м) яисә кечкенә (6,0 метрдан биек булмаган) индивидуаль рәвештә эшләнгән аерым торучы декоратив-мәгълүмати

конструкция.

Күләм-киңлек композицияларен урнаштыру рөхсәт ителми:

1) оешманың, индивидуаль эшқуарның бинасы һәм урнашкан урыны, шулай ук аны эксплуатацияләү яисә парковка урыннарын оештыру өчен бирелгән жир кишәрлеге булган милекчесенә, хужасына, кулланучыга караган жир кишәрлеге чикләрендә;

2) фундаментны декоратив бизәлешеннән башка күмеп китүнең техника мөмкинлегенә булмаган очрақларда;

3) бер жир кишәрлеге чикләрендә, гамәлдәгә төзелеш, янғын һәм санитария нормаларын һәм кагыйдәларен исәпкә алып башкарылган территорияне төзекләндерү буенча проект карары белән нигезләмичә, бер жир кишәрлеге чикләрендә берәр аерым урнаштырылган мәғлүмат конструкциясә булганда;

4) мондый объект проектында каралмаган жир кишәрлеге чикләрендә бердән артыграк йә аерым торучы башка мәғлүмат конструкциясә булганда;

5) стационар булмаган сәүдә объекты, индивидуаль яисә күпфатирлы торак йорт белән шөғыльләнүче жир кишәрлеге чикләрендә;

6) конструкция фундаментыннан бинаның нигезенә кадәр 6,0 м ераклыкта;

7) тротуарларда һәм жәяүлеләр өчен юллар, юл йөрү юлларында, машина кую һәм машина кую урыннары өчен билгеләнгән урыннарда;

8) яшел утыртмалар (ағачлар, куаклар) урынына;

9) ағач кәүсәләреннән 5,0 м ераклыкта томаланган фундаментка ия;

10) профнастил, тукума материаллар әзерләгәндә файдаланып;

11) мәғлүмати өслекләрне алмаштырылган сурәтле, шулай ук медиа-экраннар белән берләштерелгән кече форматта урнаштыру;

12) мәғлүмати кырда фоторәсем белән;

13) автомобильләргә ягулык салу станцияләреннән тыш, гомуми мәйданы 5000,0 кв. метрдан кимрәк булган биналар өчен эре форматта;

14) мәғлүматны тапшыруның динамик ысулын кулланып, медиа-экраннардан тыш, ягулыкка бәяләр турындагы мәғлүмат белән автозаправка станцияләренен стелы;

15) гомуми мәйданы 1500 кв. м дан артык булган биналар, массакүләм килү

корылмалары өчен бренд кулланмыйча.

210.5.9. Капчыклы корылма - майданы 6,0 кв. м дан артмаган эчке яисә тышкы яктырткычлы аерым мәгълүмати конструкция, биеклеге 4,0 м дан артмаган, ул фундаменттан, каркастан, декоратив элементлардан, мәгълүмат кырыннан нык нигездә 6,0 кв. м дан артмаган.

Яклаучы конструкцияләргә урнаштыру рәхсәт ителми:

1) оешманың, индивидуаль эшкарның бинасы һәм урнашкан урыны, шулай ук аны эксплуатацияләү яисә парковка урыннарын оештыру өчен бирелгән жир кишәрлегә булган милекчесенә, хужасына, кулланучыга караган жир кишәрлегә чикләрендә;

2) фундаментны декоратив бизәлешеннән башка күмеп китүнең техника мөмкинлегә булмаган очракларда;

3) бер жир кишәрлегә чикләрендә, гамәлдәгә төзелеш, янгын һәм санитария нормаларын һәм кагыйдәләрен исәпкә алып башкарылган территорияне төзекләндерү буенча проект карары белән нигезләмичә, бер жир кишәрлегә чикләрендә берәр аерым урнаштырылган мәгълүмат конструкциясә булганда;

4) мондый объект проектында каралмаган жир кишәрлегә чикләрендә бердән артыграк йә аерым торучы башка мәгълүмат конструкциясә булганда;

5) стационар булмаган сәүдә объекты, индивидуаль яисә күпфатирлы торак йорт белән шөгылләнүче жир кишәрлегә чикләрендә;

6) конструкция фундаментыннан бинаның нигезенә кадәр 6,0 м ераклыкта;

7) тротуарларда һәм жәяүлеләр өчен юллар, юл йөрү юлларында, машина кую һәм машина кую урыннары өчен билгеләнгән урыннарда;

8) яшел ытыртмалар (агачлар, куаклар) урынына;

9) агач кәүсәләреннән 5,0 м ераклыкта томаланган фундаментка ия;

10) профнастил, тукыма материаллар әзерләгәндә файдаланып;

11) мәгълүмат конструкциясен декоратив-сәнгать бизәлешеннән башка;

12) гомуми файдаланудагы территориянең чикләрен билгеләүче кызыл сызыклы жир кишәрлегә чигеннән 6,0 м ераклыкта;

13) мәгълүмат тапшыруның динамик ысулын кулланып.

210.5.10. Флаг композициясә - нигездән, бер яки берничә флагштоктан һәм

йомшак тукумадан (мәгълүмати кырлардан) торган аерым торучы мәгълүмати конструкция.

Флаг композицияләрен урнаштыру рөхсәт ителми:

1) оешманың, индивидуаль эшкуарның бинасы һәм урнашкан урыны, шулай ук аны эксплуатацияләү яисә парковка урыннарын оештыру өчен бирелгән жир кишәрлеге булган милекчесенә, хужасына, кулланучыга караган жир кишәрлеге чикләрендә;

2) фундаментны декоратив бизәлешеннән башка күмеп китүнең техника мөмкинлегенә булмаган очракларда;

3) бер жир кишәрлеге чикләрендә, гамәлдәгә төзелеш, янгын һәм санитария нормаларын һәм кагыйдәләрен исәпкә алып башкарылган территорияне төзекләндерү буенча проект карары белән нигезләмичә, бер жир кишәрлеге чикләрендә берәр аерым урнаштырылган мәгълүмат конструкциясе булганда;

4) мондый объект проектында каралмаган жир кишәрлеге чикләрендә бердән артыграк йә аерым торучы башка мәгълүмат конструкциясе булганда;

5) стационар булмаган сәүдә объекты, индивидуаль яисә күпфатирлы торак йорт белән шөгыльләнүче жир кишәрлеге чикләрендә;

6) конструкция фундаментыннан бинаның нигезенә кадәр 6,0 м ераклыкта;

7) тротуарларда һәм жәяүлеләр өчен юллар, юл йөрү юлларында, машина кую һәм машина кую урыннары өчен билгеләнгән урыннарда;

8) яшел утыртмалар (агачлар, куаклар) урынына;

9) агач кәүсәләреннән 5,0 м ераклыкта томаланган фундаментка ия;

10) киңлеге буенча флагштоклар арасыннан зуррак булган мәгълүмати кыр габаритлары белән.

210.5.11. Махсуслаштырылган конструкция - халыкны яклау һәм куркынычсызлыкны тәмин итү өлкәсендә социаль әһәмияткә ия мәгълүмат турында халыкка хәбәр итү өчен билгеләнгән аерым мәгълүмат конструкция, шулай ук фундаменттан, каркастан, нейтраль чәчәкләр материалы белән уратып алынган спорт-массакуләм чаралар турында мәгълүмат кыры, электрон экран рәвешендәгә мәгълүмат кыры, ул эре Торговая һәм спорт-, мәдәни-күңел ачу комплексларының жир кишәрлекләре мәйданы 3 гектардан артык булган жир участкаларында урнашкан видеосурәтләрне күрсәтергә мөмкинлек бирә.

Махсуслаштырылган конструкцияләргә урнаштыру рөхсәт ителми:

1) оешманың, индивидуаль эшқуарның бинасы һәм урнашкан урыны, шулай ук аны эксплуатацияләү яисә парковка урыннарын оештыру өчен бирелгән жир кишәрлеге булган милекчесенә, хужасына, кулланучыга караган жир кишәрлеге чикләрендә;

2) фундаментны декоратив бизәлешеннән башка күмеп китүнең техника мөмкинлегенә булмаган очракларда;

3) бер жир кишәрлеге чикләрендә, гамәлдәгә төзелеш, янгын һәм санитария нормаларын һәм кагыйдәләрен исәпкә алып башкарылган территорияне төзекләндерү буенча проект карары белән нигезләмичә, бер жир кишәрлеге чикләрендә берәр аерым урнаштырылган мәғлүмат конструкциясә булганда;

4) мондый объект проектында каралмаган жир кишәрлеге чикләрендә бердән артыграк йә аерым торучы башка мәғлүмат конструкциясә булганда;

5) стационар булмаган сәүдә объекты, индивидуаль яисә күпфатирлы торак йорт белән шөғыльләнүче жир кишәрлеге чикләрендә;

6) конструкция фундаментыннан бинаның нигезенә кадәр 6,0 м ераклыкта;

7) тротуарларда һәм жәяүлеләр өчен юллар, юл йөрү юлларында, машина кую һәм машина кую урыннары өчен билгеләнгән урыннарда;

8) яшел утыртмалар (ағачлар, куаклар) урынына;

9) ағач кәүсәләреннән 5,0 м ераклыкта томаланган фундаментка ия;

10) профнастил, тукума материаллар әзерләгәндә файдаланып.

VI. Коммуникацияләренә төзегәндә, ремонтлаганда, реконструкцияләгәндә жир эшләрен уздыруга төп таләпләр

211. Юл өслекләрен грунт белән каплауга яисә ачуга бәйлә эшләр (жир асты коммуникацияләрен салу, реконструкцияләү яисә ремонтлау, свай һәм шпунт тутыру, электр тапшыру линияләре терәкләрен, элемент, яктырту терәкләрен урнаштыру (алмаштыру), яктырту планын төзү, грунт планировкасы һәм башка эшләр) Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы башкарма комитеты тарафыннан бирелгән язма рәхсәт (жир эшләрен житештерү ордеры) булганда гына башкарыла.

212. Торак пункт территориясен төзекләндерүгә бәйлә жир, төзелеш һәм ремонт эшләрен оештыру һәм уздыру тәртибе, жир эшләрен житештерүгә ордер алу Мамадыш муниципаль районы жирле үзидарә органнарының хокукый актларының билгеләнгән таләпләренә нигезендә гамәлгә ашырыла.

213. Кирәк булганда ағач һәм куакларны кисү, кронирлау яисә утырту кирәк булганда, билгеләнгән тәртиптә жирлекнең Башкарма шәһәр комитеты рәхсәтен ағач

кисүгә, кронировкага яисә утыртуга рәсмиләштерергә кирәк.

214. Торак пункт юллары буенча хәрәкәтне вакытлыча чикләү яисә туктату, авыл жирлегә башкарма комитетының вәкаләтле органы тарафыннан бирелә торган рәхсәт нигезендә, юлның ике ягында да мәжбүри рәвештә заказчылар һәм эшләр житештерүчеләр турында барлык кирәкле белешмәләренә, эшләр срокларын, әйләнә-узунның мөмкин булган маршрутларын үз эченә алган мәгълүмати щит урнаштырыла. Күрсәтелгән калканның рәвешә һәм эчтәлегә рәхсәт бирү буенча муниципаль хезмәт күрсәтүнең тиешле административ регламенты белән билгеләнә.

215. Вакыты узган ордерлар буенча коммуникацияләр төзегәндә, ремонтлаганда, реконструкцияләгәндә жир эшләре үз белдегә белән башкарыла.

VII. Уңайлы мохиткә аерым таләпләр

216. Торак мохитен төзекләндерү объектларын, урамнарны һәм юлларны, мәдәни-көнкүреш хезмәт күрсәтү объектларын проектлаганда, өлкән яшьтәгә затлар һәм инвалидлар өчен торак пунктлар тирәлегеннән файдалану мөмкинлеген, әлегә объектларны өлкәннәрнең һәм инвалидларның күчеп йөрүенә ярдәм итә торган элементлар һәм техника чаралары белән жиһазландыруны күздә тоту тәкъдим ителә.

Өлкән яшьтәгә затларны һәм инвалидларны хәрәкәткә китерүче техника чаралары һәм жайланмалар проекткау, төзү, урнаштыру, расланган проект документациясә нигезендә яңа төзелештә заказчы тарафыннан гамәлгә ашырылырга тәкъдим ителә.

VIII. Биналар (алардагы биналар) миләкчеләрнен һәм янәшәдәгә территорияләренә төзекләндерүдә корылмаларның катнашу тәртибә

217. Авыл жирлегә территорияләренә һәм торак пунктларның тиешле санитар торышын тәмин итү, әйләнә-тирә мохитнә пычратудан саклау һәм яклау чараларын гамәлгә ашыру максатларында авыл жирлегә территориясен жыештыру һәм санитар карап тоту өчен аларны хужалык итүчә субъектларга һәм физик затларга янәшәдәгә территорияләр буларак беркетәләр.

218. Территорияләренә (жир кишәрлекләрен) жыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен житештерү бурычлары, аларның оештыру-хокукий рәвешләренә бәйсез рәвештә, законда яисә шартнамәдә башкасы каралмаган булса, түбәндәгә тәртиптә физик һәм юридик затларга йөкләнә:

218.1. идарәчә оешмалар - күпфатирлы йортларның йорт яны территориясә, шулай ук күпфатирлы йорт территориясә каршындагы жир кишәрлегә, төп фасад ягыннан 10 м радиуста яисә урамның машиналар йөрү өлешенә кадәр (юл буйлап объект урнашкан очракта);

218.2. социаль өлкә учреждениеләрә (мәктәпләр, мәктәпкәчә учреждениеләр, мәдәният, сәламәтлек саклау, физкультура һәм спорт учреждениеләрә) - бирелгән жир

кишәрлеге чикләрендә территорияләр, шулай ук учреждение территориясе алдындагы жир кишәрлеге, 10 м радиуста төп фасад ягыннан яисә урамның машина йөрү өлешенә кадәр (юл буйлап объект урнашкан очракта) башка яктан - 10 м радиуста;

218.3. Күпфатирлы торак йортларда төзелгән торак булмаган биналарны эксплуатацияләүче затлар якин-тирәдәге территорияне озынлыкка - биналарның бөтен озынлыгы буена, киңлегенә - 10 м ераклыкта яисә машина йөрү өлеше бордюрына кадәр (машина юлы буйлап урнашкан очракта) идарәче оешма белән килешү булмаган очракта, жыештыра;

218.4. Сәнәгать предприятиеләре һәм барлык милек рәвешләрендәге оешмалар - аларга килү юллары, тротуарлар, аларга якин коймалар, санитар-яклау зоналары. Предприятиеләрнең санитар-яклау зоналары гамәлдәге санитария кагыйдәләре һәм нормалары таләпләре нигезендә билгеләнә;

157.5. йорт салучы - 50 м радиуста төзелеш мәйданчыклары янындагы территорияләр һәм гамәлдәге төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре нигезендә 50 м радиуста аларга килү юллары;

157.6. Торак йортлар хужалары - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә (яки, жир кишәрлеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта, жир кишәрлеге фактта урнашкан жир кишәрлеге чиге буйлап) һәм территорияләр, 5 м ераклыктагы яисә урамның машина юлына кадәр (юл буйлап объект урнашкан очракта);

218.7. стационар булмаган объектлар (лоткалар, киосклар, павильоннар һәм башка стационар булмаган сәүдә объектлары) һәм сезонлы кафелар хужалары - жир участогы объекттын урнаштыру өчен бирелгән территория һәм аның янәшәсендәге территория урынның тышкы чигеннән алып урам юлына кадәр 10 м ераклыкта (юл буйлап объект урнашкан очракта);

218.8. Базарларның идарәче компанияләре, сәүдә һәм жәмәгать туклануын оештыру (рестораннар, кафелар, кибетләр) - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территорияләр һәм аның янәшәсендәге территорияләр кишәрлек чикләреннән 50 м радиуста һәм урамның машина юлы өлешенә кадәр (юл буйлап объект урнашкан очракта);

157.9. Биналарның, корылмаларның милекчеләре яисә башка хокук ияләре - бина, корылма периметры, бирелгән жир участогы чикләре һәм аның янәшәсендәге территория участок чикләреннән 10 м радиуста һәм урамның машина юлына кадәр (юл буйлап объект урнашкан очракта);

218.10. Автомобиль юлының бүленгән полосасы чикләрендә һәм башка жир кишәрлекләрендә урнашкан ягулык салу станцияләре - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә һәм аның янәшәсендәге территория кишәрлек чикләреннән 50 м радиуста һәм проезжая өлешенә кадәр;

157.11. гараж кооперативлары - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территорияләр, участок чикләреннән 50 м радиустагы якын территория һәм урамның юл өлешенә һәм аларга килү юлларына кадәр;

218.12. Гражданнарның бакчачылык, яшелчәчелек һәм Дача коммерциягә карамаган берләшмәләре - бирелгән жир кишәрлеге территориясә һәм жир кишәрлеге чикләреннән 10 м радиуста якын территория (юл буйлап объект урнашкан очракта);

218.13 жирләү урыны - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә һәм жир кишәрлеге чикләреннән 10 м радиуста якын территория;

218.14. Гомуми файдаланудагы территорияләр - бурычлар вәкаләтле органнарга йөкләнә;

157.15. Жир кишәрлекләрененң хокук ияләре - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә (яки, жир кишәрлеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта, жир кишәрлегененң фактта барлыкка килгән чиге буенча) һәм жир кишәрлегененң тышкы чигеннән алып йә урамның машина юлына кадәр 5 м ераклыктагы территорияләр (юл буйлап объект урнашкан очракта);

157.16. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска сроклы саклау тукталышлары хужалары - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территория һәм жир кишәрлегененң тышкы чигеннән 10 м ераклыкта һәм урамның машина юлына кадәр (юл буйлап объект урнашкан очракта) янәшәдәге территория.

IX. Кагыйдәләр таләпләрененң үтәлешен тикшереп тору

219. Физик һәм юридик затлар, вазыйфай затлар әлегә Кагыйдәләрдә билгеләнгән авыл жирлеге территориясен төзекләндерү таләпләрененң үтәлешен тәмин итәләр.

220. Әлегә кагыйдәләрне бозу административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә җаваплылыкка китерә (әлегә кагыйдәләрнең федераль законнарда һәм Россия Федерациясененң башка норматив хокукий актларында каралган нормаларны һәм кагыйдәләрне үз эченә алган нигезләмәләреннән тыш, аларны үтәмәгән өчен административ хокук бозулар турында Россия Федерациясә Кодексы нигезендә җаваплылык билгеләнгән).

221. Төзекләндерү өлкәсендә законнар һәм муниципаль хокукий актлар таләпләрен үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән өчен җаваплылыкка җәлеп итү күрсәтелгән таләпләрне үтәүдән һәм кертелгән хокук бозуларны бетерүдән затны азат итми.

222. Торак йортның милекчесе (милекчеләре), торак йортның бер яисә берничә фатирының, торак булмаган бинаның (биналарның) бер яисә берничә фатирының милекчеләре (милекчеләре) объектны тиешенчә кулланмый һәм карап тота торган очракта, әлегә Кагыйдәләрнең фасадка, Внешняя кыяфәткә, түбәгә (түбәгә), объектның башка конструкцияләренә таләпләрне берничә тапкыр бозуында чагылган

очракта, шул исәптән объектны иске хәлгә китергәндә (гамәл кылмаучылык), яраксыз яисә авария хәлендәге хәлгә китергәндә һәм әлеге хәлләр административ җаваплылыкка җәлеп итү турындагы законлы көченә кергән карарлар белән рәттән ике тапкыр расланса, - вәкаләтле орган судка мөрәҗәгать итәргә һәм объектның милекчесенә (яисә) әлеге объектның милекчесенә ремонт ясауны тиешле хәлгә китерүне (яки) әлеге объектның милекчеләренә әлеге объектның халәтенә туры китерү (яки) таләпләрне гамәлгә ашырырга тиеш.